

גרינברג ושות' - רואי חשבון
Greenberg & Co. - C.P.A. (Isr.)

מוטה גור 7, פארק אולימפיה, בנין C, ת.ד. 7133 פ"ת 4917002 | טל: 073-7374374 | פקס: 073-7374384

חוזר מקצועי לעצמאים לשנת המס 2023

(כולל עצמאים המעסיקים עובדים)

(החוזר נמצא גם באתר האינטרנט של משרדנו בכתובת
www.green-cpa.com)

תוכן העניינים

- 2 -	1. תכנוני מס – לשנת מס 2023
- 3 -	2. נתונים לתיאום הוצאות מסוימות לשנת המס 2023
- 3 -	א. החזקת רכב-שווי שימוש ברכב
- 6 -	ב. כיבודים במקום העסק
- 6 -	ג. אירוח
- 6 -	ד. מתנות
- 7 -	ה. הוצאות אשל בארץ
- 7 -	ו. הוצאות נסיעה ואשל בחו"ל
- 8 -	ז. הוצאות לינה וארוחת בוקר
- 9 -	ח. הוצאות ביגוד
- 9 -	ט. הוצאות הניתנות לניכוי בשל עבודה ממקום מגורים
- 10 -	י. הוצאות החזקת טלפון נייד (טלפון סלולארי)
- 11 -	יא. זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל תרומות למוסדות ציבור עפ"י ס' 46 לפקודת מס הכנסה
- 11 -	יב. שיעור הפחת לגבי מחשבים
- 12 -	3. נתונים יסודיים לחישוב המס המגיע לשנת המס 2023
- 12 -	א. מדרגות ההכנסה ושיעורי המס (מההכנסה מיגיעה אישית)
- 12 -	ב. נקודת זיכוי (סעיף 33 א' לפקודת מס הכנסה) - שנתי
- 12 -	ג. הכנסה מזכה (סעיף 47, 45 לפקודת מס הכנסה) - שנתי
- 15 -	ד. תקרת סכומי מענק הפטור ממס עקב ניתוק יחסי עובד-מעביד (פרישה, פיטורין וכו')
- 15 -	ה. הפרשות לקרן השתלמות לעצמאיים
- 15 -	4. מיסוי השוק הפנסיוני
- 16 -	א. קופות גמל ופיצויים
- 19 -	ב. משיכת כספים מקופות גמל לתגמולים ומקופת גמל לקיצבה
- 20 -	ג. פנסיה חובה
- 23 -	5. החלת חובת הפרשה לחיסכון פנסיוני לעצמאים (במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנת התקציב 2017 ו-2018)
- 23 -	6. חוק הביטוח הלאומי - הרחבת הגדרת "עובד עצמאי" וחלוקת דמי ביטוח לאומי בין בני זוג
- 23 -	א. כללי
- 23 -	ב. המצב החוקי לאחר התיקון
- 24 -	ג. חלוקת דמי ביטוח בין בני זוג
- 24 -	7. ניכוי מס במקור מתשלום דמי שכירות
- 24 -	8. מיסוי שוק ההון
- 24 -	מיסוי הכנסות פיננסיות של יחידים (כולל קיזוז הפסדים בשוק ההון)
- 28 -	9. מיסוי הכנסות שכר דירה למגורים בישראל
- 30 -	10. שמירת מערכת החשבונות
- 31 -	11. עדכון חקיקה – תיקון לחוק הגנת השכר
- 32 -	12. חוק המילואים
- 34 -	13. מע"מ – דיווח מקוון, ציון מספר רישום של קונה על גבי חשבונית, הקצאת חשבוניות ע"י רשות המיסים
- 35 -	14. חובת הגשת דוח שנתי מקוון ליחיד
- 36 -	15. עוסקים הרשאים לדווח על בסיס מזומן למע"מ
- 36 -	16. 1. החזר מע"מ בגין חוב אבוד ע"י הוצאת הודעת זיכוי מס
- 37 -	2. הוראות כלליות להוצאת הודעת זיכוי מס
- 38 -	3. הגשת בקשה להחזר מס תשומות בגין חשבוניות מס שלא נכללו בספרי החשבונות
- 38 -	17. מס הכנסה – הוראות לגבי בני זוג שיש להם מקור הכנסה משותף
- 39 -	18. שינויים במס רכישה בגין רכישת דירות מגורים

- 39 -	העברות כספים לחו"ל	.19
- 40 -	התיישנות גביית חובות בביטוח לאומי	.20
- 41 -	תיקוני מס במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016	.21
- 43 -	הטלת מס על בעלי 3 דירות ומעלה ("ריבוי דירות")	.22
- 43 -	תכנית חסכון לכל ילד	.23
- 43 -	החוק לצמצום השימוש במזומן	.24
- 49 -	חובת דיווח לרשות המסים על מקורות המימון לרכישת מקרקעין	.25
- 50 -	פטור ממס לעיוור ונכה	.26
- 51 -	הגדלת סכום ההכנסה המרבית לעניין זכאות לקצבת אזרח ותיק (זיקנה)	.27
- 51 -	תכנוני מס החייבים בדיווח למס - הכנסה	.28
- 55 -	"עוסק זעיר" מיתווה החל מינואר 2024	.29
- 58 -	פתיחת תיק עמותות ברשויות המס	.30
- 59 -	נוהל העברות כספים מעמותה לעמותה	.31
- 60 -	אופן הטיפול בבקשת נישום לתיקון דו"ח על הכנסות שהוגש לפקיד השומה	.32
- 63 -	מתווה פיצוי לבעלי עסקים בעקבות מלחמת "חרבות ברזל"	.33

1. תכנוני מס – לשנת מס 2023

פעולות עסקיות מסוימות שיבוצעו עוד לפני תום שנת המס יכולות, במקרים מסוימים, להקטין את חבותכם במס בשנה השוטפת.

ברוב המקרים מדובר בהקדמת פעולה או דחייתה לשנה שלאחריה ולכן צריך לקחת בחשבון שהקטנת ההכנסה השנה פירושה הגדלתה בשנה הבאה.

רכישת מוצרים ושירותים מסוימים תחשב כהוצאה עוד השנה כל עוד תהיה בסכומים סבירים. צריך לזכור שלפקידי השומה הסמכות לפסול עסקות חריגות. ניתן למשל להקדים רכישת צרכי משרד (לא כולל ציוד הנחשב כרכוש קבוע), צרכי ניקיון, לערוך תיקונים ושיפוצים בהיקף סביר ולהקדים תשלומים שונים לחודש דצמבר כגון מסי עירייה, חשמל וכד'. גם את המשכורות והוצאות הנלוות עבור דצמבר צריך לשלם לפני סוף השנה. הוא הדין כמובן בתשלומים לקרנות פיצויים, השתלמות וגמל.

המדווחים על בסיס מזומנים יכולים לדחות קבלת הכנסות באופן סביר לשנה הבאה. קבלת שיק הנושא תאריך פירעון עתידי לא נחשבת כהכנסה חייבת עד לפירעונו או הסבתו לאחר. מודגש בזה שחובה להוציא קבלה או אשור (מפנקס תיקני מודפס וממוספר מראש) גם על שיק דחוי מיד עם קבלתו.

בנוסף לפעולות העסקיות שצוינו לעיל ניתן להקטין את החבות במס גם על ידי השלמת תשלומים אישיים המזכים את המשלם בזיכוי או בניכוי מההכנסה. כך למשל תשלומיו של עצמאי לביטוח לאומי מזכים אותו בניכוי 52% מהתשלום מההכנסה החייבת אך זאת בתנאי ששולמו בפועל עד סוף שנת המס. לכן ניתן להקדים התשלום לביטוח הלאומי שפירעונו בינואר. הסכום שישולם בדצמבר ייכלל באשור הביטוח הלאומי הניתן לצורך הניכוי ממס הכנסה. ניתן לשלם הפרשי שומה של ביטוח לאומי בתשלומים באמצעות כרטיס אשראי עד ליום 27.12.23 והסכום הכולל ייחשב כתשלום השנה לצורך מתן זיכוי ממס.

מי שאינו משלם מס מקביל באמצעות ביטוח לאומי (כלומר מי שאינו חבר באף קופת חולים) יכול לדרוש ניכוי בעבור סכומים שהוא הוציא על ביטוח רפואי בחברת ביטוח כתחליף למס מקביל בסכום שלא יעלה על המס המקביל שהיה מתחייב בו אילו היה חבר בקופת חולים.

הוצאות רפואיות אינן מותרות לניכוי, למעט הוצאות להחזקת בן משפחה (ילד, בן זוג או הורה) במוסד סיעודי וגם זאת רק אם ההוצאה בשל כך עולה על 12.5% מהכנסתו של המשלם. חשוב גם להשלים את התשלומים לקופות גמל ולביטוח חיים. כל זאת עד לסכום המרבי המזכה בניכוי או זיכוי ממס. את חישוב הסכומים המותרים לניכוי ביחס להכנסתכם נוכל לערוך אם תפנו אלינו בהקדם.

הדברים שצוינו לעיל הינם להדרכה כללית בלבד. לכל עסק אפשרויות ואף מגבלות שונות בתכנון מס ולכן נבקשכם בכל מקרה של ספק להתקשר עם משרדנו.

כדאי לציין שתנאי הכרחי לקבלת החלטות בתכנון מס הם ספרי חשבונות מעודכנים ורישום הוצאות תוך הבחנה בין הוצאות הראויות לניכוי ובין כאלה שניכוין אינו מותר.

2. נתונים לתיאום הוצאות מסוימות לשנת המס 2023

להלן ריכוז הנתונים לתיאום הוצאות מסוימות לשנת המס 2023 (1-12/23) לצורך הדוח המותאם לצרכי מס לשנת המס 2022:

א. החזקת רכב-שווי שימוש ברכב

א (1) החזקת רכב

ביום 31.12.07 פורסמו תקנות מס הכנסה, בתוקף מ-1.1.2008 בנושא ניכוי הוצאות רכב ושווי שימוש ברכב שעיקריהן הם כדלקמן:

1. בוטלה נוסחת הק"מ (לפי נוסחה זו 9,900 ק"מ הראשונים בשנה, נחשבו כשימוש פרטי שההוצאות בגינם אינם מוכרות).
2. להגדרת "רכב" נוסף אופנוע שסיווגו L3 היינו ההכרה או אי ההכרה בהוצאות רכב יכלול גם הוצאות החזקת אופנוע שסיווגו L3 (נפח מנועו עולה על 125 סמ"ק, והספק מנועו מעל 33 כוח סוס).
3. מהגדרת "רכב" מועט (לא נכלל) רכב תפעולי.
4. הוספה הגדרת רכב תפעולי כדלקמן:
"רכב תפעולי" - רכב שהתקיים בו, להנחת דעתו של פקיד השומה, אחד מאלה:
(1) הרכב הוא רכב ביטחון, כהגדרתו בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, המשמש בפעילות מבצעית או ביטחונית בלבד.
(2) הרכב לא הועמד לרשות עובד כלשהו של המעביד, הוא משמש רק לצורכי המעביד או בעל משלח היד או העסק, לפי העניין, מקום העיסוק של המעביד, של בעל משלח היד או של בעל העסק, לפי העניין - אינו בבית מגוריו ובתום שעות העבודה הרכב אינו יוצא מחוץ למקום העיסוק. (מס הכנסה דורש תצהיר מבסס).
5. המשמעות הינה כי הוצאות החזקת רכב תפעולי, לפי ההגדרה דלעיל, בין אצל מעביד שהוא חברה או עמותה ובין אצל בעל משלח יד או בעל עסק שהינו עצמאי - יוכרו כולם.
6. יוכרו גם מלוא הוצאות החזקת רכב בשל רכב (פרטי, מסחרי וכו') שהמעביד (חברה, עמותה או עצמאי) העמיד לרשות עובדו (רכב צמוד) (במקרה זה יתווספו למשכורתו של העובד שווי שימוש ברכב כמפורט להלן).
7. יוכרו כבעבר מלוא הוצאות החזקת רכב שמשקלו הכולל המותר יותר מ-3,500 ק"ג.
8. הכרה בהוצאות החזקת רכב של רכבים אחרים (היינו - רכב שאינו תפעולי ורכב שאינו צמוד לעובד) יהיו במגבלות הבאות:
לגבי רכב, למעט אופנוע שסיווגו L3 (אופנוע שנפח מנועו עולה על 125 סמ"ק והספק מנועו מעל 33 כוח סוס) סכום הוצאות החזקת רכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב), התשמ"ז-1987 להלן-תקנות שווי השימוש), או סכום בגובה 45% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה (נכון - גם לגבי עצמאי כמובן).
לגבי אופנוע שסיווגו L3 סכום הוצאות החזקת רכב בניכוי שווי השימוש כפי שנקבע בתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 25% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה.
9. יש לציין כי את הקילומטרים יש עדיין לספור, היינו לרשום את מונה הק"מ ל-31.12.23 ולכל סוף שנה שלאחריו, יתכן מצב שבו פקיד השומה לא יתיר בניכוי את הוצאות הרכב

מפני שלא נרשם מספר הקילומטרים. כמו כן רישום רווח הון בעת מכירת רכב בידי יחיד שלא הותרו בו כל ההוצאות, מצריך חישוב קילומטרים.

10. סוגי הוצאות החזקת רכב הן רשימה "סגורה" של הוצאות שהוגדרו בתקנות כדלקמן: רישוי, ביטוח מקיף, ביטוח חובה, דמי שכירות, דלק, שמנים, הוצאות תיקון ואחזקה, הוצאות חניה שלא במקום העיסוק הקבוע, אגרה לכביש חוצה ישראל ופחת לפי סעיף 21 לפקודת מס הכנסה.

- א. לגבי חברה – יש להקפיד שבטופס י"א (פחת לצורכי מס) ירשם פחת נצבר מלא לפי שעור פחת שנתי, כנדרש בתקנות (בד"כ 15%), מיום רכישת כלי הרכב (גם אם לא נדרש מלוא הפחת בפועל).
- ב. הוצאות חניה שלא במקום העיסוק הקבוע, שהוצאו בייצור הכנסה יתווספו ל"הוצאות החזקת רכב" ויתרו בניכוי על פי התקנות. הוצאות חניה במקום העיסוק הקבוע או בסמוך לו, יותרו בדרך כלל במלואן (ובאם מדובר בתשלום על בסיס קבוע ולא בתשלום לפי שעות חניה בפועל).
- ג. הגדלת הזקיפה של שווי השימוש ברכב – ביום 31 בדצמבר 2007 פורסמו תקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב) (תיקון), התשס"ח-2007. לפי התקנות, החל מינואר 2008 יועלה בהדרגה שווי השימוש ברכב הנזקף לשכר עובד המקבל רכב ממקום העבודה לפי קבוצות מחיר המצוינות ברישיון הרכב. בנוסף נקבע בתקנות גם שווי שימוש לאופנוע שסיווגו L3.

- להלן הנתונים על סכום השווי בשנת 2023 לחודש (לפי שיטת קבוצות המחיר):

<u>שווי השימוש</u>	<u>קבוצה</u>
<u>בשנת 2023</u>	
2,940	1
3,190	2
4,100	3
4,920	4
6,810	5
8,830	6
11,360	7
980	אופנוע L3

א (2) שווי שימוש ברכב

1. החל מחודש ינואר 2011 השתנתה שיטת זקיפת שווי שימוש פרטי ברכב צמוד שמקבל עובד שכיר ממעבידו, כך שבמקום סכומים קבועים לפי 7 קבוצות המחיר הנ"ל, מחושב שווי השימוש כאחוז ממחיר המכירון של הרכב. השיטה החדשה חלה על כל רכב שנרשם לראשונה מיום 1.1.2010, ואילו על כלי רכב קיימים וכלי רכב שנרשמו עד 1.1.2010, תמשיך לחול שיטת קבוצות המחיר.

שיעור שווי השימוש החודשי שנקבע לשנת 2023 הוא לפי השיטה הליניארית 2.48% ממחיר המכירון של הרכב, כאשר תקרת מחיר המכירון לעניין חישוב שווי השימוש בשנת 2023 הינה 545,550 ₪.

כמו כן תבוצע בשנת 2023 הפחתה בזקיפת שווי השימוש, בסך 530 ₪ לחודש, לכלי רכב היברידיים שאינם נטענים מרשת החשמל ללא קשר למועד הרכישה, כלומר הן לרכב היברידי קיים והן לרכב היברידי שנרשם מיום 1.1.2010. הקלה זו הינה חלק מהוראת

שעה עד סוף 2025. (לגבי רכב חשמלי יופחת מסכום זקיפת שווי השימוש 1,260 ₪ לחודש, ובגין רכב היברידי שנטען מרשת החשמל- גם כן עד סוף שנת 2025 – 1,050 ₪ לחודש).

להלן לוח המשווה בין זקיפת שווי השימוש לפי שיטת הקבוצות ולפי השיטה הליניארית, בשנת 2023 (לחודש).

שווי שימוש ליניארי-2.48%	שווי לפי קבוצות	קבוצת מחיר	מחיר ש"ח
ש"ח	ש"ח		ש"ח
עד 2,623	2,940	1	עד 106,000
3,174 – 2,623	3,190	2	128,000 – 106,001
3,749 – 3,174	4,100	3	151,000 – 128,001
4,216 – 3,749	4,920	4	170,000 – 151,001
5,481 – 4,216	6,810	5	221,000 – 170,001
7,787 – 5,481	8,830	6	314,000 – 221,001
13,530 – 7,787	11,360	7	545,550 – 314,001

2. להלן טבלת סיכום מרכזת להכרה בהוצאות החזקות רכב:

התרת הוצאות החזקות אופנוע L-3	התרת הוצאות החזקות רכב		
כל ההוצאה תותר בניכוי	כל ההוצאה תותר בניכוי במקביל יש לזקוף שווי	צמוד	מעביד
כל ההוצאה תותר בניכוי	כל ההוצאה תותר בניכוי	לא צמוד (רכב תפעולי)	
	כגובה מבין:		עצמאי
1. הוצאות החזקות אופנוע בניכוי שווי רעיוני	1. הוצאות הרכב בניכוי שווי רכב רעיוני		
2. 25% מההוצאה	2. 45% מההוצאה		

3. לאוטובוסים ציבוריים ומוניות יוכרו 90% מההוצאה (רכב שסיווגו M1).

4. בעקבות הסכם פשרה שנחתם מול רפא"ל, פרסמה רשות המסים הנחייה בנוגע לרכבי חברה אשר אינם מוצמדים לעובד ספציפי (רכב מאגר).

לצורך הבהרה רכבי מאגר הינם רכבים אשר משמשים את העסק לפעילות שוטפת ואינם מוצמדים לעובד מסוים.

ישנם מקרים בהם המעביד מבקש לתת את הרכב לעובד על מנת שיחזור איתו הביתה ויגיע איתו לעבודה למחרת, מסיבות "טובות" – למשל – אם העובד סיים את העבודה בשעה מאוחרת, או שהעובד נסע עם הרכב מחוץ למקום העבודה באותו יום ואין הגיון בדרישה ממנו להחזיר את הרכב לעבודה, ולנסוע הביתה בתחבורה אחרת.

נקבע שבמקרים אלו, אין צורך לזקוף שווי לעובד ובלבד שהרכב נשאר אצל העובד לא יותר מלילה אחד בחודש. במידה והרכב נשאר אצל העובד יותר מפעם אחת בחודש יש לזקוף שווי יחסי (היחס בין מס' הלילות בהם העובד החזיק ברכב למס' הימים בחודש) וזאת בכפוף לעמידה בתנאים הבאים:

1. הרכב הועמד לרשות העובד עד 10 ימים בחודש ולא יותר מ- 100 ימים בשנה.
2. לא הוצמד לעובד רכב אחר באותו חודש.
3. מדובר ברכב המשמש לפעילות השוטפת.
4. הרכב נשאר אצל העובד למשך הלילה בלבד ויוחזר בבוקר למחרת.
5. הרכב מוצמד לעובד באופן אקראי ולא שיטתי ועל פי אישור של גורם מוסמך.
6. הרכב נמצא ברשות העובד רק במהלך ימי העבודה ולא בסופי שבוע, חגים, ימי חופשה וכו'.

אי עמידה בתנאים אלו תחייב זקיפת שווי שימוש חודשי מלא לעובד.

ב. כיבודים במקום העסק

לעניין זה:
מקום עיסוק – מקום שבו מנהל הנישום דרך קבע את עסקו.
הוצאות כיבוד יותרו כדלקמן: 80% מההוצאות שהוצאו לכיבוד קל במקום העיסוק של הנישום.
לעניין זה, "כיבוד קל" - שתייה קרה או חמה, עוגיות וכיוצא באלה, פרטי מזון קלים הניתנים לאורח, וכמו כן פירות וירקות העונה.

לפי דברי הסבר של רשויות המס:

(א) הכוונה לכיבוד קל כאמור, הניתן לאורח, המבקר במקום העסק לצרכים עסקיים. לא ייכללו בגדר "כיבוד" ארוחות הניתנות לאורח - גם לא ארוחות עסקיות. על ארוחות יחולו הוראות תקנה 3 הקובעת כי לא יותר ניכוי הוצאות בשל אירוח בארץ, למעט ניכוי הוצאה סבירה לאירוח אדם מחו"ל.

(ב) כמו בעבר וכפי שנפסק בפס"ד "עוף ירושלים", לא ייחשב "כיבוד" מתן משקה או אוכל לעובדים, שכן הם אינם בגדר אורח שנהוג לכבדו.

(ג) על אף הקביעה הברורה כי 80% מההוצאות הכיבוד מותרים בניכוי, עדיין עומדת לפקיד השומה הסמכות לבחון מקרים בהם הוצאות הכיבוד נראות מופרזות, כמו למשל לעומת מחזור או לעומת הוצאות העבר.

ג. אירוח

הוצאות אירוח, כולל הוצאות כיבודים שלא במקום העסק, אינן מותרות בניכוי כלל, פרט להוצאות אירוח אורחים מחו"ל המותרות בניכוי ללא תקרה במידה שהן סבירות ונוהל לגביהם הרישום הנדרש. (שם האורח והארץ ממנה בא, מספר ימי האירוח ונסיבותיו, הקשר לספק וסכום ההוצאה).

ד. מתנות

1. מתנות לספקים ולקוחות בשל קשר עסקי

אם המתנה ניתנה בישראל עד ל-230 ₪ למקבל לשנה.

אם המתנה ניתנה בחו"ל עד ל-15 דולר של ארה"ב לאדם לשנה.

התרת ההוצאה מותנית ברישום פרטי זיהוי המקבל, מקום נתינת המתנה וקבלות לאימות ההוצאה.

2. מתנות לעובדים

יצוין כי מתנות לעובדים לרגל אירוע משפחתי (חתונה, בר-מצווה, ברית) יוכרו גם כן באותו סכום המוכר לגבי מתנות לספקים וללקוחות בשל קשר עסקי כאמור לעיל, היינו בגבולות הסכום של 230 ₪ לשנה.

ה. הוצאות אשל בארץ

החל מ- 1.1.2011 בוטלה ההכרה בהוצאות אשל בארץ למעט הוצאות בשל ארוחת בוקר הכלולה במחיר לינה המותרת בניכוי.

ו. הוצאות נסיעה ואשל בחו"ל

ההוצאה תותר בניכוי אם הנסיעה והשהייה היו הכרחיים לייצור ההכנסה, ובכל מקרה חייב הנישום להוכיח שהנסיעה הייתה הכרחית לייצור הכנסתו. לכן אנו ממליצים לשמור על כל תיעוד המתייחס למהות הנסיעה ומטרתה כגון התכתבות עסקית עם אנשים ופירמות אצלם ביקר הנוסע, כרטיסי כניסה לירידים ותערוכות וכל מסמך אחר המוכיח שהנסיעה הייתה עסקית.

בנסיעות לצורך השתלמות בתחום עיסוקו של המשתלם צריך לשמור על תוכנית ההשתלמות ורצוי גם הוכחות על השתתפות בה בפועל.

וזאת בנוסף למילוי דוח הנסיעה ושמירת המסמכים הכספיים להוכחת ההוצאות שהוצאו.

תקרת ההוצאות שתותרנה בניכוי בשנת המס 2023- הינה כדלקמן:

(1) הוצאות טיסה

- הוצאה עבור כרטיס במחלקת תיירים או עסקים - תותר במלואה.
- הוצאה עבור כרטיס במחלקה ראשונה - תותר עד לגובה מחיר כרטיס במחלקת עסקים באותה טיסה.

(2) הוצאות לינה

בנסיעה אשר כללה עד 90 לינות – עבור 7 הלינות הראשונות יוכרו כל ההוצאות אך לא יותר מ- 335 דולר ללינה, לפי הנמוך (לפי קבלות).

עבור שאר הלינות בתקופה הנ"ל - אם מחיר כל לינה לא עלה על 147 דולר תותר כל ההוצאה. אם ההוצאה עלתה על 147 דולר יוכרו 75% מההוצאה אך לא פחות מ-147 דולר ולא יותר מ-251.25 דולר ללינה.

בנסיעה אשר כללה יותר מ-90 לינות - יוכרו ההוצאות לפי קבלות אך לא יותר מ-147 דולר ללינה עבור כל הלינות.

לעניין זה גם שתי נסיעות או יותר שלא הייתה ביניהן שהייה רצופה בישראל של 14 יום לפחות ייחשבו בנסיעה אחת. נראה כי ימי השהייה בארץ לא יובאו בחשבון מספר הלינות.

(3) הוצאות אשל

אם נדרשו הוצאות לינה – עד 94 דולר לכל יום שהייה.
אם לא נדרשו הוצאות לינה – עד 157 דולר לכל יום שהייה ללא הבדל בתקופת שהייה בחו"ל. (יש לציין כי יש להוציא בפועל את הוצאות השהייה לצורך הכרה בהם כהוצאה).

(4) הוצאות בגין שכירת רכב

הסכום שיותר בניכוי יהיה הסכום שהוצא בפועל בגין שכירת רכב לפי קבלות אך לא יותר מ- 69 דולר ליום.
לפי עמדת שלטונות מס הכנסה הסכום הנ"ל כולל את כל ההוצאות לרכב, לרבות דלק, שירותים וכל הוצאה אחרת.

(5) הוצאות עסקיות אחרות

לא חל כל שינוי לגבי הוצאות עסקיות אחרות שנעשו בחו"ל כגון: טלפונים, אירוח ספקים או לקוחות וכיו"ב (כנגד קבלות) והללו מותרים בניכוי ללא כל הגבלה. יצוין, שההוצאה למתנות הניתנות ללקוחות בחו"ל מוגבלת ל-15 דולר לכל מקבל מתנה (יש לצרף רשימת מקבלים).

(6) הוצאות בשל חינוך ילדים

לגבי התרת הוצאות לחינוך ילדים בשל שהייה בחו"ל בתקופה רצופה העולה על 10 חדשים:
הוצאות אלו יותרו בניכוי (גם בשל תקופת 10 החודשים הראשונים) בשל ילדים שטרם מלאו להם 18 שנה בשנת המס, בסכום שלא יעלה על 840 דולר לחודש לכל ילד. יו"ר רשות המסים רשאי להגדיל את הסכום האמור בהתחשב במקום המגורים ובתנאי הלימוד.

(7) הוצאות בארצות יקרות במיוחד

יו"ר רשות המסים קבע שבארצות המפורטות להלן יוגדלו הסכומים הנקובים בסעיפים (2) ו-(3) לעיל ב- 25%.

להלן רשימת המקומות לגביהם ניתן לדרוש בשנת 2022 הוצאות לינה ושהייה מוגדלות ל-125% מההוצאות הרגילות: אוסטריה, אוסטרליה, איטליה, איסלנד, אירלנד, אנגולה, בלגיה, בריטניה, גרמניה, דובאי, דנמרק, הולנד, הונג קונג, טאיוואן, יוון, יפן, לוקסמבורג, נורווגיה, ספרד, עומאן, פינלנד, צרפת, קטר, קוריאה, קמרון, קנדה, שבדיה, שוויץ.

ז. הוצאות לינה וארוחת בוקר

1. הוצאות לינה בתפקיד לא יותרו אם הלינה נעשתה במרחק של פחות מ- 100 ק"מ ממקום העיסוק הקבוע או ממקום המגורים. הוצאות לינה בתפקיד שנעשתה במרחק של 100 ק"מ ויותר יותר ברמת ההוצאה הנקבעת בחו"ל החל מהלינה השמינית ואילך (סעיף ה' להלן) כשהיא מתורגמת לשקלים לפי השער היציג הידוע במועד הלינה. הוצאות הלינה כוללות גם הוצאות ארוחת בוקר הכלולה במחיר הלינה.

2. לינה במרחק של פחות מ-100 ק"מ ממקום העיסוק העיקרי או מקום המגורים לא תותר בניכוי כלל, זולת אם שוכנע פקיד השומה שהלינה הייתה הכרחית לייצור ההכנסה של הנישום.

הוצאות לארוחת בוקר הכלולות במחיר הלינה יוכרו בניכוי.

הוצאות אלו לא יחולו על הוצאות לינה שהוציא הנישום במסגרת השתתפות בכנס בתחום עיסוקו.

ח. הוצאות ביגוד

1. לעניין זה - "ביגוד" - בגדים, לרבות נעליים, שנועדו לשמש לצורכי עבודה ומתקיים בהם אחד מאלה:

- (1) ניתן לזהות בהם, באופן בולט, השתייכות לעסקו של הנישום;
- (2) על פי דין קיימת חובה ללבוש את הביגוד.

2. הוצאות לרכישת ביגוד שהוציא נישום בעבורו או בעבור עובדו יותרו לניכוי כלהלן:

(א) 80% מההוצאות אם ניתן להשתמש בביגוד שלא לצרכי עבודה (לפי הסבר של רשויות המס - כגון: חליפת מדים ייצוגית להופעת עורכי דין, חליפת מדים ייצוגית - גם אם סמל העסק מוטבע בה);

(ב) מלוא ההוצאות אם לא ניתן להשתמש בביגוד שלא לצורכי עבודה (לפי דברי הסבר של רשויות המס - כגון: סרבול טייסים, חלוק אחיות, גלימה שחורה של עורכי דין, קסדה וכיוצ"ב).

3. לפי דברי הסבר של רשויות המס - כאשר הביגוד לא נועד לשמש לצורכי העסק, כאמור לעיל והוא ניתן לעובד במימון המעביד - הוא ייחשב לטובת הנאה שיש לזקוף להכנסת העובד לצורך חישוב המס החל.

ט. הוצאות הניתנות לניכוי בשל עבודה ממקום מגורים

נישום העובד מביתו זכאי לנכות מהכנסותיו את חלקן היחסי של הוצאות ביתו, וזאת מבלי לפגוע בזכאותו לפטור ממס שבח על פי חוק מיסוי מקרקעין (שבח, מכירה, ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן - החוק) עת ימכור הוא את דירתו. סעיף 49 לחוק, בהגדרתו "דירת מגורים מזכה" (לעניין מתן הפטור כאמור), קובע כי הדירה צריכה לשמש בעיקרה למגורים.

בחוזר מס שבח 10/97, אשר סוקר את תיקון 34 לחוק מס שבח מקרקעין נקבע כי הביטוי "שימשה בעיקרה למגורים" משמעו כי לפחות 50% משטח הדירה ישמש למגורים.

מן האמור עד כה עולה, כי במקרים בהם הדירה משמשת הן למגורים והן לעסקו של הנישום, דרישת הוצאות בניכוי בגין החלק "העסקי היחסי" של הדירה, אינה פוגמת בזכאות לפטור ממס שבח בהיותה של הדירה "דירת מגורים מזכה", ובלבד שמרבית הדירה משמשת למגורים (מעל 50%).

אחרי שהובהר כי דרישת הוצאות עסקיות שהוצאו בדירת המגורים של הנישום לא פוגמת בזכאות לפטור ממס שבח בעת מכירתה, נפנה עתה לדון בסוג והיקף ההוצאות המותרות בניכוי לנישום העובד בביתו (הן כעצמאי והן כשכיר - לגבי נישום שכיר המצב בעייתי יותר כמוסבר להלן).

לשם המחשה ופישוט הנקודה, נניח כי בדירת מגורים בת 4 חדרים בה גר הנישום עם משפחתו, מוקצה חדר אחד (25% מהדירה) לעסק/עבודתו. ההוצאות היחסיות שיתרו הינן כדלקמן:

- ריבית משכנתא (כשהדירה בבעלות הנישום בלבד) – 100% מחלקה היחסי של הריבית המשמש את העסק.

דוגמא:

ריבית על המשכנתא – 100 ₪.

25% מהדירה משמשת את עסקו של הנישום.

הוצאות מותרות: 25 ₪ (100% מהחלק היחסי של הריבית המותרת, היינו, 100% מ-25).

- פחת (כשהדירה בבעלות הנישום בלבד) – 25% מסכום הפחת (4% מ-2/3 מעלות הדירה).

- שכר דירה – 25% מסכום השכירות במקרים בהם המשכיר אינו מתנה בחוזה כי הדירה מושכרת למגורים בלבד.

- הוצאות טלפון – במידה ועיקר עסקו של הנישום הינו בביתו, יותרו בניכוי 80% מהחלק היחסי של הוצאות הטלפון כמפורט להלן:

(1) כאשר הוצאות החזקת טלפון לא עלו על 25,700 ₪ לשנה - יותר בניכוי הסכום בגובה 80% מההוצאות או סכום ההוצאות העולה על 2,600 ₪ לפי הנמוך.

(2) כאשר הוצאות החזקת הטלפון עלו על 25,700 ₪ לשנה, יותר בניכוי חלק ההוצאות העולה על 4,900 ₪.

(3) אם מקום המגורים שימש את עיקר העיסוק בחלק מהשנה, יותר חלק מההוצאות הנ"ל כמתואר בפסקאות 1 ו-2 באופן יחסי לתקופת השימוש לעומת 12 חודשים.

(4) שיחות טלפון לחו"ל - ההוצאה תותר במלואה, אם נוהל רישום כנדרש (תאריך, שעה, יעד השיחה, פרטי מקבלה, משך השיחה, נושאה ומחירה המשוער). להבדיל מהוצאות טלפון בארץ, אין חובה שמקום המגורים ישמש את עיקר עסקו של הנישום.

(5) במידה ואין עיקר עסקו של הנישום בביתו, לא יותרו הוצאות טלפון בניכוי כלל. מוצע להזמין קו טלפון נוסף ונפרד לשימוש העסק בלבד אשר יביא להכרה של 100% מסך ההוצאות.

- מים, חשמל, ועד בית וארנונה - 25% מסכום הוצאות אלה.

לגבי שכיר, הגם ששלטונות המס לא ממהרים להתיר לשכירים ניכוי הוצאות הרי שבהתקיים התנאים הבאים יותרו ההוצאות בניכוי:

- ההוצאה הינה הכרחית וחיונית לעבודתו (לדוגמא עובד הממשיך לעבוד בערבים גם בביתו ולשם כך הוא מקצה חדר).

- אין שום מגבלה חוקית להתירה (לעומת זאת-הוצאות רכב של שכיר נאסרו בניכוי במפורש).

י. הוצאות החזקת טלפון נייד (טלפון סלולארי)

החל מיום 1 במאי 2002 הוגבל ניכוי ההוצאות בשל החזקת רדיו טלפון נייד כדלקמן:

- (1) לא יותרו בניכוי הוצאות החזקת טלפון נייד המשמש בייצור הכנסה בסכום של 1,260 ₪ (בשנה) (105 ₪ לחודש) או מחצית מההוצאות, לפי הנמוך.
- (2) על אף האמור לעיל, הוצאות מעביד בשל טלפון נייד, שהועמד לרשות עובד, כמשמעותו בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברדיו טלפון נייד), התשס"ב – 2002, יותרו במלואן. יש לוודא שעובד שהטלפון הנייד הועמד לרשותו (למעט טלפון שניתן להתקשר ממנו למקום העבודה בלבד) חויב בשווי שימוש חודשי בגובה מחצית מההוצאה החודשית או 105 ₪, לפי הנמוך, והכל בניכוי סכום ההוצאה החודשית ששילם העובד בשל אותו רדיו טלפון נייד.
- (3) לא יותרו בניכוי הוצאות החזקת טלפון נייד שהוצאו בייצור הכנסת עבודה - היינו, על ידי שכיר.
- (4) "רדיו טלפון נייד" - למעט טלפון נייד המותקן באופן קבוע במרכזיה במקום עסקו או משלח ידו של הנישום.
- (5) חבר בני אדם שהוציא הוצאות טלפון נייד שאינן מותרות בניכוי לפי תקנות אלה ישלם לפקיד השומה מקדמה בגין ההוצאות העודפות שהוציא, ויגיש דוח כפי שנקבע בסעיף 181ב' לפקודה.

יצוין, שלעניין מס ערך מוסף, נקבע בהוראת פרשנות 1/98 של אגף המכס ומע"מ, שעוסק רשאי לנכות שני שלישים ממש התשומות הכלול בחשבוניות המס שהוצאו לו בגין רכישת טלפון סלולארי ובגין השימוש השוטף בו, זאת בהתאם לתקנה 18(ב)(2) לתקנות מס ערך מוסף. אם יכול העוסק לקבוע במדויק את השיעור היחסי של השימוש במכשיר לצרכי העסק (כגון ע"י פירוט וכדומה), אזי הוא יוכל לנכות את מס התשומות בהתאם.

יא. זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל תרומות למוסדות ציבור עפ"י ס' 46 לפקודת מס הכנסה

הסכומים המתואמים לשנת המס 2023 :
הסכום המזערי לתרומות – 200 ₪.
הסכום המירבי לתרומות 10,019,808 ₪ או 30% מההכנסה החייבת, לפי הנמוך.
(קיימות הגבלות נוספות אם תובעים גם ניכוי בשל מו"פ).

על פי נציבות מס הכנסה (הוראת ביצוע מס' 3/2001) יותר זיכוי רק בגין קבלה מקורית בה צוינו במפורש שם התורם (אלא אם היא בסכום שאינו על 190 ₪ וסכום התרומה הודפס מראש), המילה "תרומה" והטקסט הבא: "למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה".

יב. שיעור הפחת לגבי מחשבים

שיעורי הפחת לגבי מחשבים וציוד נלווה המחובר אליהם, הינם כדלקמן:

מחשבים אישיים	-	33% פחת לשנה
מחשבים אחרים וציוד נלווה	-	25% פחת לשנה

3. נתונים יסודיים לחישוב המס המגיע לשנת המס 2023

להלן מדרגות המס, נקודות הזיכוי, הנחות סוציאליות, פטורים המתייחסים לפיצויי פרישה, קצבה וכו' לשנת המס 2019:

א. מדרגות ההכנסה ושיעורי המס (מההכנסה מיגיעה אישית)

מס	הכנסה	מס	שיעורי	הכנסה
מצטבר	מצטברת	בכל שלב	המס	ש"ח
ש"ח	ש"ח	ש"ח	%	ש"ח
8,148	81,480	8,148	10	עד 81,480
13,087	116,760	4,939	14	35,280 הבאים
27,223	187,440	14,136	20	70,680 הבאים
49,878	260,520	22,655	31	73,080 הבאים
148,452	542,160	98,574	35	281,640 הבאים
221,828	698,280	73,376	47	256,120 הבאים
			50	מעל 698,280

א. השיעורים ההתחלתיים של 10%, 14% ו-20% חלים על הכנסה מיגיעה אישית כהגדרתה בפקודת מס הכנסה. על ההכנסה המצטברת שלא מיגיעה אישית בסכום מצטבר של 260,520 ₪ שיעור המס ההתחלתי יהיה 31%.

ב. הכנסה מדמי שכירות בידי אדם או בידי מי שהיה בן זוגו בעת פטירתו, מהשכרת נכס ששימש בידו להפקת הכנסה מיגיעה אישית מעסק או משלח יד, במשך 10 שנים לפחות לפני תחילת ההשכרה, תחשב כהכנסה מיגיעה אישית.

ג. שיעורי המס ההתחלתיים של 10%, 14% ו-20% יחולו גם על הכנסה חייבת מכל מקור (למעט הכנסה שתקבע לגביה שיעור מס מיוחד) בידי מי שמלאו לו שישים שנים בשנת המס.

ד. מס על הכנסות גבוהות בשיעור של 3% (מס יסף) - על הכנסה חייבת העולה כאמור על 698,280 ₪ לשנה - חלה על הכנסה חייבת מכל מקור לרבות שבח מקרקעין (לא כולל סכום אינפלציוני ולא כולל שבח במכירת דירת מגורים אם שווי המכירה אינו עולה על 5,220,000 ₪). אם שווי המכירה עולה על 5,220,000 ₪ המכירה תיכלל בהכנסה החייבת בשיעור 3% זאת, באם המכירה אינה פטורה ממס שבח.

ב. נקודת זיכוי (סעיף 33 א' לפקודת מס הכנסה) - שנתי

1. שווי נקודת זיכוי אחת	-	2,820 ₪
2. שווי 2 1/4 נקודות זיכוי	-	6,345 ₪ (ליחיד תושב ישראל+ נסיעות לעבודה)
3. שווי 2 3/4 נקודות זיכוי	-	7,755 ₪ (לאשה תושבת ישראל+ נסיעות לעבודה)

ג. הכנסה מזכה (סעיף 47, 45 לפקודת מס הכנסה) - שנתי

ניכוי לצורכי מס (סעיף 47 לפקודת מס הכנסה)

1. לסעיף 47 לפקודה נוספו מספר הגדרות, כדלקמן:
 "הכנסה מבוטחת" - הכנסה ממשכורת שהמעביד הפקיד בגינה סכומים בקופות גמל לתגמולים או לקצבה עבור עובדיו או שהעובד זכאי בגינה לקצבה על-פי חוק או הסכם עבודה (להלן-"שכר עם זכויות").

"הכנסה לעמית עצמאי" – סך ההכנסה של היחיד עד 112,800 ₪ לשנה בניכוי שכר עם זכויות.

"הכנסה נוספת" – הנמוך מבין :

סך ההכנסה של היחיד (ללא שכר עם זכויות) עד 112,800 ₪ לשנה.
סך ההכנסה של היחיד עד 282,000 ₪ לשנה בניכוי הגבוה מבין שכר עם זכויות לבין 112,800 ₪ לשנה.

"עמית מוטב" – יחיד שהופקדו בעדו סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ-16% מהשכר השנתי הממוצע במשק, באותה שנת מס.

2. נקבע כי ניכוי לפי סעיף 47 לפקודה יוענק ליחיד רק אם ההפקדות נעשו עבור עצמו או עבור בן זוגו (ראה/י חריג בהמשך). המשמעות – יחיד שיפקיד סכומים עבור ילדיו או עבור הוריו לא ייהנה יותר מניכוי לפי סעיף 47 לפקודה.

3. סעיף 47 (ב') (2) לפקודה המעניק ניכוי בשיעור 5% מהשכר ללא זכויות עד 112,800 ₪ לשנה (ללא כל קשר אם היה שכר עם זכויות), תוקן באופן שהניכוי האמור יוענק רק בגין ההפרש שבין הכנסה ממשכורת עד 282,000 ₪ לשנה בניכוי השכר עם זכויות, אך לא יותר מ-112,800 ₪ לשנה. המשמעות – בכל מקרה בו לעובד יש שכר עם זכויות בסכום העולה על 282,000 ₪ לשנה – לא יוענק יותר ניכוי לפי סעיף 47 (ב') (2) לפקודה בשל יתרת השכר ללא זכויות.

4. נוסף סעיף 47 (ב') (1) לפקודה ונקבע כי לגבי יחיד שהופקדו בעדו סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ-16% מהשכר השנתי הממוצע במשק יחולו ההוראות הבאות :

4.1 היחיד או בן-זוגו רשאים להפקיד סכומים עבורו בקופות גמל לתגמולים או לקצבה.

4.2 היחיד רשאי להפקיד סכומים כאמור גם עבור ילדו ובלבד שמלאו לילד בשנת המס לפחות 18 שנים.

4.3 לגבי ה-16% שהופקדו בעדו בקופת גמל לקצבה – יוענק ניכוי של 11% מסך ההכנסה של היחיד עד 112,800 ₪ לשנה בניכוי שכר עם זכויות. המשמעות – יוענק ניכוי של 11% בגין הפקדה בקופת גמל לקצבה גם אם ההכנסה הנה משכר ללא זכויות.

4.4 לגבי סכומים נוספים שיפקיד היחיד יחולו ההוראות הבאות :

4.4.1 אם יפקיד סכומים בקופת גמל לתגמולים – יוענק ניכוי של 7% מהכנסתו הנוספת.

4.4.2 אם יפקיד סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום העולה על 12% מהכנסתו הנוספת, יוענק ניכוי של עד 4% נוספים מהכנסתו הנוספת. לצורך קבלת הניכוי המוגדל אין יותר צורך להפקיד סכומים בקופת גמל לקצבה בלבד.

ההוראות הנ"ל חלות על כל היחידים, גם אם נולדו לפני שנת 1961 וגם אם הייתה להם הכנסה ממשכורת שבשלה הם זכאים לקצבה עפ"י חוק או הסכם עבודה, ובלבד שהופקדו בעדם סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ-16% מהשכר השנתי הממוצע במשק. (ראה פירוט נוסף בסעיף 4 להלן – מיסוי השוק הפנסיוני).

זיכוי ממס (סעיף 45א' לפקודה)

1. נקבע כי זיכוי ממס לפי סעיף 45א' לפקודה (25% מהסכום ששולם) יוענק ליחיד רק אם ההפקדות נעשו עבור עצמו או עבור בן-זוגו (ראה/י חריג בהמשך). המשמעות – יחיד שיפקיד סכומים עבור ילדיו או עבור הוריו לא ייהנה יותר מזיכוי ממס לפי סעיף 45א' לפקודה.

2. יחיד שהפקיד סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ-16% מהשכר השנתי הממוצע במשק, ייהנה מזיכוי ממס לפי סעיף 45א' לפקודה גם בשל סכומים (לרבות בשל

תשלומים לרכישת ביטוח חיים בחברת ביטוח) שיפקיד עבור ילדו ובלבד שמלאו לילד בשנת המס לפחות 18 שנים.

3. נוסף סעיף 45א' (ה) לפקודה ונקבע כי יחיד שהופקדו בעדו סכומים בקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ- 16% מהשכר השנתי הממוצע במשק, ייהנה מזיכוי ממס כדלקמן:
- 3.1 אם לא היה לו בשנת המס שכר עם זכויות – הסכום שבעדו יוענק זיכוי ממס יהא 5% מהכנסתו החייבת עד 225,600 ₪ לשנה.
- 3.2 אם היה לו בשנת המס גם שכר עם זכויות:
- 3.2.1 לגבי שכר עם זכויות – הסכום שבעדו יוענק זיכוי ממס יהא 7% מהכנסתו משכר עם זכויות עד 112,800 ₪ לשנה (במקרה של רכישת ביטוח חיים למקרה מוות מוענק זיכוי ממס מההכנסה בלבד עד 5%).
- 3.2.2 לגבי הכנסה שאינה שכר עם זכויות – הסכום שבעדו יוענק זיכוי ממס יהא 5% מהכנסתו שאינה שכר עם זכויות עד 225,600 ₪ לשנה בניכוי הנמוך מבין שכר עם זכויות לבין 112,800 ₪ לשנה.
4. החל משנת 2017 יינתן זיכוי נוסף על פי סעיף 45א' (ו) לפקודה הזיכוי ניתן רק בגין הכנסה מעסק או משלח יד ורק במקרה שלא נדרש ניכוי בגין ביטוח אובדן כושר עבודה. זיכוי יינתן בגין הפרשה נוספת, דהיינו מעל הפרשה שבגינה קיבל זיכוי לפי סעיפים קודמים. תקרת הפרשה לזיכוי – 0.5% מהכנסה עסקית (עד 225,600 ₪ בשנה) בניכוי הכנסה מבוטחת. שיעור זיכוי – 35%. לא ניתן להעביר הפקדה לבן/בת זוג לצורך זיכוי לפי סעיף זה.

5. להלן תקרות ואחוזי הפקדה לקופת גמל (שנתית):

1.	תקרת "הכנסה מזכה" כמשמעותה בסעיף 47 לפקודה לגבי הכנסת עבודה בלבד (9,400 ₪ לחודש)	112,800 ₪
	תקרה לגבי הכנסה שאינה הכנסת עבודה (12,600 ₪ לחודש)	159,600 ₪
	תקרה ל"עמית מוטב"	225,600 ₪
	תקרה ל"הכנסה נוספת" (פעמיים וחצי "מהכנסה מזכה")	282,000 ₪
2.	7% תשלום מרבי מהכנסה שאינה הכנסת עבודה המקנה ניכוי לתגמולים או קצבה "עמית מוטב" רשאי להפקיד עד 11% נוספים לקצבה בלבד מהתקרה ל"עמית מוטב"	11,172 ₪
3.	5% תשלום מרבי מהכנסה שאינה הכנסת עבודה המקנה זיכוי לביטוח חיים ולקופת גמל	7,980 ₪
4.	5% תשלום מרבי מתקרת "עמית מוטב" המקנה זיכוי	11,280 ₪
5.	סה"כ תשלום המקנה ניכוי וזיכוי	18,240 ₪
6.	5% תשלום מרבי המקנה לשכיר ניכוי לתגמולים בגין הכנסת עבודה שהמעביד לא שילם בגינה לתגמולים או לקצבה	11,280 ₪
7.	7% תשלום מרבי המקנה לשכיר זיכוי לביטוח חיים (סיכון בלבד) וקופת גמל	7,896 ₪
8.	רצפת התשלום המזערי המזכה בזיכוי של 25% סעיף 45א' (ד)	2,196 ₪
9.	זיכוי נוסף בגין רכישת פנסיית שאירים 1.5% מההכנסה המזכה בסך 112,800 ₪	1,692 ₪

ד. תקרת סכומי מענק הפטור ממס עקב ניתוק יחסי עובד-מעביד (פרישה, פיטורין וכו')

1. תקרת הסכום הפטור עקב ניתוק יחסי עובד – מעביד (פרישה פיטורין וכו') הינה 13,310 ₪.
סכום המענק הפטור ממס עקב פטירה הוא שתי משכורות לכל שנת עבודה עד לתקרה של 26,620 ₪.
2. ניתן לשלם מענק עד 150% מהשכר האחרון, בתנאי שאינו עולה על סך 13,310 ₪ לחודש ובתנאי נוסף שמקבל המענק אינו בעל שליטה או קרובו של משלם המענק.
3. יש לציין כי הפסקת עבודה תוך ניתוק יחסי עובד-מעביד לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים אינה מזכה בפטור כאמור לעיל, ותשלום סכום מענק במקרה זה יחשב כתשלום משכורת על כל המשתמע מכך.

ה. הפרשות לקרן השתלמות לעצמאיים

סכום התשלומים המעניק את מרב ההטבות כאשר ההכנסה השנתית גדולה או שווה ל"משכורת קובעת" שהיא תשלום מרבי לצורך קבלת ניכוי (7%)	288,905 ₪
סכום הניכוי (4.5%)	20,223 ₪
הטבת מס מקסימלית 48%	13,000 ₪
	6,110 ₪

4. מיסוי השוק הפנסיוני

במסגרת עידוד החיסכון הפנסיוני בישראל – תוקנו תקנות קופות הגמל במספר תיקונים ניכרים, אשר תחילתם מחודש ינואר 2005, בכל הקשור לחיסכון פנסיוני לטווח ארוך של עמיתים, שכירים ועצמאיים כאחד.

להלן בקצרה עיקרי התיקונים והשינויים שנעשו במיסוי השוק הפנסיוני (חלקם מפורטים לעיל בסעיף ג' – הכנסה מזכה (סעיף 47, 45 - לפקודת מס הכנסה):

1. בתחילת שנת 2007 נכנס לתוקף תיקון 153 לפקודה ששינה מהותית את שהיה נהוג עד כה ביחס לאוכלוסיית העמיתים העצמאיים. התיקון קבע, כי עמיתים עצמאיים שנולדו החל משנת 1961 והמעוניינים להפקיד סכומים בקופת גמל לתגמולים וליהנות מהטבות מס, חייבים להפקיד תחילה סכום מינימלי בקופת גמל לקצבה. ללא הפקדה מינימלית זו, העמית לא יהיה זכאי להטבות מס בשל הפקדותיו בקופת הגמל לתגמולים.

- הסכום המינימאלי להפקדה בקופת גמל לקצבה נקבע על 16% מהשכר הממוצע במשק (ברמה שנתית). עמית שיפקיד את הסכום המינימאלי האמור ייחשב ל"עמית מוטב" ויהיה זכאי להטבות מס מוגדלות.
- לגבי "עמית מוטב", הוגדלה תקרת ההכנסה המזכה שבגינה ניתן ליהנות מהטבות מס בשנת 2023 עד 225,600 ₪ לשנה (18,800 ₪ לחודש).
- חשוב להדגיש, כי גם עמית שנולד לפני שנת 1961 יכול לנהוג כך וליהנות מהגדלת תקרת ההכנסה המזכה כאמור.

2. בתחילת שנת 2007 נכנס לתוקף גם תיקון 152 לפקודה שקבע כי לא קיימת יותר הבחנה בין סיווג קצבאות המשתלמות כפיצוי בשל אובדן כושר עבודה. בשל כך, כל קצבאות אובדן כושר עבודה מסווגות ל"הכנסה מיגיעה אישית", ללא קשר לאופן רכישתן. תחילת התיקון הינה רטרואקטיבית מחודש ינואר 2005.

3. בחודש ספטמבר 2007 פורסמו הוראות מקלות בכל הקשור לאופן חישוב הסכומים שיש לזקוף כשווי שכר לעובדים בשל הפקדות מעבידים בקופות גמל לתגמולים ו/או לקצבה לפי סעיף 3 (ה3) לפקודה.

א. קופות גמל ופיצויים

בתיקון מס. 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים – (חוק קופות הגמל) בתוקף מ-1.1.08 נקבע – שקופות הגמל לתגמולים לא יוכלו לפעול במתכונת הקיימת, והן יפעלו כקופות גמל לקצבה. החוק מגדיר שני סוגי קופות חדשות; קופה משלמת לקצבה; וקופה שאינה משלמת לקצבה. לפיכך, הפכו קופות הגמל ההוניות להיות סוג של קופת גמל לקצבה.

קופת גמל לא משלמת לקצבה הנה קופת גמל לקצבה לכל דבר, פרט לכך שמועד הפרישה הכספים שנצברו בה לא יימשכו כקצבה באמצעותה, אלא באמצעות קופת גמל אחרת – משלמת לקצבה – שאליה יועברו הכספים שנצברו, כדי שתשלם קצבה לפורש.

בכך מתבטל למעשה מסלול התגמולים והחל מ-1.1.2008 לא ניתן להפקיד כספים בקופות גמל לתגמולים. בהיותה קופת גמל לקצבה, החוק לא מאפשר למשוך ממנה את הכספים שנצברו בה באופן חד פעמי (הוני). עם זאת, בהגיע העמית לגיל פרישה, יוכל להוון חלק מכספי הצבירה כחוק. כלומר ההיוון יחוב במס כהיוון קצבה, אם יוכיח הפורש שמובטח לו סכום קצבה מזערי בסך 4,742 ₪, לתקופה של כ-200 חודש.

משיכת הכספים באופן חד פעמי, על ידי מי שאינו עומד בתנאים האמורים (גיל, הוכחת קצבת מינימום), מהווה "משיכה שלא כדין", שחייבת במס מינימלי בשיעור 35% (עד לגובה המס השולי – הגבוה מביניהם), עפ"י סעיף 87 לפקודת מס הכנסה. (ראה הוראות שעה סעיף ג' (ד') להלן)

כלומר, נישום שצבר בקופת גמל משלמת לקצבה כ-4,742 ₪ לחודש, למשך כ-200 חודשים בעתיד, יוכל להוון את יתרת הכספים שמעבר לסכום האמור. מי שירצה להוון, יחויב במס על היוון הקצבה. אין מדובר במשיכה של קופ"ג הונית בהיתר, אלא מדובר בהיוון קצבה לכל דבר ועניין. למען הסר ספק – מדובר רק בכספים שהופקדו לקופות השונות החל מ-1.1.2008.

יש להפנות תשומת לב למשיכה מקופ"ג לקצבה רק בגיל פרישה. אם רוצים פטור ממס בגין משיכה כדין, הרי משיכה מקופ"ג הונית ללא חבות במס חלה אף מגיל 60.

הזיכוי ממס בגין הפקדה בכל סוגי הקופות בשנת 2023 עומד על 35%.

הפקדה לביטוח חיים במסגרת פוליסת פרט תעניק זיכוי ממס בשיעור 25%.

ההפקדה המרבית השנתית שיכול מעביד להפקיד לקופת גמל עבור עובד, מבלי שייזקף שווי לעובד, עומדת בשנת המס 2023 על 7.5% מ-356,100 ₪ (פעמיים וחצי מהשכר הממוצע במשך-29,675 ₪ לשנה). פרמיה מירבית 2,473 ₪ לחודש.

השיעור המרבי להפקדת מעביד עבור עובד שכיר לקופת גמל ולאובדן כושר עבודה עומד על 7.5%.

ההפקדה המרבית המותרת לביטוח מפני אובדן כושר עבודה עומדת בשנת 2023 על 3.5% מתקרה של 29,675 ₪ לחודש 2.5 פעמיים השכר הממוצע במשק היינו, הפקדה של 1,039 ₪ לחודש.

מעביד שיפקיד עבור עובדו לקופת גמל בשיעור העולה על 4% (חלק מעביד), יצטרך להפחית משיעור ההפקדה המרבי לביטוח מפני אובדן כושר עבודה. את שיעור ההפקדה העולה על 4% דוגמא: מעביד הפקיד עבור עובדו לקופת גמל 6%. היתרה המותרת להפקדה לאובדן כושר עבודה: 1.5%.

להלן פירוט צורת ההפקדה לעמית שכיר, ולעמית עצמאי. הבחנה נוספת שיש לבצע הינה בין עובד רגיל לבין בעל שליטה.

בעל שליטה

עפ"י סעיף 32(9)(א)(2) לפקודה – ההפרשה לפיצויים במרכיב קופת גמל לקצבה או לפיצויים עבור בעל שליטה המוכרת לחברה בשנת המס 2023 הינה: 13,310 לשנה.

סכום שמעביד יפקיד לקופת גמל לפיצויים עבור בעל שליטה יקוּזז מתקרה זו ויפחית את ההוצאה המותרת לתגמולים. לכן לא כדאי (מיסויית) למעביד להפקיד בקופת גמל לפיצויים בעד בעל השליטה. המלצתנו להפקיד בקופ"ג לקצבה את הסכום המרבי.

סוגי העמיתים

מלבד הבחנה בסיסית בין עמית שכיר (שמעביד גם מפקיד בעבורו בקופ"ג) ועמית עצמאי (שייתכן והינו שכיר, אולם המעביד לא מפקיד בעבורו בקופ"ג, אלא העובד משלם בעבור עצמו בקופ"ג), יש שלושה סוגי עמיתים נוספים.

עמית מוטב – יחיד שבשל הכנסתו שולמו בעדו – בקופ"ג לקצבה, בשנת 2023, 16% מהשכר הממוצע השנתי במשק בסך של 22,790 ₪. (16% x 12 חודש x 11,870 ₪ - שכר ממוצע במשק).

עמית יחיד – יחיד שאינו עמית מוטב, שמתקיים עליו אחד מאלה:

1. הוא נולד לפני שנת 1961.
 2. הייתה לו בשנת המס הכנסה מעבודה, שבשלה הוא זכאי לקצבה עפ"י דין או חוזה.
- יחיד – אינו עמית מוטב, ואינו עמית יחיד. (כך לפי הגדרת הפקודה: לענין קופת גמל דין עמית יחיד ודין יחיד היינו הך).

ניכוי בגין הפקדה בקופ"ג

עמית מוטב יכול ליהנות מניכוי בגין הפקדות בקופ"ג לקצבה שלו, או של בן זוגו, או של ילד מעל גיל 18.

כל עמית אחר ייהנה מניכויי (בהתקיים תנאים) בגין הפקדה שלו, או של בן זוגו.

הניכוי לעמית מוטב

1. רובד ראשון ניכוי בשיעור 11% מן ההכנסה לעמית עצמאי בניכוי הכנסה מובטחת. ההכנסה לעמית עצמאי הינה 112,800 ₪.
2. רובד שני – 7% מ"ההכנסה הנוספת" שהיא הנמוך מבין:

א. הכנסה חייבת של יחיד לפני הניכוי בגין תשלום לביטוח לאומי, ובגין הפקדה בקופ"ג, שאינה הכנסה מבוטחת עד לסכום של 112,800 ₪ בשנה.

ב. הכנסה חייבת של יחיד לפני הניכוי בגין תשלום לביטוח לאומי, ובגין הפקדה בקופ"ג עד לסכום של 282,000 ₪ לשנה, בניכוי ההכנסה המבוטחת, או סכום של 112,800 ₪, עפ"י הגבוה מבניהם.

ברובד השני ניתן לקבל ניכוי רק על תשלומים העולים על סכום של 22,790 ₪. לעתים ניתן לקבל זיכוי גבוה מ-7% בגין הכנסה נוספת, אם ההפקדה הינה מעל 12% מההכנסה, ואז ניתן לקבל שיעור נוסף על הניכוי של 7% עד ניכוי מרבי של 11%.

הניכוי לעמית יחיד/יחיד

7% מהכנסה מזכה שאינה הכנסת עבודה, ובמקרה זה הכנסה מזכה יהיו 159,600 ₪. אם לעמית הייתה גם הכנסת עבודה, ינכו מן הסכום לעיל 112,800 ₪, או הכנסת עבודה כנמוך.

ניתן לקבל ניכוי מעל 7%, אם הופקדו סכומים העולים על 12% מההכנסה, וכך יינתן בשל החלק העולה על 12% ניכוי נוסף של עד 4% נוספים (מקסימום – 11%).

אם יש הכנסת עבודה: 5% מן ההכנסה המזכה של עד 112,800 ₪, או 5% מהכנסה של 282,000 ₪ בניכוי הכנסה מבוטחת כנמוך. אם השכר המבוטח עולה על 23,500 ₪ לחודש (282,000 ₪ לשנה) – לא מגיע ניכוי.

זיכוי בגין הפקדה בקופ"ג

עמית מוטב מקבל זיכוי בגין הפקדה בקופ"ג לקצבה, בגין הפקדה גם בעבור ילדו, אם ילדו מעל גיל 18.

כל העמיתים מקבלים זיכוי, גם בגין הפקדה בעבור בן זוג. הזיכוי ניתן רק מחלק שלא ניתן זיכוי בגינו, למישהו אחר.

זיכוי עמית מוטב

כגבוה מבין:

1. 2,196 ₪.

2. כנמוך מבין:

א. לא הייתה לעמית הכנסה מבוטחת - 5% מן ההכנסה עד התקרה בסך 225,600 ₪.

ב. הייתה לעמית הכנסה מבוטחת, אזי סיכום של:

1. 7% מהכנסתו המזכה עד מקסימום הכנסה מבוטחת בגובה 112,800 ₪ (לא משנה אם מדובר בעצמאי או בשכיר).

2. 5% מהכנסתו, שאינה הכנסה מבוטחת עד לסכום של 215,600 ₪ בניכוי סכום של 112,800 ₪, או סכום הכנסתו המבוטחת כנמוך, רק בתנאי שהייתה הפקדה באופן עצמאי (כעמית עצמאי).

זיכוי למי שאינו עמית מוטב

כגבוה מבין:

1. 2,196 ₪.

2. א. 5% מהנמוך בין הכנסה מזכה בסך 112,800 ₪, לבין תקרה עד 159,600 ₪, אם למבוטח לא הייתה הכנסת עבודה.

ב. 7% מהנמוך בין הכנסת עבודה עד לתקרה של 112,800 ₪, אם למבוטח הייתה הכנסת עבודה.

ג. גובה הזיכוי 35%.

ב. משיכת כספים מקופות גמל לתגמולים ומקופת גמל לקיצבה

- א. כאשר נפדים כספים מקופות גמל לתגמולים, שלא עפ"י הכללים, משולם מס סופי בשיעור 35%. משמעות "הקנס" הכבד היא שלא ניתן לקזז ניכויים, פטורים ונקודות זיכוי כנגד מס זה. יש לציין שהמס מוטל על כל הכסף שנפדה, לרבות סכומי הקרן שהופקדו. רשות המסים בישראל (להלן – "רשות המסים") מאפשרת במקרים שבהם אין הכנסות לקזז כנגד המס נקודות זיכוי לא מנוצלות.
- ב. כאשר נפדים כספים מקופות גמל לקיצבה, שלא עפ"י הכללים, משולם מס לפי הגבוה מבין מס סופי בשיעור 35% לבין המס השולי. גם כאן מאפשרת רשות המסים לקזז נקודות זיכוי לא מנוצלות, כאמור בסעיף א'.
- ג. אין מיסוי רטרואקטיבי-התיקון החדש חל על הכספים החדשים שמופקדים מ-1.1.2008. אין פגיעה בכללים לגבי כספים שהופקדו עד 1.1.2008.

מתי ניתן למשוך כספים מקופ"ג ללא תשלום מס?

לגבי כל הקופות (תגמולים וקצבה) – ניתן להוציא את הכספים באחת מארבע האפשרויות להלן {תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964}. כללים אלה ייקראו להלן "כללי קצבה".

- א. מיעוט הכנסות – ניתן לקבל השלמה עד שכר מינימום בהתאם לתנאים הרשומים בתקנות. אם מדובר בזוג עם ילד אחד לפחות-ההשלמה היא עד כפל שכר מינימום.
- ב. הוצאות רפואיות לעמית או לקרובו – בתנאי שההוצאות מעל מחצית ההכנסה שלו ושל קרובו. הסעיף לא מתיר הוצאות בגין טיפולי שיניים. לעניין זה, "קרוב" הוא: בן זוג, הורה, הורי הורה, צאצא, צאצאי בן-הזוג ובן זוגו של כל אחד מהם.
- ג. נכות יציבה בשיעור 75% לעמית או לקרובו – בתנאי שאירוע הנכות היה לאחר מועד פתיחת הקופה.
- ד. פטירה.

מהן האפשרויות הנוספות למשיכת כספים בפטור ממס?

קופ"ג עמית עצמאי לתגמולים

ניתן לחלק את פרק הזמן לשלוש תקופות:

כספים שהופקדו עד 31.12.2005

את הכספים ניתן למשוך באפשרויות להלן:

1. העמית צבר 15 שנות ותק בקופה.
2. בהגיעו לגיל 60, ונוסף, על כך צבר חמש שנות ותק בקופה.
3. לגבי עמית שהוא שוטר/סוהר/בקבע – בתום שלושה חודשים מפרישתו, בהגיעו לחמש שנות וותק בקופה.

כספים שהופקדו מ-1.1.2006 עד 31.12.2007

אפשרות מס. 1 – של 15 שנות ותק בקופה – בוטלה. נותרו אפשרויות 2 ו-3.

כספים שהופקדו מ-1.1.2008

מדובר בכספי קצבה, ולכן ניתן למשוך כספים רק במסגרת היוון קצבה פטורה החל מגיל 60.

קופ"ג עמית שכיר לתגמולים (כולל ביטוחי מנהלים הוניים)

גם כאן ניתן לחלק את פרק הזמן לשלוש תקופות:

כספים שהופקדו עד 31.12.2004

את הכספים ניתן למשוך באפשרויות להלן:

1. לא לעבוד שישה חודשים מתום פרישתו מהעבודה (גם פתיחת עסק עצמאי מהווה עמידה בתנאי).
2. עבודה במשך 13 חודשים כשכיר, בלי הפרשות סוציאליות.
3. עם הגיע העמית לגיל 60, ונוסף על כך צבר חמש שנות ותק בקופה.

כספים שהופקדו מ-1.1.2005 עד 31.12.2007

אפשרויות 1 ו-2 בוטלו. נותרה רק אפשרות 3.

כספים שהופקדו מ-1.1.2008

מדובר בכספי קצבה, ולכן ניתן למשוך כספים רק במסגרת היוון קצבה פטורה החל מגיל 60.

קופ"ג לקצבה

אין הבדל בין הכספים המופקדים מ-1.1.2008 ובין מה שהופקד עד 31.12.2007. על כל הכספים חלים למעשה כללי הקצבה. כלומר – **כל סוגי הכספים המופקדים מ-1.1.2008 הם כספי קצבה, וחל עליהם אותו דין.**

לגבי כספים שהופקדו עד 1.1.2000 – ניתן למשוך אותם בהתאם לכללי עמית שכיר לתגמולים. ההפרדה בין מסלולי ההון לקצבה לעניין הטבות מס החלה ב- 1.1.2000 (תיקון 120 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961).

סיכום

תיקון החוק לעיל אינו פוגע בדין החל על הכספים הישנים. החל מ-1.1.2008 כל הכספים מיועדים לקצבה, וניתן למשוך אותם באופן חד פעמי רק במקרים מיוחדים. משיכה שלא עפ"י כללים אלה גורמת לתשלום מס גבוה.

גם בתקופה הזו, שבה איבדו רוב החוסכים את מיטב כספם, יש מקום לשקול משיכות שלא כדין בכובד ראש, כיוון שתשלום המס עליהן גבוה.

ג. פנסייה חובה

1. ביום 30.12.2007 חתם שר התמי"ת על צו הרחבה להסכם הקיבוצי לביטוח פנסיוני מקיף במשק, המחייב את המעבידים לבטח את העובדים בפנסייה מקיפה.
2. ההסכם הקיבוצי שנחתם בין ההסתדרות לבין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, קובע כי כל מעסיק חייב להפקיד עבור עובדיו לחסכון פנסיוני, ועפ"י הצו כאמור חובת ההפקדה לחסכון פנסיוני תחול לגבי כלל העובדים במשק בתוקף מ-1.1.2008.

3. ההסכם הקיבוצי קובע שיעורי הפקדה שעולות בהדרגה מ- 2.5% בשנה הראשונה ועד 18.5% בשנת 2017 ואילך עבור כל מרכיבי החסכון הפנסיוני, דהיינו, מרכיב פיצויים, מרכיב תגמולי מעביד ומרכיב תגמולי עובד.

להלן טבלת ההפרשות לפנסיה לפי שנים ואחוזים:

	הפרשות עובד	הפרשות מעביד	הפרשות המעביד	
החל ב:	לתגמולים	לתגמולים	לפיצויים	סך-הכל
1.1.2008	0.833%	0.833%	0.834%	2.5%
1.1.2009	1.66%	1.66%	1.68%	5%
1.1.2010	2.5%	2.5%	2.5%	7.5%
1.1.2011	3.33%	3.33%	3.34%	10%
1.1.2012	4.16%	4.16%	4.18%	12.5%
1.1.2013	5%	5%	5%	15%
מ-1.1.2014 עד-30.6.2016	5.5%	6%	6%	17.5%
מ-1.7.2016 עד-31.12.2016	5.75%	6.25%	6%	18%
מ-1.1.2017	6%	6.50%	6%	18.50%

4. ההסכם קובע כי חובה להפקיד בשל עובד עד שכר בגובה השכר הממוצע במשק נכון לכל עת הפקדה. השכר הממוצע במשק נכון ליום 1.1.2023 הוא 11,870 ₪.

5. את ההפקדות יש לבצע לקרן פנסיה חדשה מקיפה הכוללת מלבד פנסיית זקנה גם כיסוי ביטוחי למקרה אובדן כושר עבודה ופנסיה לשארים במקרה מוות.
אולם, כל עובד רשאי לבחור בכל מוצר פנסיוני - קרן פנסיה כלשהיא, ביטוח חיים (מנהלים) הכולל מרכיב של קצבה וכו'. אם העובד לא בחר לאן הוא רוצה שיופקדו הכספים. המעסיק יפקיד עבורו את הכספים לקרן פנסיה מקיפה שהמעסיק יבחר.

6. הזכאות לפנסיה חלה לגבי כל עובד מגיל 21 לגבר ו-20 לאשה - ועד גיל הפרישה.

7.1 הזכאות לחסכון פנסיוני בשנת 2008 חלה על עובד שיש לו ותק של תשעה חודשים ומעלה במקום עבודתו.

7.2 החל משנת 2009 הזכאות לחסכון פנסיוני תהיה לאחר חצי שנת עבודה בלבד.

8. עובד שעבר ממקום עבודה שבו היה לו חיסכון פנסיוני למקום עבודה חדש, זכאי להפקדות לחיסכון פנסיוני מהיום הראשון לעבודתו. אולם, ההפקדות תוכלנה להתבצע לאחר שלושה חודשי עבודה, רטרואקטיבית ממועד תחילת עבודתו.

9. יש לציין כי ההסכם חל רק לגבי עובדים שאין להם חסכון פנסיוני כחלק מתנאי עבודתם. עובדים שיש להם חסכון פנסיוני (לרבות ביטוח מנהלים לקצבה הכולל ביטוח למקרה פטירה ולמקרה של אובדן כושר עבודה) (הסדר פנסיה מיטיב) בתנאים טובים יותר לעניין שיעורי ההפקדה - לא יושפעו מההסכם.

10. הפרשות המעביד לפיצויים כמפורט בטבלה בסעיף ד'3 לעיל אינן מכסות את מלוא הפיצויים המגיעים לעובד (בפיטורים או בהתפטרות עפ"י הסכמה) לפי הפרשה של $8^{1/3}\%$ לשנה (משכורת אחרונה מוכפלת במספר שנות עבודה) בהתאם לכך, יהיה צורך בהשלמות לגבי כל שנה ושנה לפי הטבלה כדלהלן:

השלמת פיצויי פיטורים בהפקדות לפי צו ההרחבה בדבר ביטוח פנסיוני מקיף במשק

מיום	הפקדות מעביד לפיצויים על פי הצו	שיעור הפיצויים לפי סעיף 14, שיבוא במקום פיצויי פיטורים (*)	שיעור ההשלמה (יהיה לפי מס' חודשי עבודה באותה שנה) (*)
1.1.2008	0.834%	10%	90% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2009	1.68%	20%	80% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2010	2.5%	30%	70% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2011	3.34%	40%	60% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2012	4.18%	50%	50% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
1.1.2013	5%	60%	40% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה בשנה זו
מ- 1.1.2014 ואילך	6%	72%	28% מהשכר האחרון מוכפל בתקופת העבודה משנה זו ואילך

(*) יודגש, כי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים לפיו, כספי הפנסיה שנצברו שייכים לעובד בין אם פוטר ובין אם התפטר, חל בגין השכר, הרכיבים, התקופות והשיעורים בגינם נעשתה ההפקדה בלבד.

השקעה בקופת גמל עפ"י תיקון 190 לפקודת מס הכנסה (קופת גמל להשקעה)

מטרת תיקון מס. 190 הינה יישום מדיניות הממשלה לקידום החיסכון ארוך הטווח לקצבה, על פני אפיקי חיסכון אחרים, לשם הבטחת רווחתם של היחידים בחברה בעת זקנה. בהתאם לכך, מרכיבי התיקון מתאימים לבני 60 ומעלה והיתרונות הן הם, כדלקמן:

1. משיכת כספים בכל עת – מעל גיל 60.
2. תשלום מס רווחי הון מופחת בשיעור של 15% על הרווח הנומינלי בעת משיכה (לעומת 25%).
3. פטור מלא ממס במקרה של משיכת הכספים כקצבה חודשית העולה על 4,742 ₪ בשנת 2023.
4. מינוי מוטבים במקרה חו"ח של פטירה ללא צורך בהגשת צו ירושה/צוואה.
5. ניתן להפקיד בקופה זו עד 76,449 ₪ בשנת 2023, וכך בכל שנה לאחר מכן בסכומים שיתעדכנו.

סיווג קצבה המשתלמת כפיצוי בשל אובדן כושר עבודה

1. במסגרת תיקון 152 לפקודה בוטלה ההבחנה בין סוגי קצבאות אובדן כושר עבודה בכל הקשור לסיווגן ל"הכנסה מיגיעה אישית".

2. בהתאם לכך, בכל מקרה בו ההכנסה המבוטחת הינה הכנסה מעסק, ממשלח יד או ממשכורת, ההכנסה מקצבת אובדן כושר עבודה תיחשב ל"הכנסה מיגיעה אישית", על כל המשתמע מכך. הוראה זו מתקנת עיוות חקיקה שנוצר בחודש ינואר 2005. בו נקבעה אבחנה לקויה בין סוגי קצבאות אובדן כושר עבודה בכל הקשור לסיווגן ל"הכנסה מיגיעה אישית".

5. החלת חובת הפרשה לחיסכון פנסיוני לעצמאים (במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנת התקציב 2017 ו-2018)

נכון להיום, חלק גדול מהעצמאים, ובפרט עצמאים ברמות הכנסה נמוכות ובינוניות, אינו מפריש תשלומים לחיסכון פנסיוני, אשר נועד לסייע להם לשמר את רמת הכנסתם גם לאחר יציאתם לגמלאות. כמו כן, נכון להיום, מידת הפרוגרסיביות של דמי הביטוח הלאומי בקרב אוכלוסיית העצמאים נמוכה בהשוואה למידת הפרוגרסיביות של דמי הביטוח הלאומי בקרב אוכלוסיית השכירים. לצד זאת, אין כיום מנגנון שיכול לסייע לעצמאים בתקופות של אבטלה. לאור האמור, עוגן בחוק – ובתיקונים עקיפים, בין השאר, לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), לחוק הביטוח הלאומי ולפקודת מס הכנסה, הסדר שיגביר את הפרוגרסיביות בדמי הביטוח הלאומי לגבי אוכלוסיית העצמאים, במקביל להחלת חובת הפרשה לחיסכון פנסיוני ומתן אפשרות למשוך חלק מהסכום הצבור במצבי אבטלה.

החל משנת 2017 מחויבים עצמאים להפריש לעצמם לקצבה לפי השיעורים הבאים: עד חצי שכר ממוצע – 4.45% (שכר ממוצע במשק בשנת 2023 – 11,870 ₪ לחודש). בין חצי שכר ממוצע עד שכר ממוצע – 12.55%.

לפיכך – סכום הפקדה חובה המירבי (למי שמרוויח שכר ממוצע ומעלה) בשנת 2023 – 12,108 ₪ לשנה.

אם העצמאי הוא גם שכיר מהסכום המחושב לפי הנוסחה שלעיל, מנכים הפרשה במעמד שכיר (חלק העובד וחלק המעביד).

חובת הפרשה עד גיל 60 (עצמאי שהיה בן 55 ב-1.1.2017 פטור מחובת הפרשה).

החל משנת 2018 יוטל קנס בגין אי הפרשה לקופת גמל לקצבה למעט בעלי הכנסה הנמוכה משכר המינימום.

סכום הפקדה מקסימלי הינו בסך 58,400 ₪ לשנה אולם, הטבת המס העומדת על 16.5% מההפקדה הינה עד לסכום הפקדה שנתי בסך 37,244 ₪.

6. חוק הביטוח הלאומי - הרחבת הגדרת "עובד עצמאי" וחלוקת דמי ביטוח לאומי בין בני זוג

א. כללי

בתיקון לחוק הביטוח הלאומי הורחבה ההגדרה של "עובד עצמאי" (החל ב-10 ביוני 1997), במטרה להרחיב את האוכלוסייה שתהיה חייבת בדמי ביטוח לאומי בגין הכנסה ממשלח יד, יודגש כי במקביל תהיה אוכלוסייה זו זכאית לגמלאות.

ב. המצב החוקי לאחר התיקון

בתיקון הנוכחי נקבע כי עובד עצמאי מוגדר בכל אחד מהמקרים המנויים להלן:

- (1) הוא עסק במשלח יד, לפחות עשרים שעות בשבוע בממוצע.
- (2) הכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום השווה ל-50% מהשכר הממוצע במשק (5,935 ₪ לחודש – בשנת 2023).
- (3) הוא עסק במשלח ידו לפחות שתיים עשרה שעות בשבוע בממוצע, והכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום כאמור בלוח א'. ההגדרה החודשית בוחנת שלושה פרמטרים:
(א) מבחן כמות השעות בלבד - לפחות 20 שעות בשבוע.
(ב) מבחן רמת ההכנסה בלבד - הכנסה חודשית ממוצעת ממשלח יד שלא תפחת מ-50% מהשכר הממוצע (השכר החודשי הממוצע בשנת 2023 – 11,870 ₪).
(ג) מבחן משולב של רמת ההכנסה וכמות השעות – לפחות 12 שעות בשבוע והכנסה חודשית ממוצעת של לא פחות מ-15% מהשכר הממוצע במשק (חלופה זו זהה לחלופה שהייתה קיימת ערב התיקון).

ג. חלוקת דמי ביטוח בין בני זוג

סעיף 371 לחוק הביטוח הלאומי מקנה סמכות לשר עבודה והרווחה לקבוע הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח, בהתאם לכך הותקנה תקנה בתוקף מ-1.1.2021 לפיה חיוב דמי ביטוח של בני זוג המועסקים, שלא כעובדים שכירים בעסק משותף של שניהם, או אחד מהם, תהיה חלוקה שוויונית של 50% לאישה ו-50% לגבר. חלוקה ביחס אחר תוכל להתקיים אם שני בני הזוג יגישו בקשה לחלוקה אחרת, וזאת עד 30 באפריל השנה השוטפת.

7. ניכוי מס במקור מתשלום דמי שכירות

שוכר מקרקעין המשמשים בייצור הכנסתו חייב לנכות מתשלום דמי השכירות, בין בכסף ובין בשווה כסף, מס במקור בשיעור 35% או בשיעור מופחת, שאישר פקיד השומה (ללא קשר להיקף עסקו/מחזורו). וזאת על מנת שהשכירות תותר כהוצאה אצל השוכר.

על מקבל דמי השכירות להמציא אישור ספציפי מפקיד השומה על פטור/הפחתה מתשלום דמי השכירות. כל אישור אחר לא יהיה תקף לגבי תשלום זה.

8. מיסוי שוק ההון

מיסוי הכנסות פיננסיות של יחידים (כולל קיזוז הפסדים בשוק ההון)

כדי ליצור אחידות בשיעורי המס על הכנסות, הנובעות מהון בידי יחידים, נקבע כדלקמן:

1. שיעור המס המוטל על רווח הון ריאלי, על ריבית ריאלית ועל דיבידנד בידי יחיד יהיה – 25%, בין אם מקורם בנכס נסחר בבורסה (בישראל או מחוצה לה) ובין אם לאו, בין אם באפיקי השקעה המנוהלים בידי מוסד בנקאי ובין אם לאו; ובלבד שהיחיד אינו "בעל מניות מהותי" בחברה, המהווה מקור להכנסתו זו.

2. ריבית באפיקי השקעה שקליים נומינליים ורווחי הון ממכירת איגרת חוב, מנייר ערך מסחרי, ממלווה או מהלוואה, שאינם צמודים למדד, יחויבו במס בידי יחיד, בשיעור 15%, ובלבד שהיחיד אינו "בעל מניות מהותי" בחברה, המהווה מקור להכנסתו זו.
3. על אף האמור לעיל, יחויבו במס הכנסות מריבית בידי היחיד, בהתאם לשיעור המס השולי החל עליו, במקרים כדלהלן:
 - א. הכנסת הריבית היא הכנסה מעסק על פי סעיף 12(1) לפקודה, או שהיא רשומה בספרי חשבונותיו, או שהיא חייבת ברישום, כאמור.
 - ב. נתבעו הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בשל הנכס, שעליו משולמת הריבית.
 - ג. היחיד הוא בעל מניות מהותי בחברה, ששילמה את הריבית.
 - ד. קיימים יחסים מיוחדים בין משלם הריבית למקבלה (ספק לקוח/עובד מעביד/אדם וקרובו וכו') אלא אם שיעור הריבית הוא בתנאי שוק.
 - ה. הריבית שולמה מקרן השתלמות, או מקופת גמל לתגמולים, לפני המועדים המקנים את הזכות לפטור/מס מופחת.
4. יחיד שהכנסתו והכנסת בן זוגו לא עלתה על סכום של 67,560 ₪ (תקרה מוטבת) בשנת 2023, זכאי לניכוי בסך של 10,560 ₪ מהכנסתו החייבת מריבית. אולם, אם עלתה ההכנסה הנ"ל מעל התקרה המוטבת יופחת הסכום העולה על התקרה המוטבת מסכום הניכוי בסך 10,560 ₪.
5. יחיד שהוא או בן זוגו הגיעו לגיל פרישה חובה וביום 1.1.2003 מלאו לאחד מהם 55 שנים, יהיה זכאי לניכוי בסך של 14,520 ₪ מהכנסתו מריבית אם הגיעו שני בני הזוג ביום 1.1.2003 לגיל 55 שנים יהיה היחיד זכאי לניכוי בסך 17,760 ₪ מהכנסתו מריבית.
6. הכנסה של יחיד ושל בן זוגו מריבית, (בסייגים מסוימים) מזכה בפטור ממס בשיעור 35%, אם היחיד או בן זוגו הגיעו לגיל פרישה והכל אם מלאו להם ב- 1.1.2003 55 שנים. הפטור המירבי של 35% בשנת 2023 הוא בסך 38,304 ₪.

שיעורי מס על "בעל מניות מהותי"

- הגדרות
"בעל מניות מהותי" – מי שמחזיק במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם אחר, ב- 10% לפחות, באחד או יותר מסוג כלשהו של אמצעי השליטה בחבר בני אדם."
"אמצעי שליטה" בחבר בני אדם – כל אחת מאלה: (1) הזכות לרווחים; (2) הזכות למנות דירקטור, או מנהל כללי בחברה, או בעלי תפקידים דומים, בחבר בני אדם אחר; (3) זכות הצבעה באסיפה כללית בחברה, או בגוף מקביל לה בחבר בני אדם אחר; (4) הזכות לחלק ביתרת הנכסים, לאחר סילוק החובות בעת פירוק; (5) הזכות להורות למי שלו זכות מן הזכויות, האמורות בפסקאות (1) עד (4), על הדרך להפעלת זכותו;
והכל בין שהיא מכח מניות, זכויות למניות, או זכויות אחרות ובין בכל דרך אחרת, רבות באמצעות הסכמי הצבעה או נאמנות."

"יחד עם אחר" – יחד עם קרובו, וכן יחד עם מי שאינו קרובו, ויש ביניהם שיתוף פעולה דרך קבע, על פי הסכם בעניינים מהותיים של חבר בני אדם, במישרין או בעקיפין."

- יחיד, שהוא בעל מניות מהותי בחברה, יחויב בשיעור מס של 30%, בגין דיבידנד המתקבל ממנה (לרבות בגין דיבידנד רעיוני מחברה נשלטת זרה), ובגין רווח הון ריאלי ממכירת ניירות הערך שלה (לעומת 25% בידי מי שאינו בעל מניות מהותי).
- רווחי הון ממכירת אג"ח, נייר ערך מסחרי, מלווה או הלוואה, שאינם צמודים למדד, יחויבו במס בידי יחיד, שהוא בעל מניות מהותי, בשיעור 25% (לעומת 20% בידי מי שאינו בעל מניות מהותי).
- יודגש כי לעניין רווח מניירות ערך סחירים בידי יחיד, שהוא בעל מניות מהותי, השינוי בשיעור המס הוא משמעותי ביותר – 25%, במקום 15% ערב התיקון.
- ריבית המתקבלת בידי יחיד, שהוא בעל מניות מהותי בחברה המשלמת, תחויב במס, בהתאם לשיעור המס השולי החל על הכנסותיו.
- שאלת היותו של היחיד בעל מניות מהותי תיבחן במועד מכירת המניות, או במועד קבלת הדיבידנד. עם זאת, יראו את היחיד כבעל מניות מהותי, גם אם במועד כלשהו ב-12 החודשים, שקדמו למועד האמור, היה הוא בעל מניות מהותי בחברה.
- נציין כי לעניין ריבית בידי יחיד, שהוא בעל מניות מהותי, לא צוין מועד בחינת מעמדו ככזה בחוק.
- נציין שהפער בין שיעור המס על ריבית (המס השולי) לבעל מניות מהותי לבין שיעור המס על רווח הון (25%) מהווה פתח לכיבוס ריבית בדרך של מכירת האג"ח, טרם קבלת הריבית.
- דיבידנד בידי חברה תושבת חוץ, שהיא בעל מניות מהותי, יחויב בשיעור מס של 30% (לעומת חברה, שאינה בעל מניות מהותי – 25%).

קיצוץ הפסדים בשוק ההון

- החל מ-1.1.2006 הפסד הון ממכירת נייר ערך בארץ ובח"ל ניתן לקיזוז כנגד רווח הון מכל סוג שהוא, לרבות רווח הון שאינו בשוק ההון, כגון: רווח הון (שבח) ממכירת קרקע/בנין, רווח הון ממכירת מניות פרטיות, רווח הון ממכירת מוניטין וכו'. בנוסף ניתן לקזז את הפסד ההון הנ"ל מהכנסות מריבית או מדיבידנד ששולמו בשל אותו נייר ערך, וגם מריבית או מדיבידנד בשל ניירות ערך אחרים, ובלבד ששיעור המס החל על הריבית או הדיבידנד לא עולים על 25%, לאור העלאת שיעור המס החל מ-1.1.2012 על דיבידנד לבעל מניות מהותי מ-25% ל-30% לא ניתן עוד לקזז את הפסדי הון מניירות ערך סחירים כנגד דיבידנד שמקבל בעל מניות מהותי, בשל המגבלה שחלה על קיזוז כנגד דיבידנד ששיעור המס בגינו עולה על 25%.

להלן טבלה מסכמת של קיזוז הפסדי הון שוטפים בשנת 2022 – כלל הנישומים :

סוג ההכנסה	סוג ההפסד	רווח הון מני"ע נסחרים בישראל	רווח הון מני"ע נסחרים בחו"ל	ריבית /דיבידנד מני"ע (*)	ריבית מפקדונות בבנקים או מתוכנית חסכון	רווח הון מנכס לא סחיר בישראל או בחו"ל
הפסד מני"ע נסחרים בישראל	ניתן	ניתן	ניתן	ניתן	לא אפשרי	ניתן
הפסד מני"ע נסחרים בחו"ל	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	ניתן	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	לא אפשרי	לגבי בישראל- היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל
הפסד הון מנכס בארץ	ניתן	ניתן	ניתן	ניתן	לא אפשרי	ניתן
הפסד הון מנכס בחו"ל	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	ניתן	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל	לא אפשרי	לגבי בישראל- היתרה שלא קוזזה כנגד רווח הון ממכירת נכס בחו"ל

(*) בקיזוז הפסדי הון שוטפים כנגד הכנסות ריבית ודיבידנד, שאינם נובעים מנייר הערך שמומש, הקיזוז אפשרי כל עוד המס על הריבית או על הדיבידנד אינו עולה על שיעור 25%.

הפסדי הון מועברים משנים קודמות

- 6.1 הפסדי הון מועברים משנים קודמות לשנת 2023 ניתנים לקיזוז מול רווח הון בלבד.
- 6.2 הפסד הון ממכירת נכס מחוץ לישראל יקוזז תחילה מול רווח הון ממכירת נכס מחוץ לישראל.
- 6.3 הקיזוז מותנה בהגשת דוח לרשות המסים בישראל.
- 6.4 כלומר, הפסד הון מועבר שגובש בשנים קודמות אינו ניתן לקיזוז בשנת המס 2023 ואילך כנגד הכנסות מרבית או מדיבידנד שיתקבלו בשנה זו.

מומלץ לכל אחד לבחון את רווחי ההון או את הפסדי ההון שנוצרו לו בשנים קודמות ובשנת 2023, ולקבל החלטות לאור האמור לעיל. יש לזכור כי אפשרויות הקיזוז נרחבות יותר בשנת היווצרות ההפסד מאשר בשנים הבאות.

9. מיסוי הכנסות שכר דירה למגורים בישראל

1. **מבוא:**
 ביום 11.1.2007 פורסם בס"ח 2077 חוק ההסדרים לשנת 2007, במסגרת חוק ההסדרים נקבע כי הוראות חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה), התש"ן-1990, יהפכו להיות הוראה של קבע בסכום פטור חודשי של 4,200 ₪ בשנת 2007. להלן יובא בחוזר זה פירוט כל מסלולי המיסוי של הכנסות שכ"ד למגורים.
2. **מסלול הפטור**
 מסלול זה מבוסס על חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים), התש"ן-1990 (להלן-"החוק"). כפי שצוין לעיל להבדיל מהוראת שעה, אשר נדרש להאריך את תוקפה כל שנה, מעתה זהו חוק בעל תוקף של קבע. מסלול זה פוטר ממס הכנסה הכנסות שכ"ד למגורים עד גובה של 4,200 ₪ לחודש בשנת 2007 סכום הפטור גדל מדי שנה וב-2023 הינו בסך 5,471 ₪.
 יש לשים לב כי החוק נוקט בלשון דווקנית של תקרה פטורה ממס **לכל חודש השכרה**, ועל כן תנודות חודשיות בהכנסות שכר הדירה עלולות לפגוע בפטור. כלומר, במצב שבו דמי השכירות עולים על התקרה הפטורה ממס על בסיס חודשי, אך הדירה לא הושכרה במשך מספר חודשים במהלך השנה, עלול לחול מס על ההכנסה החודשית בחודשי ההשכרה, במידה וזו עולה על התקרה הפטורה המותאמת לפי החוק, **גם אם בממוצע שנתי, לא עלו הכנסות שכר הדירה החודשיות על תקרת הפטור.**
3. **מסלול ה-10%**
 המסלול השני מבוסס על הוראות סעיף 122 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - "הפקודה"), לפיו יחול מס בשיעור של 10% על ההכנסות משכ"ד למגורים בישראל, שאינן מגיעות לכדי הכנסה מעסק (מבחינת היקפן והמנגנון המעורב ביצירתן). כנגד ההכנסות הללו, שאינן מוגבלות בתקרה, לא יותר ניכוי הוצאות כלשהן. מסלול זה מותנה בתשלום מקדמות תקופתיות למס הכנסה או בתשלום המס בתוך 30 יום מתום שנת המס. יובהר, כי מי שמשלם מקדמות תקופתיות שוטפות במסגרת ניהול תיק פעיל במס הכנסה, עונה לתנאי הקבוע בסעיף. מאידך, יש לשים לב, כי בחירה במסלול זה בדיעבד, כלומר רק בעת הגשת הדוח השנתי, עלולה לגרום לחיוב במס הכנסה מלא, על ההכנסה החייבת מההשכרה למגורים. בעת מכירת דירת המגורים, במידה ומכירה זו תהא חייבת במס שבח, יתווסף לתמורת המכירה "פחת רעיוני" שניתן היה לנכות, אילולא נבחר מסלול המיסוי לפי אפשרות זו ובכך יגדל השבח ותשלום המס בגינו. במידה והמכירה תהא פטורה ממס שבח (פטור על מכירת "דירת מגורים מזכה"), הרי שאין לכך משמעות כספית כלשהיא.
 במסגרת חוק ההסדרים לשנות התקציב 2023 ו-2024 התווסף מסלול נוסף וחדשני תחת הסעיף 122 (1) לפקודת מס הכנסה המאפשר למי שיש לו בהכנסות משכר דירה למגורים, ומנגד הוא שוכר שירת מגורים אחרת יתאפשר לו לקזז את הוצאות שכר הדירה שהוא משלם אל מול ההכנסות עד לתקרה של 90,000 ₪, וככל שנותר הפרש שיעור המס על יתרת ההכנסה ימוסה בשיעור של 10% בלבד.
4. **מסלול המס הרגיל**
 המסלול השלישי הוא "המסלול הרגיל" – תשלום מס שולי על הרווח מההשכרה, היינו על ההכנסות בניכוי הוצאות, לרבות ניכוי הוצאות בגין הנכס. למי שבבעלותו יותר מדירה אחת המושכרת למגורים, כדאי לשקול שילוב בין מסלול ה-10% ומסלול המס הרגיל בהתאם לנסיבותיו האישיות וגובה ההכנסות וההוצאות, על מנת להגיע לתוצאת מס מיטבית.

5. שיקולי ביטוח לאומי
סעיף 350 (א)(7) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשנ"ה-1995 פוטר מדמי ביטוח ומס בריאות הכנסות מהשכרה למגורים, **כאשר הן פטורות ממס הכנסה לפי החוק או אם שולם עליהן מס בשיעור של 10% לפי מסלול סעיף 122 לפקודה** (מסלול ה-10%).
החל משנת 2008 הכנסות פאסיביות מדמי שכירות עסקיים או החייבים במס מלא לפי "המסלול הרגיל" (וגם מריבית וכו') חייבות בדמי ביטוח ללא קשר לגובהן ביחס להכנסות מעבודה או מעסק ומשלח יד (עד שנת 2007 שולמו דמי ביטוח בגין הכנסות פאסיביות רק אם הם עלו על ההכנסות מעבודה או מעסק ומשלח יד) יחד עם זאת הכנסות פאסיביות עד לגובה של 25% מהשכר הממוצע, היינו 2,967 ₪ לחודש יהיו פטורות מדמי ביטוח לאומי.
יש לציין כי תשלומי דיבידנד לבעלי שליטה בחברת מעטים פטורים מינואר 2008 מחבות בדמי ביטוח ללא קשר לסכומם ביחס להכנסותיו כשכיר או כעצמאי של אותו בעל שליטה.

6. השלכות מס ערך מוסף
בהתאם לסעיף 31 (1) לחוק מס ערך, התשל"ו-1975, חל פטור ממס ערך מוסף על השכרת דירה למגורים לתקופה שאינה עולה על 25 שנים.

7. סיכום
לפני קבלת החלטה על השכרת דירה מגורים ובחירה בין שלושה מסלולי הדיווח, נראה כי רצוי לבחון איזה מבין שלושת המסלולים הינו הרלוונטי, בין היתר, על סמך גובה ההכנסות וגובה ההוצאות. במסגרת זו, יש לשקול אף אפשרות של הפחתת סכום שכר הדירה, בהתאם לשיעור המס השולי וחבות הביטוח הלאומי החלים על המשכיר, על מנת להפחית את חבות המס וכפועל יוצא ליהנות מהכנסה פנויה גבוהה יותר.

8. פטור מדמי שכירות שקיבל קשיש המתגורר בבית אבות – סעיף 9 (25) לפקודת מס הכנסה

בנוסף למסלולים הכלליים שתוארו לעיל, קיים גם פטור לפי סעיף 9 (25) לפקודת מס הכנסה. הסעיף מעניק פטור על הכנסה מדמי שכירות מהשכרת דירת מגורים שקיבל קשיש המתגורר בבית אבות בשל הדירה שבה גר לפני כניסתו לבית האבות – עד לסכום מחצית התשלום השנתי ששילם בעד החזקתו בשנת המס בבית האבות.

9. הכנסות מהשכרה בחו"ל

9.1 דירת מגורים בחוק הפטור הינה דירה בישראל ובאזור, ולכן אין מניעה לשילוב בין מסלול הפטור לפי חוק הפטור לדירה בישראל לבין כל מסלול לגבי דירה בחו"ל, שהינו מסלול נפרד לחלוטין שאינו רלוונטי להכנסות ההשכרה בישראל.

9.2 למותר לציין, שאף לעניין מסלול 10%, אין כל מניעה בשילוב עם הכנסות מחו"ל, וזאת כפי שראינו אף לגבי שילובו עם מסלול חייב בישראל.
יצוין, כי לגבי הכנסות מהשכרה בחו"ל אין כל אבחנה בין דירת מגורים למשרד, וכיו"ב.

9.3 ליחיד בעל הכנסה מהשכרה בחו"ל קיימים שני מסלולים:
מסלול חייב, שבו פרט לניכוי הוצאות, ניתן אף לקבל זיכוי בגין המס ששולם בחו"ל און מסלול בו ישולם מס על ההכנסה ברוטו (אך לאחר ניכוי מס) בשיעור 15%, ללא מתן אפשרות להתיר הוצאות אחרות למעט פחת, וללא מתן זיכוי מהמס החל בחו"ל, וזאת בהתאם להוראות סעיף 122א' לפקודה.

9.4 אין כל מניעה כי ייערך חישוב לגבי כל נכס ונכס על פי תוצאות המס, על נכס אי יוחל מסלול 15% ועל נכס ב' יוחל המסלול החייב.

9.5 מלשון החוק ניתן להסיק לכאורה שאין מניעה, כי בכל שנה ושנה ייבחר מסלול שונה בחו"ל, לגבי אותו הנכס, וזאת לאור תוצאות המס המשתנות (גידול/קיטון בהוצאות), היות ולשון החוק שותקות בעניין, ולכן זכאי הנישום לבחור את האופציה המטיבה עמו.

10 הכנסות שכר דירה – "ריבוי דירות"

לפי חוזר מס הכנסה (שלא ברור אם ייושם) המס על בעל 4 דירות יהיה בשיעור 10%, בעלים של 5-9 דירות ישלם או 10% או מס מלא בנסיבות שיבדקו, ומעל 10 דירות ישולם מס מלא.

10. שמירת מערכת החשבונות

א. מערכת חשבונות כוללת ספרי (פנקסי) חשבונות ותיעוד אשר יש לנהל לפי הוראות מס הכנסה כגון: כרטסת הנהלת חשבונות, ספר קופה, ספר הזמנות, שוברי קבלה, חשבוניות מס, תעודות משלוח, דוחות ייצור, ספר תקבולים ותשלומים, ספר כניסת טובין (קניות), ספר פדיון יומי, סרטי קופה רושמת, ספר תנועת מלאי, רשימות מלאי, שוברי כרטיסי אשראי, תיק תיעוד חוץ וספרי חשבונות ספציפיים.

ב. יש לשמור את מערכת החשבונות על מסמכיה 7 שנים משנת המס שאליה היא מתייחסת, או 6 שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה לאותה שנה, לפי המאוחר.

כרטסת הנהלת חשבונות ומסמכים הקשורים למשכורות עובדים יש לשמור 15 שנה.

לאחר 31.12.23 ניתן להשמיד את ספרי החשבונות לשנת 2016 כולל, בתנאי שהדוח לשנת 2016 הוגש עד 31.12.17.

מסמכים סטטיסטיים, הזמנות, רישומים פנימיים בין מחלקתיים, חוזים ופרוטוקולים, תיעוד ופנקסים, שהנישום אינו חייב לנהלם על פי הוראות ניהול ספרים, אך ניהולם מרצון או מכוח דין אחר, יש לשמור במשך 3 שנים לפחות מיום הגשת דוח על ההכנסה לשנת המס, שאליה הם מתייחסים.

האמור בסעיף זה מתייחס לשמירת מסמכים לצורך בדיקתם בידי שלטונות המס בלבד. ייתכן שבענפים אחדים או על פי דרישות חוקיות מסוימות נדרשת שמירת מסמכים מסוימים לתקופות ארוכות יותר.

רצוי לשמור דיווחים שנתיים על עובדים לתקופה בלתי מוגבלת, משום שהם עלולים להתבקש למימוש זכויות בביטוח לאומי וכיו"ב.

ג. לפי הוראות מס הכנסה ניתן (כאופציה) לשמור מערכת חשבונות, או חלק ממנה, על גבי אמצעי אחסון ממוחשבים (כגון: דיסקים, דיסקטים, סרטים מגנטיים), ובלבד, שתתאפשר הפקה זמינה של פלט מודפס של מערכת החשבונות או כל חלק ממנה (הפקה זמינה - פירושה: לפי דרישה ובמועד סביר).

ד. לדעת מומחים, ישנן בעיות טכניות בעניין שמירה בטוחה של אמצעי אחסון ממוחשבים במשך 7 שנים (סיכון של נזק עקב פגיעה, חום, רטיבות ועוד) לכן, מומלץ כי אם לא ניתן לדאוג ברציפות לתנאי שמירה מתאימים של אמצעי האחסון הממוחשבים, יש להפיק מערכת שלמה של תדפיסים לגבי כל הקבצים הקבועים של מערכת החשבונות.

ה. אם החלטתם שלא להפיק תדפיסים של מערכת החשבונות, אלא לשמרה על גבי דיסקים, דיסקטים, או סרטים מגנטיים, יש לדאוג כי בנוסף לשמירה הבטוחה של מערכת החשבונות הממוחשבת כאמור בסעיף ד' לעיל, יהיה גיבוי של אמצעי האחסון הממוחשבים במקום שאינו מקום העיסוק הקבוע.

1. שלטונות מס הכנסה עדכנו את הוראות שמירת מערכת חשבונות – בתוקף מ-1.1.2013 – כך שתתאפשר שמירה של תיעוד חוץ (שובר קבלה, תעודת משלוח, חשבונית, חשבונית מס, הודעת זיכוי, הזמנה מגורם חוץ), באמצעות סריקה ממוחשבת, ושמירתה בארכיב דיגיטלי. (מסמך שהתקבל כ"מסמך ממוחשב" חייב להישמר ככזה והוראות אלה אינן חלות עליו).

11. עדכון חקיקה – תיקון לחוק הגנת השכר

הרינו להביא לידיעתכם תיקון לחוק הגנת השכר שהתקבל בכנסת ביום 24.6.08 ואשר נכנס לתוקף ביום 1.1.09. התיקון קובע מספר הנחיות חדשות החלות על מעבידים, הן במגזר הפרטי והן במגזר הציבורי, ביחס לחובתם למסור תלושי שכר ולסמכותם לבצע ניכויים מהשכר, כאשר במסגרת התיקון הורחבו הסנקציות המוטלות על מעביד המפר את הוראות החוק.

להלן עיקרי הדברים:

חובת מסירת תלוש שכר

1. החוק מרחיב את החובה למסור לעובד תלוש שכר וקובע כי בתלוש יש לפרט את הפרטים הבאים:
 - 1.1 שם מלא של העובד ומספר זיהוי.
 - 1.2 שם המעביד, מספר זיהוי שלו או מספר תאגיד, ומען מקום העבודה או העסק.
 - 1.3 תאריך תחילת עבודה וותק מצטבר של העובד אצל המעביד או במקום העבודה, לפי הגבוה.
 - 1.4 היקף המשרה של עובד, ככל שהוא מועסק במשכורת חודשית ובסיס השכר לגבי עובד המקבל שכר שלא במשכורת חודשית. דירוג העובד ודרגתו ככל שהמדובר בעובד ששכרו נקבע לפי דירוג.
 - 1.5 התקופה שבגינה שולם התשלום, מספר ימי העבודה ושעות העבודה בתקופה שבעדה שולם השכר.
 - 1.6 מספר ימי העבודה ושעות העבודה בהם עבד העובד בפועל בתקופה בגינה שולם השכר. ככל שהמדובר בעובד שהוראות חוק שעות עבודה ומנוחה אינן חלות לגביו, יש לציין זאת במפורש.
 - 1.7 מספר ימי החופשה שניתנו בתקופת התשלום ויתרת ימי החופשה, מספר ימי המחלה שנוצלו ויתרת תקופת המחלה הצבורה (אלא במקרה בו העובד מבוטח בביטוח ימי מחלה).
 - 1.8 ערך שעת עבודה, השכר הרגיל ותשלומים שנוספו על השכר לרבות - גמול שעות נוספות ומנוחה שבועית; דמי הבראה; דמי חופשה ודמי מחלה וכיו"ב, וכן סך כל התשלומים החייבים במס הכנסה וחסכון המצטבר שלהם בשנת המס; סך התשלומים החייבים בדמי ביטוח לאומי והסכום המצטבר שלהם בשנת המס; סך כל השכר והתשלומים המובאים בחשבון לעניין הזכויות הפנסיוניות או הסוציאליות.
 - 1.9 ניכויים משכר העבודה ובהם: דמי ביטוח לאומי, מס הכנסה, דמי ביטוח בריאות, ניכויים לקופת גמל תוך פירוט הקופה אליה מבוצע הניכוי וסכום הניכוי, כל ניכוי אחר וסיכום של כל הניכויים. כמו כן - יש לפרט תשלומים עבור תנאים סוציאליים שאינם משולמים ישירות לעובד.
 - 1.10 יש לפרט עוד את הסכום ברוטו המגיע לעובד, והסכום לתשלום בפועל (נטו), וכן את האופן בו משולם השכר, לרבות פרטי חשבון בנק.
 - 1.11 בתלוש יש לפרט גם את שכר המינימום (לחודש ולשעה) בשיעורו המעודכן.
2. המועד למסירת תלוש שכר הוא עד 9 ימים לאחר המועד לתשלום שכר עבודה (שהוא - על פי הוראות החוק - מועד סיום החודש בגינו הוא משולם, לעובד חודשי, ואמצע החודש בגינו משולם השכר - ככל שהמדובר בעובד ששכרו משולם על בסיס שעותי, יומי או שבועי).

3. ההוראות האמורות אינן חלות על מעסיק לגבי עובד המועסק שלא במסגרת עסקו או משלח ידו.
4. מעביד שנמנע מלמסור לעובדו תלוש שכר במועד או מוסר לעובד תלוש שאינו מכיל את כל הפרטים דינו קנס, ששיעורו משתנה בהתאם לחומרת ההפרה (לדוגמא - במקרה בו ההפרה נעשתה בכוונה להשיג טובות הנאה, או כדי להימנע מתשלום המגיע לעובד, או ככל שהמדובר במעסיק שהפר את ההוראות החוק למעלה מ- 6 פעמים בתקופה של 12 חודשים).
5. כמו כן, נקבעה לבית הדין לעבודה סמכות לפסוק פיצויים בסך של עד 5,000 ₪, או בשיעור גבוה יותר מטעמים מיוחדים שיירשמו, וזאת ככל שנמצא כי המעסיק ביודעין לא מסר לעובד תלוש שכר עד המועד הקבוע בחוק, או מסר תלוש שאינו מכיל את כל הפרטים המחויבים. מעסיק שהפר את ההוראות בשני חודשים לפחות בתוך תקופה של 24 חודשים, נחשב מעסיק שהפר את ההוראות **ביודעין**.

ניכויים מהמשכורת

6. ביחס לניכויים הובהר כי ככל שנוכו סכומים מהשכר בהתאם להוראות החוק, יועבר הסכום אל מי שאליו מיועד הסכום בתוך 30 יום מהמועד בו רואים שכר כמולן (על פי רוב, ה-10 לחודש שלאחר החודש בו בוצעה העבודה).
7. נקבע עוד כי מעביד שניכה משכר עובד בניגוד להוראות החוק דינו יהיה קנס.
8. ביחס למעביד שניכה סכומים משכרו של עובד ואולם לא העבירם ליעדם, נקבע כי דינו יהיה מאסר שנתיים, או קנס בשיעור גבוה פי חמישה מהקנס הקבוע לעניין העבירות האמורות.
9. כמו כן, ככל שההפרות נעשו בנסיבות מחמירות, היינו בכוונה להשיג טובות הנאה או להימנע מתשלום המגיע לעובד, או כאשר המעביד מואשם ב- 6 אישומים לפחות על פי הוראות החוק בתוקף תקופה של עד 12 חודשים. ניתן להגדיל את שיעור הקנס, ולהעלות את תקופת המאסר עד ל- 30 חודשים.

חובת ההוכחה בתביעות בגין שעות נוספות

10. תיקון מהותי נוסף בחוק נוגע לתשלום עבור שעות נוספות. על פי ההלכה שנהגה עד היום, הוטל הנטל על עובד להוכיח כי עבד בשעות נוספות, ככל שהגיש תביעה לתשלום גמול בגין עבודה בשעות נוספות. נטל זה הכביד באופן ניכר על עובדים, בנסיבות בהן רישומי הנוכחות על פי רוב נשמרים על ידי המעסיק. נוכח האמור, בתיקון לחוק נקבע כי בתביעות לשכר עבודה או לגמול שעות נוספות, וככל שתהיה מחלוקת לגבי היקף השעות בהן הועסק העובד, יועבר נטל ההוכחה אל המעביד, במידה ולא ניהל כדיון פנקס שעות עבודה שהוא מחויב לנהל.

12. חוק המילואים

- ביום 2.4.08 התקבל בכנסת חוק המילואים החדש הכולל בתוכו גם תיקונים בחוק הביטוח הלאומי בנושא תגמולי מילואים, ואשר לפיו, סכום התגמול אשר ישולם לשכיר ו/או עצמאי יוגדל עם שינוי הנוסחה לחישוב התגמול.
- תחילת החוק בנושא תגמולי מילואים הינה ב-1.8.08 ואילך.**
- מידע לגבי עיקרי החוק והשינויים אותם יש לשלב בדיווחים לבטוח הלאומי ובמערך השכר המחשב את התגמול לעובד המשרת במילואים, מפורטים בטבלאות עזר לחישוב התגמול, כדלקמן:

מסך תקופת השרות	אופן החישוב
שרות רצוף של 7 ימים לרבות מספר תקופות עוקבות בנות 7 ימים כל אחת	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90 כפול מספר ימי השרות
שרות בן יום אחד, יומיים, 3 ימים, 4 ימים, 5 ימים	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90. בחישוב הסופי: תוספת של 40% למספר ימי השרות אשר בוצעו בפועל
שרות בן 6 ימים	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90. בחישוב הסופי: תוספת של יום אחד למספר ימי השירות אשר בוצעו בפועל
שרות רצוף אשר לאחר חלוקת מספר הימים ב-7 היתרה קטנה מ-6 ימים	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90. בחישוב הסופי: תוספת של 40% ליתרת הימים לאחר החלוקה ב-7
שרות רצוף אשר לאחר חלוקת מספר הימים ב-7 היתרה 6 ימים	יחושב עפ"י הנוסחה הקיימת: חלוקת ההכנסה ברבע השנה שקדם לשרות ב-90. בחישוב הסופי: תוספת של יום אחד ליתרת הימים לאחר החלוקה ב-7

יש לציין כי בהתאם לחוק הביטוח הלאומי המעביד מחויב לשלם לעובד את תגמולי המילואים (זאת ביחס לעובד חודשי ועובד יומי שעבד לפחות 75 יום ברבעון הקובע), וביטוח לאומי מחזיר את התגמול לידי המעביד (סעיף 280 לחוק הביטוח הלאומי).
בהתאם לחוק הביטוח הלאומי, המעביד מחויב לשלם את תגמול המילואים כפי שהוא מחושב ע"י הביטוח הלאומי, כלומר, המעביד משמש לעניין זה כעין "צינור מתווך" ועליו להעביר לעובד את מה שיעביר לו הביטוח הלאומי.

לפיכך, אם המעביד שילם לעובד סכום מסוים, וביטוח לאומי העביר למעביד סכום גבוה יותר, על המעביד להעביר לו את ההפרש. כך גם במקרה ההפוך, אם המעביד שילם לעובד יותר ממה שהעביר לו הביטוח הלאומי, הוא רשאי לקזז את ההפרש ממשכורת של העובד.

ביום 7.7.2022 עודכנו ברשומות תקנות הביטוח לאומי (תגמולים למשרתים במילואים) (תיקון), התשפ"ב-2022, ונקבע כי יוגדלו תגמולי המילואים למשרתים במילואים אשר היה להם גידול מהותי בהכנסתם עובר ליציאתם לשירות מילואים, כפי שיתואר בתמצית להלן:

המצב החוקי טרם עדכון התקנות:

התגמול משולם לפי ההכנסה הממוצעת ברבעון שקדם ליום יציאת המבוטח לשירות מילואים. לגבי בעלי הכנסה נמוכה, לרבות אלו שכלל לא הייתה להם הכנסה ברבעון האמור – המחוקק קובע להם תגמול מזערי (מינימלי) של 6,455 ש"ח לחודש (נכון לתאריך 1/2023, ולכל יום באופן יחסי).

התגמול המרבי לחודש הוא 47,465 ש"ח (נכון ל-1/2023).

בעדכון התקנות נקבע בתמצית כך :

העדכון בא לתגמול יוצא לשירות מילואים, שזכה טרם יציאתו לשירות לגידול משמעותי בהכנסתו, אלא שעל פי המצב החוקי טרם התיקון, לפיו חישוב התגמול נעשה לפי ההכנסה הממוצעת ברבעון שקדם ליציאתו לשירות, אין התחשבות משמעותית, אם בכלל, בגידול האמור בהכנסתו. לכן נקבע (בתמצית ובשפה פשוטה, וללא כל דקויות הניסוח המשפטי) כי :

"עליה משמעותית" בהכנסה היא:

עליה של 20% לפחות מהשכר הקודם או מהתגמול המזערי מוכפל בשלושים (להלן: "המינימום"), לפי הגבוה, ובלבד שהגידול "התקיים" לפחות שלושה חודשים מיום שהחל. עובד שכיר שיצא למילואים, והייתה לו עלייה משמעותית בשכרו (אילולא יצא למילואים) בחודש היציאה למילואים או באחד מחודשי הרבעון שקדם לחודש היציאה לשירות – יחושב לו הגמול לפי השכר המוגדל, ולא לפי ממוצע הכנסת השכר שלו ברבעון שקדם ליציאה לשירות. עובד עצמאי שיצא לשירות מילואים ברבעון הראשון של השנה, והכנסתו החודשית הממוצעת בשנה זו, לו לא יצא למילואים, הייתה גבוהה מהכנסתו החודשית הממוצעת בשנת המס הקודמת, או מהמינימום (לפי הגבוה) – יחושב לו התגמול לפי ההכנסה החודשית החדשה (הגבוהה יותר).

מי שהיה בחודש יציאתו למילואים או ברבעון שקדם לחודש יציאתו למילואים :

גם עובד שכיר וגם עובד עצמאי ;

או עובד שכיר ביותר ממקום עבודה אחד ;

או שהיה עובד שכיר בחלק מהזמן ועובד עצמאי בחלק מהזמן ;

והייתה לו "עליה משמעותית" באחד ממקורות ההכנסה, יזכה לתגמול מוגדל לגבי אותה הכנסה שבה חל הגידול המשמעותי.

התיקון לתקנות הוא בתחולה לגבי שירות מילואים שהחל ביום 1/1/2022 ואילך.

המוסד לביטוח לאומי (להלן: "הב"ל"), יבצע הגדלת תגמולים לזכאים לכך, ככל שהם עומדים בתנאים שפורט לעיל.

מסיבות פרקטיות ובהתאם לברורים שערכנו עם עובדי הב"ל, כדי שיוכח כי הגידול בהכנסה החזיק שלושה חודשים לפחות לגבי שכיר, או לאחר קליטת השומה השנתית מפקיד השומה בנוגע לשנה שבה אירע שירות המילואים לגבי עובד עצמאי – לא מן הנמנע כי ישולם הגמול הבסיסי בשלב הראשון, ולאחר שיתברר כי נתמלאו התנאים, תתבצע השלמת תגמול.

13. מע"מ – דיווח מקוון, ציון מספר רישום של קונה על גבי חשבונית, הקצאת חשבוניות ע"י רשות המיסים

במסגרת המאבק בהונאות מע"מ והמלחמה בחשבוניות פיקטיביות, ולשם הגברת האכיפה ומניעת הונאות בתחום המע"מ נקבע כי החל משנת 2010 יש להגיש למע"מ דיווחים מקוונים למחשב מע"מ. החייבים בדיווח מקוון בשנת 2022 הם :

- 1) עוסקים שהם חברות וכן שותפויות שאחד השותפים הינה חברה שמחזור העסקאות שלהם בשנת 2023 היה גבוה מ- 1.5 מיליון ₪.
- 2) עצמאים, ושותפויות שכל השותפים הם עצמאים, או שחייבים בניהול ספרים בשיטה הכפולה, שמחזור העסקאות שלהם בשנת 2023 היה גבוה מ- 2.5 מיליון ₪.
- 3) מלכ"רים שהמחזור השנתי שלהם בשנת 2023 היה גבוה מ- 20 מיליון ₪.
- 4) מוסדות כספיים שהמחזור השנתי שלהם בשנת 2023 היה גבוה מ- 4 מיליון ₪.
- 5) את הדוחות המקוונים יש להגיש בתוך 15 ימים ממועד הגשת הדוח התקופתי, כמפורט להלן :

- א. פירוט של כל חשבוניות המס (מס עסקאות) שהונפקו ושנכללו בדוח התקופתי וסכומן הכולל;
- ב. כל רשימוני הייבוא הנושאים את שמו של העוסק, שבגינם נתבע מס תשומות בדוח התקופתי וסכומם הכולל;
- ג. כל חשבוניות הקנייה שהוצאו לעוסק בתקופת הדוח התקופתי, הנכללות בו כמס תשומות, וסכומן הכולל.
- ד. לגבי כל חשבוניות המס שהוזכרו לעיל (חשבוניות מס לגבי מכירות ולגבי קניות) יפורטו בדוח הפרטים הבאים: מספרה הסידורי של החשבונית, תאריכה, סכומה וסכום המס הנובע ממנה, וכן מספר הרישום של הקונה, ולגבי כל רשימוני יבוא – יפורט מספרו הסידורי. יצוין, כי עוסק רשאי להגיש את הדוח הנוסף במקום הדוח התקופתי, אם אישר זאת המנהל, בתנאים ובתיאומים שיוורה, ובלבד שדוח כאמור יוגש במועד שיש להגיש את הדוח התקופתי.

- 6) החל מיום 1.1.2014 החוק קובע כי חשבונית מס תכלול גם את מספר הרישום (מספר עוסק) של הקונה או נותן השירות.
- 7) החל מ 1/1/2024 משיקה רשות המיסים את פרויקט חשבונית ישראל מטרת הפרויקט הינה דיווח בזמן אמת על כל חשבונית מעל סכום שיקבע מעת לעת ע"י רשות המיסים ובמטרה למנוע הפצת חשבוניות פיקטיביות. כל חשבונית ספק או לקוח תקבל מספר הקצאה מרשות המיסים הפעימה הראשונה תחל לשנת 2024 על כל חשבונית מעל 25,000 ₪. בעקבות מלחמת "חברות ברזל", רשות המיסים החליטה להתיר ניכוי מס תשומות באמצעות חשבונית מס, גם ללא מספר הקצאה הני"ל, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024.

14. חובת הגשת דוח שנתי מקוון ליחיד

במסגרת תיקון 161 לפקודת מס הכנסה מדצמבר 2007, נקבעה חובת הגשת דוח מס לשנת המס 2008 ואילך באופן מקוון (באמצעות מערכת מחשב של רשות המיסים (שע"מ) או באמצעות האינטרנט) על ידי יחיד, החייב בהגשת דוח מס ושהייתה לו במהלך שנת המס המדווחת הכנסה מעסק, ממשכורת או מחקלאות. בשלב זה יחידים מהסוגים הבאים לא נדרשים להגיש את הדוח באופן מקוון (אך לא מחובת הגשת דוח שנתי, כעולה מהפקודה): (1) ישראלים בעלי הכנסה מעבודה בחו"ל, המתחייבים במס בהתאם להוראות סעיף 67א לפקודה; (2) תושבי חוץ;

- **פטור מהגשת דוח שנתי מקוון לגמלאים ובעלי הכנסות נמוכות** – בק"ת 6910 מיום 18.7.10 פורסמו תקנות המעניקות פטור מהגשת דוח מקוון (לגבי שנת המס 2009 ואילך) במקרים הבאים, אך למעט מקרים שבהם עסקינן ביחיד שהוא בעל שליטה, כהגדרתו בפקודה:

- א. יחידים שהכנסתם השנתית (מחזור או משכורת) וגם הכנסת בן זוגם מעסק, מחקלאות, ממשלח יד ומעבודה אינה עולה על 82,290 ₪ לכל אחד, ובתנאי כי ההכנסה השנתית החייבת של היחיד אינה עולה על 82,290 ₪ ואם יש לו בן זוג – הכנסתם החייבת של בני הזוג אינה עולה על 164,580 ₪ (הסכומים הני"ל מתייחסים לשנת 2020, טרם פורסמו הסכומים לשנת 2021).
- ב. יחיד שהוא ובן זוגו הגיעו לגיל פרישה.

יודגש כי ההקלה האמורה פוטרת יחידים כאמור מחובת הגשת דוח מקוון, אך לא מחובת הגשת הדוח השנתי, כעולה מפקודת מס הכנסה.

15. עוסקים הרשאים לדווח על בסיס מזומן למע"מ

בהתאם לתיקון 48 לחוק מע"מ בתוקף מ-1.1.2015 נקבע מעגל העוסקים הרשאים לדווח על בסיס מזומן למע"מ. עוסקים אלו יכולים להוציא חשבונית עסקה בלבד בעת ביצוע העסקה של המכר או מתן השירות, וקבלה בעת קבלת תקבול דחוי (בשקים עתידיים או בכרטיסי אשראי) ואת חשבונית המס להוציא רק בעת פירעון בפועל של התקבול בגין העסקה, ולמעשה תוך 14 יום ממועד הפירעון.

תיקון זה מאפשר את תשלום המע"מ רק לאחר שנתקבל התקבול בפועל בגין העסקה.

להלן רשימת העוסקים הזכאים לדווח על בסיס מזומן למע"מ, כדלקמן:

1. **יצרנים** כגון: נגרים, מסגרים, בתי מאפה, מפעלי ייצור, אשר מחזור עסקאותיהם כולל מע"מ עולה על 2,150,000 ₪ אך אינו עולה על 3,810,000 ₪ או שמחזור עסקאות שלו פחות מ-2,150,000 ₪ כולל מע"מ, אך בעסקו יותר מ-6 מועסקים ולא יותר מ-17 מועסקים.
2. כל עוסק שמוכר טובין שמחזור העסקאות שלו אינו עולה על 2 מיליון ₪ - לא כולל מע"מ.
3. **נותני שירותים** – כגון: אולמות אירועים, בתי מלון, הובלות, מוסכים, השכרת רכב, שיפוצים ותיקוני בניינים, מסעדות, שמחזור עסקם לא כולל מע"מ הינו בסך העולה על 15,000,000 ₪ לא כולל מע"מ בשנה.
4. **בעסקאות מקרקעין וקבלנים** יחול בסיס המזומן למע"מ, לגבי מקדמות המתקבלות לפני מסירת המקרקעין או גמר עבודות הבנייה לקונה.
5. **בעלי מקצועות חופשיים** – כגון: עורכי דין, רואי חשבון, אדריכלים, יועצים, טכנאי שיניים, כלכלנים, עורך פטנטים ושמאים. ללא הגבלת מחזור הכנסות או מספר מועסקים.
6. **רופאים, בעלי בתי ספר לנהיגה, בעלי בתי ספר, סוחר מקרקעין, סוחר רכב, עוסק במתן אשראי, מכירת מנויים לעיתון או מופעים** ללא הגבלת מחזור הכנסות או מספר מועסקים.
7. **עוסק או מלכ"ר או מוסד כספי שקיבל שירות לפי תקנה 6 לתקנות מע"מ** מאדם שאינו רשום כעוסק ועיקר הכנסתו ממשכורת, גמלה או קצבה (חשבונית עצמית).

כמו כן נקבע בחוק כי אסור לדרוש חשבונית מס מעוסק המדווח על בסיס מזומן, לפני מועד תשלום התמורה בפועל. הפרת הוראה זו מהווה עברה פלילית לפי סעיף 118 לחוק שעונשה מאסר שלושה חודשים או קנס בסך של 9,600 ₪.

16. 1. החזר מע"מ בגין חוב אבוד ע"י הוצאת הודעת זיכוי מס

בפסק דין עקרוני שניתן ביום 2.12.99, בעניין חברת אלקה אחזקות בע"מ, קבע בית המשפט העליון, כי עוסק זכאי להחזרי מע"מ ששילם בגין "חוב אבוד".

עוד קבע בית המשפט, כי יש להחזיר את החזרי המע"מ עבור חוב אבוד בערכים ריאליים היינו, בתוספת רבית והפרשי הצמדה. כדי לקבל החזר כאמור נדרשים מספר יסודות:

1. ביצוע העסקה.
2. הוצאת חשבונית.
3. תשלום המע"מ לפי החשבונית.

4. כישלון התמורה

5. היות החוב חוב אבוד

ביום 20.11.00 פורסמו תקנות מתוקנות בעניין החזרי מע"מ בגין חובות אבודים כמפורט להלן:

1. א. הגדרות:

"הודעת זיכוי" - כמשמעותה בסעיף 23א להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות) (מס' 2), התשל"ג-1973 (להלן - ההוראות);

"חוב אבוד" - סכום מס ששילם עוסק בעד עסקה, ושהוכח להנחת דעתו של המנהל (מנהל מע"מ), שהפך להיות אבוד.

ב. עוסק המוציא הודעת זיכוי, בשל חוב אבוד, יגיש למע"מ, בנוסף לה, הודעה בכתב שיצורפו לה מסמכים התומכים בעובדות המפורטות בהודעה, לרבות ציון הדוחות התקופתיים שבהם נכללות החשבוניות המתייחסות להודעת הזיכוי; בהודעה יפורטו כל אלה:

(1) פרטי העסקה שבשלה נוצר החוב;

(2) פעולות והליכים שנקט העוסק לגביית החוב;

(3) עובדות אחרות הנוגעות להודעה, שבשלהן הפך החוב לחוב אבוד;

ג. הוצאת הודעת הזיכוי והגשת הודעה כאמור בתקנת משנה (ב) ייעשו לאחר שחלפו שישה חודשים מהמועד שבו הוצאה חשבונית המס שבשלה נוצר החוב וכל עוד לא חלפו שלוש שנים מן המועד האמור (להלן - התקופה).

ד. במניין התקופה לא יבואו:

(1) פרק הזמן שבין יום הגשת תביעת חוב במסגרת הליכי פירוק או פשיטת רגל לבין יום מתן אישור המפרק או הנאמן לחלוקת דיבידנד סופי למבקש;

(2) פרק הזמן שבין יום הגשת תביעה לבית המשפט לגביית החוב ובין יום היות פסק הדין לפסק דין חלוט.

ה. עוסק ישמור ברשותו את העתק ההודעה כשהיא חתומה בחותמת "התקבלי" ממשד מס ערך מוסף כמשמעותו בתקנה 16 לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו - 1976.

ו. עוסק שאין בידו הודעה חתומה כאמור בתקנת משנה (ה) לא יהא רשאי להקטין את סכום המכירות ואת החיוב במס ערך מוסף.

2. (א) תקנות אלה יחולו לגבי הודעת זיכוי בשל חובות אבודים שהוצאה ביום פרסומן ואילך, היינו, 20.11.00.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) לגבי חובות אבודים שהחשבונית בשלהם יצאה לפני יום כ"ח בטבת התשס"א (1 בינואר 2000) לא תחול המגבלה הקבועה בתקנה 1א (ג) לתקנות אלה.

2. הוראות כלליות להוצאת הודעת זיכוי מס

עוסק רשאי להוציא הודעת זיכוי מס בהתמלא אחד התנאים הבאים (עפ"י סעיף 23 א' בהוראות מס הכנסה ניהול פנקסי חשבונות תשל"ג-1973):

- 2.1 הלקוח אישר בחתימתו על ההעתק שנותר במערכת החשבונות של העוסק את העובדה שקיבל את הודעת הזיכוי, או:
- 2.2 הודעת הזיכוי נשלחה בדואר רשום, עם אישור מסירה, לגבי סכום מכירה שהחיוב במע"מ עולה על 1,400 ₪. אישור המסירה יצורף להעתק הודעת הזיכוי שנותרה במערכת החשבונות, או:
- 2.3 נתקבל אישור שהודעת הזיכוי נתקבלה בפקסימיליה.

3. הגשת בקשה להחזר מס תשומות בגין חשבונות מס שלא נכללו בספרי החשבונות

להלן שאלה ותשובה בנושא

השאלה:

בדוח שהוגש לרשויות מע"מ לא נכללו חשבונות מס מספקים משנת 2022 עקב טעות. סך מס התשומות להחזר כ- 100,000 ₪. מדובר בכמה חשבונות מס מ-100 ₪ ועד 80,000 ₪. כיצד מגישים בקשה לרשויות מע"מ להחזר מס תשומות ואילו מסמכים יש לצרף לבקשה?

התשובה:

ככלל, סעיף 38(א) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: "החוק") מתיר ניכוי מס על תשומות עד שישה חודשים מיום הוצאת חשבונית המס על ידי הספק. עם זאת, סעיף 116 לחוק עוסק בדחיית מועדים להכרה במס תשומות. המנהל רשאי להאריך את מועד הדיווח למרות האמור בסעיף 38(א) לחוק עד חמש שנים ממועד תאריך חשבונית המס.

במקרה זה יש להגיש בקשה למנהל מע"מ בתחנה שאליו שייך העוסק ולציין כדלקמן:

1. הבקשה הוגשה בהתאם לסעיף 116 לחוק בגין מספר חשבונות מס שלא נכללו בספרי החברה בדוחות התקופתיים עד לשישה חודשים מיום הוצאתן.
2. לציין את סך התשומות.
3. לציין את הסיבה לכך שחשבונות המס לא נכללו בתקופת הדיווח השוטפת שבה הן הוצאו.
4. לצרף את חשבונות המס.

17. מס הכנסה – הוראות לגבי בני זוג שיש להם מקור הכנסה משותף

1) עפ"י תיקון מס. 199 לפקודת מס הכנסה מיום 30.12.2013 שתוקפו החל מ-1 בינואר 2014 נקבע כי ניתן לעשות חישוב נפרד של המס לבני זוג שיש להם מקור הכנסה משותף, היינו – מקור הכנסה של בן זוג התלוי במקור ההכנסה של בן הזוג השני, רק אם התקיימו כל אלה:

א. יגיעתו האישית של כל אחד מבני הזוג נדרשת לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף.

ב. כל אחד מבני הזוג מקבל הכנסה התואמת את תרומתו לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף ועומדת ביחס ישיר לתרומתו לייצור ההכנסה כאמור.

i. אם ההכנסה מופקת בבית המגורים של בני הזוג – בית המגורים משמש, דרך קבע, את מקור ההכנסה המשותף ומרבית פעילות מקור ההכנסה האמור נעשית בבית המגורים.

2) אם יתברר כי נעשה חישוב נפרד שלא כדין, עקב אי עמידה באחד התנאים הנ"ל תוטל סנקציה של קנס בשיעור 30% מגרעון המס שיווצר אם ייווצר כתוצאה מהדיווח שלא כדין.

18. שינויים במס רכישה בגין רכישת דירות מגורים

במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2013 – 2014 אושרו בין השאר שינויים משמעותיים במס רכישה בגין רכישת דירות מגורים, ובכל סוגיות הפטור ממס שבח במכירתן.

להלן שיעורי מס רכישה לגבי דירות מגורים לתושב ישראל מחיר בשקלים ושיעור המס-בתוקף בשנת 2023

דירה יחידה בידי יחיד תושב ישראל	
עד 1,919,155	0%
1,919,155-2,276,360	3.5%
2,276,360-5,872,725	5%
5,872,725-19,575,755	8%
מעל 19,575,755	10%
דירה נוספת בידי יחיד תושב ישראל	
עד 5,872,725	8%
מעל 5,872,725	10%

שיעורים אלה היו בתוקף עד 15/1/2023.

19. העברות כספים לחו"ל

1. העברות של תשלומים לתושבי חוץ מחו"ל באמצעות תאגידי בנקאיים מצריכות במקרים רבים אישור ניכוי מס במקור של פקיד שומה. זאת, למעט במקרים בהם נקבע כי תשלומים אלה פטורים מניכוי במקור. בשל ריבוי השקעות של ישראלים בחו"ל בשנים האחרונות, ההנחיה בדבר האישור על ניכוי מס במקור עיכב השקעות. במטרה להקל על תושבי ישראל המשקיעים בנכסים ובהלוואות בחו"ל, הודיעה רשות המסים, על "מסלול ירוק", במסגרתו מתאפשרת העברת התשלומים בפטור מניכוי מס במקור, באמצעות טופס הצהרה שימולא בסניף הבנק (או באופן מקוון במערכת הבנקאית), וזאת ללא צורך להגעה למשרדי רשות המסים לצורך קבלת האישור. המסלול הירוק מיועד לסוגי התשלומים הבאים: השקעה במניות חבר בני אדם, השקעה בנדל"ן בחו"ל, השקעה בנכסים אחרים בחו"ל (נכסים מוחשיים בלבד), מתן הלוואות לתושב חוץ ומתן הלוואות בעלים לחבר בני אדם.

2. להלן פרסום רשות המיסים על אישור העברת כספים לחו"ל – הפקת העתק ע"י המייצג: "כחלק מייעול תהליכי העבודה וצמצום הביורוקרטיה ועל מנת להקל על ציבור המייצגים והנישומים, מייצגים הרשומים ברשת המייצגים יוכלו לשחזר ללקוחותיהם אישורי העברות לחו"ל שהופקו במשרדי השומה ולהציגם לבנק לצורך ביצוע ההעברה לחו"ל, זאת ללא צורך בחתימת המייצג ובחותמת המשרד. המייצגים יוכלו לשחזר את האישור שהופק על ידי פקיד השומה ומוצג במערכת העברות לחו"ל, כאשר בכותרת האישור תופיע המילה "שחזור" ובחלקו התחתון של האישור יופיע

שמו של המייצג שביצע את השחזור ושם משרדו. בנוסף, יופיע שמו ותפקידו של הגורם ממשרד השומה שאישר את ההעברה המפורטת במסמך. הבנקים מתבקשים לקבל אישורים משוחזרים אלו, כמפורט במכתב זה, לצורך ביצוע העברת הכספים לחו"ל וניכוי המס בהתאם. האפשרות לקבל ממשרד השומה שהפיק את האישור, אישור החתום על ידו, עדיין קיימת."

20. התיישנות גביית חובות בביטוח לאומי

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 159) – התיישנות גביית חובות בביטוח הלאומי

מבוא

ביום 6 באוגוסט 2014 פורסם בספר החוקים תיקון מס' 159 (להלן: "התיקון") לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הביטוח לאומי"), אשר לפיו תחול התיישנות על גביית חובות על ידי המוסד לביטוח הלאומי, לאחר 7 שנים לכל היותר מהמועד לתשלום (להלן: "תקופת ההתיישנות").

1. עובר לתיקון

- 1.1 חוק הביטוח הלאומי לא הגביל את המועד שבו המוסד לביטוח לאומי רשאי לדרוש את תשלום דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח בריאות (להלן: "דמי ביטוח").
- 1.2 לפיכך, מבוטח עשוי לקבל דרישה לתשלום דמי ביטוח בחלוף שנים רבות מהמועד שבו נוצר החוב, כשכבר חלות עליו תוספות פיגורים.

2. התיקון

- 2.1 על פי התיקון תחול התיישנות על גביית חובות על ידי הביטוח הלאומי, כלומר הביטוח הלאומי יחויב לדרוש את תשלום דמי הביטוח לכל המאוחר עד תום שבע שנים מהמועד לתשלום.
- 2.2 אם לא נשלחה דרישה לתשלום החוב בתקופת ההתיישנות, ואם נשלחה אך לא ננקטו על ידי הביטוח הלאומי הליכי גביה או לא בוצע קיזוז בתוך שבע שנים ממועד הדרישה, לא ייגבו דמי הביטוח וכל חוב הנצמח מהם לרבות בדרך של קיזוז, ואי תשלום לא יפגע בזכויות לקצבה או לגמלה.
- 2.3 חלה חובת דיווח לביטוח לאומי או חובת רישום במרשמי הביטוח הלאומי שלא קוימה במועדה לגבי התקופה שבעדה נדרשים דמי הביטוח בהתאם להוראות חוק ביטוח לאומי, תתחיל תקופת ההתיישנות כמפורט להלן:
 - א. מהמועד שבו קוימה החובה או מהמועד בו קיבל הביטוח הלאומי את המידע לעניין החבות בדמי הביטוח, לפי המוקדם.
 - ב. במקרים בהם קביעת דמי הביטוח הלאומי תלויה בקביעת שומה סופית על ידי מס הכנסה, תחול תקופת ההתיישנות להימנות ממועד קביעת השומה הסופית על ידי מס הכנסה.

3. תחולת התיקון

- 3.1 תחילתו של התיקון החל **מיום 1 בינואר 2015** (להלן: **"יום התחילה"**) והוא יחול על תשלום דמי ביטוח שהמועד לתשלוםם הינו ביום התחילה ואילך, וגם על דמי ביטוח שביום התחילה טרם חלפו שבע שנים מהמועד לתשלוםם.
- 3.2 לעניין תשלום דמי ביטוח שביום התחילה חלפו **שבע שנים וטרם חלפו שש עשרה שנים** מהמועד לתשלוםם, רשאי היה המוסד לביטוח הלאומי לשלוח דרישות חיוב רק עד **ליום 30 ביוני 2016** באמצעות הדואר.
- 3.3 אם לא נשלחה דרישת תשלום כאמור בסעיף 3.2 לעיל, לא ננקטו הליכי גבייה או לא בוצע קיזוז של החוב עד ליום 30 ביוני 2016, לא ייגבו דמי הביטוח וכל חוב הנצמח ממי שחייב בתשלוםם, לרבות בדרך של קיזוז, ואי תשלוםם לא יפגע בזכויות לקצבה או לגמלה על אף הוראות כל דין אחר.
- 3.4 דמי ביטוח וכל חוב הנצמח מהם, שהמועד לתשלוםם או המועדים החלופיים לתשלוםם, לפי העניין, קדמו ליום 1.1.1999 ועד יום 6.8.2014 ולא ננקטו הליכים לגבייתם לפי פקודת המסים (גבייה), או לא בוצע קיזוז, לא ייגבו, לרבות בדרך של קיזוז, ואי-תשלוםם לא יפגע בזכויות לקצבה או לגמלה, על אף הוראות כל דין אחר.

21. תיקוני מס במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו- 2016

א. תקציר

ביום 19 בנובמבר 2015 אישרה הכנסת בקריאה שניה ושלישית את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו- 2016), התשע"ו – 2015 (להלן: **"חוק ההתייעלות"**), אשר במסגרתו נכללו, בין היתר, שינויים בחקיקת המס. בנוסף, אישרה הכנסת באותו יום בקריאה שניה ושלישית את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס. 207), התשע"ו - 2015 (להלן: **"תיקון 207"**) אשר במסגרתו נכללו הוראות המאפשרות חילופי מידע לפי הסכם בין לאומי.

עיקרי הנושאים שנכללו בשני התיקונים לעיל:

- הארכת תקופת ההתיישנות להוצאת שומות ע"י פקיד השומה.
- מתן אפשרות להוצאת שומה חלקית בנושא מסוים.
- צמצום הטבת המס להפקדות לפנסיה למי שהכנסתו עולה על פי שתיים וחצי מההכנסה הממוצעת במשק (29,675 ₪ לחודש ב- 2023).
- נקודות זיכוי בגין ילדים למי שנישא לאלמן או לאלמנה.
- הוראת השעה המצמצמת את נקודות זיכוי לאקדמאיים הוארכה עד ליום 31 בדצמבר 2019.
- הוראת שעה למס שבח של 25% במקום חישוב לינארי בשל מכירת קרקעות ע"י יחידים המיועדות לבניית דירות מגורים.
- הרחבת חובת הגשת דיווחים באופן אלקטרוני והקטנת הקנסות על פיגור בהגשתם.
- הגשת דיווח מקוון של מעסיק למוסד לביטוח לאומי.
- החלפת מידע מהמוסד לאומי לרשות המסים.
- מיסוי משאבי טבע.

- הקלות ברישום קרקעות ביישובי מיעוטים ללא צורך בקבלת אישורים משלטונות מיסוי מקרקעין.
- חילופי מידע לפי הסכם בין-לאומי ולא רק מכח אמנות למניעת כפל מס.

ב. להלן פירוט לחלק מהתיקונים שבוצעו

1. **הארכת תקופת ההתיישנות להוצאת שומות ע"י פקיד השומה** – תוקנו הסעיפים 145, 152 ו-167 לפקודת מס הכנסה, כך שפקיד השומה יהיה רשאי לבדוק את השומה ולקבוע שומה לפי מיטב השפיטה **בתוך 4 שנים** מתום שנת המס שבה נמסר לו הדוח במקום 3 שנים עד כה.

במקביל, תבוטל סמכות המנהל להאריך את תקופת ההתיישנות להוצאת שומה בשנה נוספת (מעבר ל-4 השנים).

בהתאם, יראו השגה כאילו התקבלה רק **בחלוף 4 שנים** (במקום 3 שנים) מתום שנת המס שבה נמסר הדוח (או שנה מיום הגשת ההשגה, כמאוחר) ואם היא על שומה שנערכה למי שלא הגיש דוח – בתום 5 שנים, ובמקביל בוטלה השנה הנוספת אשר בסמכות המנהל.

כמו כן, פקיד השומה רשאי לשום שומת ניכויים, כך שיינתנו לו **4 שנים** (במקום 3 שנים) מתום שנת המס שבה הוגש דוח הניכויים השנתי האחרון של החייב (או תקופת ההתיישנות של שומת ההכנסה של אותו נישום, כמאוחר מביניהם).

תחילתם של התיקונים המפורטים לעיל על דוח שיש להגישו לגבי שנת המס 2013 ואילך.

2. **מתן אפשרות להוצאת שומה חלקית בנושא מסוים** – תינתן לפקיד השומה סמכות לקבוע לפי מיטב שפיטתו בשומה חלקית את סכום הכנסתו של נישום הנוגע לנושא אחד או יותר, וכן את הניכויים, הקיזוזים והפטורים המותרים מהכנסה על פי כל דין ואת המס שאותו נישום חייב בו, וכן כי לא יהיה בשומה חלקית זו בכדי לפגוע בסמכויות פקיד השומה לבצע שומה או בזכויות הנישום לגבי יתרת הכנסתו של הנישום. פקיד השומה יודיע לנישום על הנושא או הנושאים שבכוונתו לבחון בטרם יחליט אם לקבוע שומה חלקית. שומה חלקית ניתן לקבוע פעם אחת בלבד לגבי אותה שנת מס. לסעיף זה לא נקבעה סעיף תחילה ספציפי ועל כן לא ברור האם הוא חל על דוחות מס שהוגשו טרם התיקון.

3. **צמצום הטבת המס להפקדות לפנסיה למי שהכנסתו עולה על פי שתיים וחצי מההכנסה הממוצעת במשק**

א. תקרת הטבת ניכוי מהכנסה בעד הפקדה לביטוח פנסיוני תופחת מארבע פעמים השכר הממוצע במשק לשתי פעמים וחצי השכר הממוצע במשק (29,675 ₪ לחודש). לפיכך על הפרשות מעסיק מעבר לתקרה הני"ל, ישולם מס על ידי המועסק.

ב. תיקון סעיף 47 לפקודת מס הכנסה, כך שגם במקרה שבו רק חלק מהשכר של עובד מבוטח, ההגבלה של הניכוי לשתי פעמים וחצי השכר הממוצע במשק (במקום ארבע פעמים) תחול גם על החלק שאינו מבוטח.

ג. תקרת הטבת הניכוי מהכנסה בשל הוצאה לרכישת ביטוח מועדף מפני אובדן כושר עבודה תעמוד על השכר הממוצע במשק בשנת המס מחולק ב-4.8 במקום ב-3.

ד. תחילתם של התיקונים המפורטים לעיל ביום 1 בינואר 2016.

22. הטלת מס על בעלי 3 דירות ומעלה ("ריבוי דירות")

חוק "ריבוי דירות" בוטל ע"י בג"צ ועד כה לא חוקק חוק חדש בנושא (הטלת מס לכל מי שמחזיק מעל 2.49 דירות). ראה סעיף 9(10) לעיל בגין חוזר מס הכנסה לגבי מיסוי דירות.

23. תכנית חסכון לכל ילד

בחודש ינואר 2017 פתח הביטוח הלאומי תכנית חסכון אישית לכל אחד מילדכם, עד הגיעו לגיל 18.

תכנית החיסכון היא זכות של כל ילד בישראל, המאפשרת לו להתחיל את חייו הבוגרים עם סכום כסף התחלתי שייפתח בפניו הזדמנויות חדשות.

בתוכנית החיסכון יפקיד הביטוח הלאומי 55 ₪ מדי חודש לכל ילד החל מ- 1.1.2023, בנוסף לקצבת הילדים שימשיכו לקבל עבורו. הכסף יועבר לחיסכון ייעודי על שמו של הילד בקופת גמל להשקעה או בבנק, בהתאם לבחירתכם.

ההורים יוכלו להוסיף לחיסכון של כל ילד עוד 55 ₪ בחודש מקצבת הילדים, כך שסכום החיסכון יוכל, ויעמוד על 110 ₪ בחודש.

עיקרי התוכנית

בתכנית החיסכון יופקדו תשלומים רטרואקטיביים ממאי 2015 עד דצמבר 2016, בהתאם לזכאות לקצבת ילדים בחודשים אלה.

כשימלאו לילד 18 שנים, יפקיד הביטוח הלאומי מענק בסך 550 ₪ לחיסכון. כספי החיסכון שנצברו יעמדו לרשות הילד, והוא יוכל למשוך אותם באישור ההורה.

אם כספי החיסכון לא יימשכו שיימלאו לילד 21 שנה, יפקיד הביטוח הלאומי מענק נוסף בסך 550 ₪ לחיסכון והילד יוכל למשוך את כספי החיסכון לפי החלטתו.

דמי הניהול על החיסכון ישולמו על ידי הביטוח הלאומי עד שהילד יגיע לגיל 21. לאחר גיל 21 ייגבו דמי הניהול מחשבון החיסכון.

בכל שנה ישלח הגוף שמנהל את החיסכון (הבנק או קופת הגמל להשקעה) דיווח על ההפקדות ורווחי התוכנית של כל אחד מהילדים.

24. החוק לצמצום השימוש במזומן

1. רקע

החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2019. (להלן: "החוק") נחקק במרץ 2018 בתוקף מ- 1.1.2019 ומטרתו לצמצם את ההון השחור ולסייע במאבק בפעילות פלילית, לרבות פשיעה חמורה, העלמות מס, הלבנת הון ומימון טרור. החוק הוא תוצר של עבודת הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי (להלן: "ועדת לוקר"), שהגישה ביולי 2014 את הדוח שלה. ועדת לוקר סברה כי בשל היות

המזומן אנונימי, ולא ניתן לאתר את זהות המשתמשים בו, הדבר מאפשר לבצע בקלות פעילות מסחרית ופיננסית הרחק מעיני הרשויות ולכן באמצעות המזומן ניתן להעלים מס, להלבין הון ולממן פעילות טרור. לפיכך, המליצה הוועדה על מתווה לצמצום הדרגתי של השימוש במזומן ובאמצעי תשלום מבוססי נייר אחרים ובמקביל קידום והגדלת השימוש באמצעי תשלום אלקטרוניים.

החוק כולל, בין היתר הגבלות על השימוש במזומן ובשקים וכן חובת תיעוד אמצעי תשלום ותקבול. ההגבלות חלות באופן גורף על כל אדם, תוך הבחנות נקודתיות על: עוסק, אדם שאינו עוסק, תייר, רו"ח ועו"ד בעת מתן "שירות עסקי ללקוח". בחוק נקבע כי יוטל עיצום כספי או קנס מנהלי על מפרי החוק, בהתאם לסיווגם וכן עונשי מאסר בשל מעשי מרמה, והכל כפי שיפורט בהמשך.

2. הגדרות מרכזיות בחוק

2.1 "עסקה" מכירה או קנייה של נכס או מתן שירות או קבלתו.

2.2 "מחיר העסקה" התמורה שהצדדים לעסקה הסכימו עליה בעבור הנכס או השירות, לרבות מס ערך מוסף, מס קנייה, בלו, וכן הוצאות הנלוות לעסקה שסוכמו עם מוכר הנכס או עם נותן השירות. לעניין זה-

2.2.1 אין זה משנה אם חלק מהתמורה שולם שלא במזומן אלא באמצעי אחר: דוגמה: עסקה לרכישת פסנתר ב 50,000 ₪ שולמה באופן הבא: 40,000 ₪ באשראי ו- 10,000 ₪ במזומן. מחיר העסקה- 50,000 ₪.

2.2.2 במכירת מספר נכסים, לא יראו את המחיר המצטבר של כל הנכסים כמחיר של עסקה אחת, אלא אם כן הוסכם בין הצדדים על מכירתם בעת ובעונה אחת. דוגמה: אדם הניגש לחנות רהיטים ורוכש מספר פריטים יחדיו ומקבל הצעת מחיר כוללת על כל הפריטים שרכש. הרי ש"מחיר העסקה" כולל את המחירים של כל המוצרים יחדיו. לעומת זאת, במצב בו אדם מגיע מעת לעת ומבצע בכל פעם בנפרד רכישה של רהיט, כל רכישה תחשב כעסקה. פיצול מלאכותי של עסקה למספר עסקאות במטרה להתחמק ממגבלת הוראות החוק - מדובר במעשה מרמה אשר על ביצועו מוטל עונש מאסר.

2.2.3 בעסקה מתמשכת לקבלת שירות יראו כל תשלום שיש לשלם באופן תקופתי מעת לעת, כמחיר העסקה;

דוגמה: בהסכם עם עו"ד למתן שירות גלובלי על בסיס תשלום חודשי, ייחשב כל תשלום חודשי כעסקה נפרדת. לעומת זאת, בהסכם עם עו"ד למתן שירות לעניין ספציפי/חד פעמי (כגון: ליווי הסכם רכישה, טיפול בתביעה) מחיר העסקה יהיה הסך הכולל עבור אותו השירות, גם אם התמורה שולמה בתשלומים. יצוין כי יש להבחין בין עסקה מתמשכת לקבלת שירות לבין **עסקת מכר בה נמכרים מוצר/מוצרים והסחורה מסופקת ללקוח מעת לעת. במקרה האחרון מדובר בעסקה אחת ו"מחיר עסקה" אחד (הכולל את כל הרכיבים הנלווים שסוכמו במסגרת העסקה) ולא נראה בכל משיכת סחורה כעסקה נפרדת.**

2.2.4 במכר של זכות שכירות שהתמורה משולמת מעת לעת, לא לשיעורין, יראו כל תשלום שיש לשלם כמחיר העסקה;

2.2.5 פעולה בנקאית ובכלל זה הפקדה, משיכה, העברה או המרה של מזומן, אינה מצויה תחת ההגבלות.

הבהרות לעניין "מחיר העסקה":

- בעסקה בה ישנם מספר רוכשים/מוכרים "מחיר העסקה" לא יפוצל ביניהם.

- בעסקת מכר של נכס (להבדיל משירות) כאשר התמורה משולמת בתשלומים יראו את מחיר העסקה כמחיר הכולל של כל התשלומים.

2.3 "עוסק" מי שמוכר נכס או נותן שירות במהלך עסקיו, לרבות מלכ"ר.

2.4 "אדם שאינו עוסק" לרבות עוסק שלא במסגרת עסקו.

2.5 "תשלום במזומן" סכום המשולם או הניתן במזומן, למעט סכום הנמוך בשיעור של 10% ממחיר העסקה, מסכום המתנה, מסכום התרומה או מסכום ההלוואה.

3. הוראות החוק לגבי עוסק

3.1 הגבלות על השימוש במזומן (סעיף 2 לחוק).

3.1.1 לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן, במסגרת עסקו, בעסקה מעל 6,000 ₪.

3.1.2 לא יקבל תשלום במזומן מתייר במסגרת עסקו, בעסקה מעל 40,000 ₪.

3.1.3 לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כשכר עבודה, כתרומה, או כהלוואה בסכום העולה על 5,000 ₪, למעט הלוואה הניתנת על ידי גוף פיננסי מפקח.

3.1.4 לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כמתנה בסכום העולה על 15,000 ₪.

3.1.5 החל מחודש אוגוסט 2022 הופחת תקרות הסכומים בחוק לצמצום השימוש במזומן. הסכום המירבי שיותר לתשלום במזומן יעמוד על 6,000 ₪ (במקום 11,000 ₪, ובין אנשים פרטיים יעמוד על 15,000 ₪ במקום 50,000 ₪ (למעט בעת רכישת רכב – נשאר 50,000 ₪).

טבלה 1: הגבלות על השימוש במזומן לעוסק:

ההגבלה תחול כש"מחיר העסקה" גבוה מ-	סוג הפעולה עליה חלה ההגבלה במזומן	ה"תשלום במזומן" בוצע עבור:
11,000 ₪ (מ- 8/22 6,000 ₪)	לתת ולקבל	עסקה במסגרת עסק
55,000 ₪ (מ- 8/22 40,000 ₪)	לקבל	עסקה עם תייר במסגרת העסק
11,000 ₪ (מ- 8/22 6,000 ₪)	לתת ולקבל	שכ"ע, תרומה, הלוואה חריג: ההגבלה לא תחול על הלוואה

		שנותן גוף פיננסי מפקח
מתנה	לתת ולקבל	50,000 ₪ (מ- 8/22 15,000 ₪)

3.2 הגבלות על השימוש בשיקים (סעיף 4 לחוק)

3.2.1 לא ייתן ולא יקבל תשלום בשיק במסגרת עסקו עבור: עסקה/ שכר עבודה/ תרומה/ הלוואה/ מתנה, בלי ששם מקבל התשלום נקוב בשיק, כנפרע או כנסב, לפי העניין.

3.2.2 לא יסב שיק ולא יקבל נסב שיק מוסב בלי ששמו ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק.

טבלה 2: הגבלות על השימוש בשיק לעוסק:

הפרה כשסכום השיק גבוה מ-	סוג הפעולה עליה חלה ההגבלה בשיק	התשלום בשיק בוצע עבור:
כל סכום	לתת ולקבל	עסקה, שכי"ע, תרומה, הלוואה, מתנה במסגרת העסק, בלי ששם מקבל התשלום בשיק נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין
כל סכום	להסב שיק ולקבל שיק מוסב, בלי ששמו ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק	כל פעולה

3.3 חובת תיעוד אמצעי התשלום (סעיף 29 לחוק)

בסעיף 29 לחוק נקבע כי על עוסק לתעד את אמצעי התקבול והתשלום. כמו כן, ניתנה למנהל רשות המסים הסמכות לקבוע הוראות ספציפיות לעניין חוק זה. לפיכך תיעוד נאות לעניין החוק יתבצע כמפורט להלן:

תיעוד תקבולים: סעיפים 5-7 וסעיפים 11-12 להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות) התשל"ג - 1973 (להלן: "ההוראות") עוסקים באופן תיעוד התקבולים. סעיף 5 להוראות מפרט את הפרטים אותם יש לכלול בקבלה. בין היתר, בסעיף 5 (א) מצוין כי יש לרשום את מהות התקבול. לעניין זה מהות התקבול משמע אמצעי התקבול. כעולה מכך ציון אמצעי התקבול בקבלה (או בחשבונית מס קבלה), בספר פדיון יומי, בספר תקבולים, בספר קופה ובספר תקבולים תשלומים לפי הנדרש, יהווה מילוי הדרישה לתיעוד אמצעי התקבול כנדרש בסעיף 29 לחוק.

תיעוד תשלומים: היות ובגין כל תקבול יוצאת קבלה ונמסרת למשלם (סעיף 6 (ד)) ובתוך הקבלה מפורט אמצעי התקבול כאמור לעיל, יראו בשמירת הקבלה (תיעוד החוץ) תיעוד נאות לעניין סעיף 29 לחוק. במידה ואין פירוט בקבלה, כאמור לעיל, יראו ברישום התשלום בספר כרוך אחר כרישום נאות לעניין סעיף 29 לחוק. בנוסף, במקרים בהם נדרש רישום בספר תקבולים תשלומים יש צורך לפרט גם בספר זה את אמצעי התשלום.

יש לציין כי כל פירוט של אמצעי התשלום יכלול את הפרטים לזיהויים: מזומן: סוג המטבע.

שיק: מספרו, שם הבנק ומספר החשבון עליו נמשך.
 אשראי: סוג, מספר כרטיס, שם בעל הכרטיס, שם הבנק מספר חשבון.
 אחר: כל הפרטים הנדרשים לשם זיהוי אמצעי התשלום ומשלמו.

3.4 הסנקציה על הפרה של עוסק – עיצום כספי

שיעור העיצום הכספי נגזר מסכום ההפרה.

סכום ההפרה הינו: סכום ה"תשלום במזומן" התשלום בשיק או התשלום בשיק המוסב - ללא הפרטים הנדרשים, התקבול או התשלום ללא התיעוד.

- אם סכום ההפרה עד 25,000 ₪ - שיעור העיצום הוא 15% (מאוגוסט 2022 – 10%).
- אם סכום ההפרה מעל 25,000 ₪ ועד 50,000 ₪ - שיעור העיצום הוא 20% (מאוגוסט 2022 – 15%).
- אם סכום ההפרה מעל 50,000 ₪ - שיעור העיצום הוא 30% (מאוגוסט 2022 – 25%).

4 הוראות החוק לגבי עו"ד ורו"ח במסגרת מתן שירות עסקי ללקוח (סעיף 2 (ו) לחוק)

בנוסף על האמור בסעיף 3 לעיל, עו"ד ורו"ח לא יקבלו במסגרת מתן "שירות עסקי" ללקוח סכום במזומן:

- מעל 11,000 ₪ - מעוסק (במסגרת עסקו). (מ- 8/22 6,000 ₪)
- מעל 50,000 ₪ - מאדם שאינו עוסק. (מ- 8/22 15,000 ₪)

טבלה 3: ההגבלות על השימוש במזומן לעו"ד ורו"ח:

הפרה כשהסכום במזומן גבוה מ-	מה הפעולה עליה חלה הגבלה במזומן	הסכום במזומן בוצע עבור:
11,000 ₪ (מ- 8/22 6,000 ₪)	לקבל	מתן "שירות עסקי" ללקוח שהוא עוסק (במסגרת עסקו)
50,000 ₪ (מ- 8/22 15,000 ₪)	לקבל	מתן "שירות עסקי" ללקוח שהוא אדם שאינו עוסק

4.1 הגדרת "שירות עסקי" (לפי סעיף 8 לחוק איסור הלבנת הון):

כל אחת מהפעולות הבאות:

- קנייה, מכירה או חכירה לדורות של נכסי דלא נידי.
- קנייה או מכירה של עסק.
- ניהול נכסי הלקוח, ובכלל זה ניהול כספים, ניירות ערך ונכסי דלא נידי, וכן ניהול חשבונות של לקוח בתאגיד בנקאי (או באחד מהגופים המנויים בפרטים 1-4 ו-6 לתוספת השלישית של חוק איסור הלבנת הון, תשי"ס-2000).
- קבלה, החזקה או העברה של כספים לצורך הקמה או ניהול של תאגיד.
- הקמה או ניהול של תאגיד, עסק או נאמנות לאחר.

4.2 הסנקציה על הפרה של עו"ד ורו"ח במסגרת מתן שירות עסקי – קנס מנהלי

גובה הקנס המנהלי יקבע על פי תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי - צמצום השימוש במזומן), אשר יותקנו בעתיד הקרוב.

5 הוראות החוק לגבי אדם שאינו עוסק

5.1 הגבלות על השימוש במזומן (סעיף 2 לחוק)

- לא יקבל תשלום במזומן עסקה מעל 50,000 ₪ (מ- 8/22 15,000 ₪).
- לא ייתן תשלום במזומן לעוסק, בעבור עסקה במהלך של העוסק כשמחיר העסקה גבוה מ- 11,000 ₪ (מ- 8/22 6,000 ₪).

- לא ייתן תשלום במזומן לאדם שאינו עוסק, בעבור עסקה, כשמחיר העסקה גבוה מ- 50,000 ₪ (מ- 8/22 15,000 ₪).
- לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כשכר עבודה, כתרומה, או כהלוואה בסכום הגבוה מ- 11,000 ₪ (מ- 8/22 6,000 ₪).
- לא ייתן ולא יקבל תשלום במזומן כמתנה בסכום הגבוה מ- 50,000 ₪ (מ- 8/22 15,000 ₪).

טבלה 4 : ההגבלות על השימוש במזומן לאדם שאינו עוסק :

ההגבלה תחול כש"מחיר העסקה" גבוה מ-	סוג הפעולה עליה חלה ההגבלה במזומן	ה"תשלום במזומן" בוצע עבור :
50,000 ₪ (מ- 8/22 15,000 ₪)	לקבל	עסקה (עם עוסק/אדם שאינו עוסק)
11,000 ₪ (מ- 8/22 6,000 ₪)	לתת	עסקה עם עוסק במהלך עסקו של העוסק
50,000 ₪ (מ- 8/22 15,000 ₪)	לתת	עסקה עם אדם שאינו עוסק
11,000 ₪ (מ- 8/22 6,000 ₪)	לתת ולקבל	שכ"ע, תרומה, או הלוואה
50,000 ₪ (מ- 8/22 15,000 ₪)	לתת ולקבל	מתנה

5.2 הגבלות על השימוש בשיקים (סעיף 4 לחוק)

- 5.2.1 לא יקבל תשלום בשיק בסכום העולה על 5,000 ₪ בעבור עסקה/שכר עבודה/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששמו נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין.
- 5.2.2 לא ייתן לעוסק במסגרת עסקו, תשלום בשיק בעבור עסקה/שכר עבודה/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששם העוסק נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין.
- 5.2.3 לא ייתן לאדם שאינו עוסק תשלום בשיק בסכום העולה על 5,000 ₪ בעבור עסקה/שכר עבודה/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששם מקבל התשלום נקוב בשיק כנפרע או כנסב, לפי העניין.
- 5.2.4 לא יסב שיק ולא יקבל נסב שיק מוסב, בלי ששמו ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק.
- טבלה 5 : ההגבלות על השימוש בשיק לאדם שאינו עוסק :**

הפרה כשסכום השיק גבוה מ-	סוג הפעולה עליה חלה ההגבלה בשיק	התשלום בשיק בוצע עבור :
5,000 ₪	לקבל	עסקה, שכ"ע, תרומה, הלוואה, מתנה, בלי ששמו נקוב בשיק כנפרע או כנסב לעוסק, במסגרת עסקו, עבור :
כל סכום	לתת	עסקה/שכ"ע/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששם העוסק נקוב בשיק כנפרע או כנסב
5,000 ₪	לתת	לאדם שאינו עוסק, עבור : עסקה/שכ"ע/תרומה/הלוואה/מתנה, בלי ששם מקבל התשלום נקוב בשיק כנפרע או כנסב
כל סכום	להסב שיק ולקבל שיק מוסב, בלי ששמו	כל פעולה

	ומספר זהותו של המסב נקובים בשיק
--	------------------------------------

5.3 הסנקציה על הפרה של אדם שאינו עוסק – קנס מנהלי
גובה הקנס המנהלי יקבע על פי תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי-צמצום השימוש במזומן) אשר יותקנו בעתיד הקרוב.

5.4 יש לציין לבסוף כי החוק החרג לתקופה של 3 שנים, דהיינו עד 31.12.2021 עסקאות שבוצעו במזומן עם תושבי האזור או תושבי המועצה הפלסטינאית (ישנו מנגנון של דיווח על עסקאות של למעלה מ- 50,000 ₪).

25. חובת דיווח לרשות המסים על מקורות המימון לרכישת מקרקעין

בחוק לצמצום השימוש במזומן התשע"ח 2019 (להלן: "החוק"), שנכנס לתוקף ב- 1.1.2019 סעיף 30 (א) לחוק, הקובע כי רוכש זכויות במקרקעין החייב בהגשת הצהרה לפי סעיף 73 לחוק מיסוי מקרקעין יחויב לכלול בהצהרתו לרשות המיסים על רכישת המקרקעין את הפרטים הבאים:

1. פרטים לעניין אמצעי התשלום שבו שולמה התמורה בעד המקרקעין, לרבות אסמכתאות שידרשו על ידי המנהל.

2. הצהרה שבמועד ההצהרה טרם ידוע לו מה יהיו מקורות המימון.

לעניין הצהרה המפורטת בסעיף 2 לעיל, סעיף 30 (ג) לחוק נקבע כי רשות המסים תאפשר לרוכש להשלים את הפרוט לגבי מקורות המימון לרכישת המקרקעין תוך 6 חודשים מקבלת הדירה, וזאת בהתחשב בכך שלעיתים הרוכש אינו יודע מה יהיו מקורות המימון במועד החתימה על הסכם הרכישה.

לאור האמור בסעיף 30 (ב) לחוק, הקובע כי "אישור מיסים" לפי סעיף 16 (א)(2) לחוק מיסוי מקרקעין לצורך רישום הזכויות בפנקס המקרקעין יינתן רק במילוי הדיווח לפי סעיף 30 (א) לחוק, עולה השאלה – האם בפרקטיקה המנהל יסתפק בדיווח במועד החתימה על כך שהרוכש לא יודע מה יהיו מקורות המימון לצורך מתן אישור מיסים.

לאור העובדה כי קיום הסכמים במקרקעין תלויים ברישום זכויות במקרקעין לצורך השלמתן, ראוי שרשות המיסים תבהיר לציבור שאישור המיסים יינתן על ידי המנהל כבר במועד הגשת ההצהרה כאמור לפי סעיף 30 (א) לחוק, גם אם הדיווח על מקורות המימון טרם הושלם.

יצוין שממילא כבר תקופה ארוכה הבנקים מבקשים מהרוכשים את הפרוט מקורות המימון לרכישת מקרקעין וזאת לפני העברת התמורה לחשבון המוכר, ואף דורשים אסמכתאות לתמוך בהסברים האמורים, במיוחד כשמדובר בסכומים המשולמים במזומן, וזאת לאור ההוראות הקבועות בחוק אישור הלבנת הון והצווים מכוחם ומכת הוראות ניהול תקין של בנק ישראל.

בנוסף לאמור, נוסח החוק מעורר וצפוי לעורר סוגיות ובעיות קשות בישומו על ידי ציבור העוסקים והציבור הפרטי, היכולים למצוא עצמם עוברים על החוק בעל כורחם.

26. פטור ממס לעיוור ונכה

סעיף 9(5) לפקודת מס הכנסה מעניק פטור ממס הכנסה בתנאים המפורטים בסעיף למי שנקבעה לו נכות בהתאם לכללים שבסעיף (להלן "נכות מזכה"). ביום 15.11.2021, בתיקון מספר 257 לפקודה תוקן הסעיף ונערכה בו הבחנה בין נכים שזכאים לתגמול חודשי לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) התשי"ט-1959 או לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970, (להלן: "תגמול חודשי") לגביהם יחול סעיף 9(5)(א) לבין מי שאינם זכאים לתגמול כאמור, לגביהם יחול סעיף 9(5)(א).

התיקון חל על הכנסה מיגיעה אישית שהופקה החל מיום – 1.1.2022.

להלן עיקרי התיקון, הוראות תחולה ומעבר למי שנקבעה נכותו לתקופה של 365 יום ומעלה:

1. סעיף 9(5)(א) יחול על עיוור או נכה שאינם זכאים ל"תגמול חודשי". לגביהם חלו השינויים הבאים:

1.1 תקרת הפטור:

תקרת הפטור להכנסה מיגיעה אישית למי שנקבעה לו נכות לתקופה של 365 ימים או יותר ואינו זכאי ל"תגמול חודשי" לשנת המס 2023 תעמוד על 430,800 ₪.

1.2 אופן קביעת שיעור ה"נכות המזכה":

1.2.1 למי שנקבעה לו נכות של 90% לפחות והנכות נקבעה מחמת שלקה באיברים שונים והאחוז הנ"ל הוא תוצאה של חישוב מיוחד של הליקוי באברים השונים, נדרש שתקבע נכות בשיעור של 40% לפחות בשל אחד הליקויים.

1.2.2 בחישוב אחוזי הנכות כאמור, לא נדרש שאחוזי הנכות בחישוב אריתמטי יהיו 100% לפחות. כלומר יינתן הפטור אף אם חיבור אריתמטי של סעיפי הליקוי נמוך מ-100%.

2. סעיף 9(5)(א) יחול על עיוור או נכה הזכאים ל"תגמול חודשי" ללא קשר לחוק לפיו נקבעה נכותו המזכה:

תקרת הפטור:

תקרת הפטור להכנסה מיגיעה אישית למי שנקבעה לו נכות לתקופה של 365 ימים או יותר וזכאי ל"תגמול חודשי" במשך כל שנת המס, תעמוד על 661,200 ₪ בשנת 2023. היה וזכאותו ל"תגמול חודשי" אינה לשנת מס מלאה, ותקופת נכותו עולה על תקופת הזכאות ל"תגמול חודשי", תחושב תקרת פטור משוקללת עם תקרת הפטור של 430,800 ₪, בהתאם ליחסיות החודשים. נקבעה נכות כאמור לתקופה שבין 185 ימים לבין 364 ימים – הכנסה פטורה תהיה עד לסך של 79,320 ₪ (הסך של 79,320 ₪ יהיה פטור גם בגין הכנסה שלא מיגיעה אישית).

3. חישוב ההכנסה הפטורה:

3.1 חישוב ההכנסה הפטורה לנכה בשנת 2023 ואילך יהיה בהתאם לתקרה החדשה והמעודכנת (409,200 ₪) כאשר אינו זכאי כלל ל"תגמול חודשי".

3.2 נכה המציג אישור על קבלת "תגמול חודשי" לצמיתות, או שהוא זכאי לתגמול במשך כל שנת המס, חישוב הפטור יתבסס על התקרה של 628,800 ₪.

3.3 נכה המציג אישור על קבלת "תגמול חודשי" זמני לתקופה המסתיימת במהלך שנת המס, חישוב הפטור ייעשה לפי התקרות הרלוונטיות באופן יחסי לחודשי הזכאות.

3.4 בכל מקרה בו הנכות קצרה מ-365 יום אין שינוי בהוראות הסעיף.

27. הגדלת סכום ההכנסה המרבית לעניין זכאות לקצבת אזרח ותיק (זיקנה), לנשים ולגברים

1. עפ"י החוק האמור בסעיף 38 לעיל, החל מינואר 2023 הוגדל סכום ההכנסה המרבית שאותם רשאים מבוטחים (נשים וגברים) להשתכר בין גיל הפרישה (גברים 67, נשים 62-65 לפי לעיל) לגיל הזכאות, שהינו גיל 70 לגברים ולנשים (שעד אליו יש מבחני הכנסה לזכאות לקיצבה על פי החוק).

2. להלן הסכומים המתוקנים:

בשנת 2023 סכום ההכנסה המרבית ליחיד ללא תלויים יהיה 8,719 ₪ לחודש (73.45% מהשכר הממוצע במשק), ועם תלוי אחד הסכום יהיה 11,624 ₪ לחודש (97.93% מהשכר הממוצע במשק).

28. תכנוני מס החייבים בדיווח למס - הכנסה

נוסף על הגשת דוח שנתי, קיימת חובה בהגשת דוח שכולל תכנוני מס החייבים בדיווח, ייתכן שפקיד השומה יוציא שומה פרטנית על תכנון המס, ולא על כל הדוח השנתי.

לעניין זה חלות תקנות מס הכנסה (תכנון מס החייב בדיווח), התשס"ז-2006

להלן נפרט כמה תכנונים:

1. תשלום דמי ניהול מאדם לקרובו בסכום כולל של 2 מיליוני ש"ח, והכול אם בגין התשלום האמור פחתה חבות המס של המקבל.

2. מכירת נכס לקרוב שנוצר בה הפסד בסכום של 2 מיליוני ש"ח, שקוזזו כולו או חלקו משנת המכירה, או עד 24 חודשים ממועד המכירה.

3. מכירת נכס, לאחר שהנכס הועבר למוכר בפטור, או שהנכס נמכר ויצר הפסד בסכום של 2 מיליוני ש"ח הניתן לקיזוז.

4. מכירת נכס, לאחר שהנכס הגיע בפטור ממס ונמכר בתוך שלוש שנים, וכנגד הרווח שנוצר קוזז הפסד בסכום שלא פחת מ-2 מיליוני ש"ח.

5. מחילת חוב לקרוב, בתנאי שהמחילה היא בסכום של 1 מיליון ש"ח לפחות, ובעקבות המחילה פחת סכום החבות במס.

6. סגירת חוב של בעל עניין מהותי בסכום של 1 מיליון ש"ח ברבעון האחרון של השנה, ומשיכתו מיד בתחילת הרבעון של השנה שלאחר מכן.

7. רכישת אמצעי שליטה בחברה והמחאת הלוואות בעלים של מוכר המניות לרוכש המניות.
8. רכישת 50% ממניות החברה במהלך תקופה של 24 חודשים, אם לחברה הנרכשת יש הפסד של 3 מיליוני ש"ח.
9. רכישת 25% מהון המניות של חברה זרה שאינה מדינה גומלת, אם שיעור המס במדינה הזרה נמוך מ-20%.
10. רכישת חברה זרה במדינה שאינה גומלת, שמרבית נכסיה בישראל וכו'.
11. תשלום מחברה משפחתית לבעל מניות מייצג, שבעקבות התשלום נוצר הפסד לבעל המניות המייצג.
12. עסקת תמורות במקרקעין.
13. קבוצות בנייה.
14. החזקה של מלכ"ר או של מוסד כספי בעוסק. בתקנות יש פירוט על מי שאמור לדווח על התכנון. כאמור, מוטל קנס בגין אי הגשת דיווח.
הקנס בגין תכנון מס החייב בדיווח ולא דווח, יהיה המס שרצו לחסוך, ונוסף על כך 30% מחיסכון המס שרצו להרוויח.
מצ"ב טופס 1213 - הודעה על פעולות שהן תכנון מס חייב בדיווח למס הכנסה.

הודעה על פעולות שהן תכנון מס חייב בדיווח - מס הכנסה

יש לברר טובס זה לדוח השנתי⁽¹⁾

מספרים אישיים

מספר תיק	שנת מס	שם הנישום	מספר פעולות שדווח בדוח	תאריך הגשת הנספח

בהתאם לתקנות מס הכנסה, (תכנון מס חייב בדיווח), תשס"ז - 2006 הריני לדווח על פעולה החייבת בדיווח כדלהלן:

תקנה (1)2 - המשלם לקרוב⁽²⁾ בשל ניהול סכום כולל של 2 מיליון ₪ לפחות

מספר תכנון מס (3)	תאריך הפעולה ⁽⁴⁾	מספר זהות/ת.פ. הקרוב	שם הקרוב	מהות הקשר	סכום ששולם/שנדרש בניכוי	הערות

תקנה (2)2 - המוכר נכס⁽⁵⁾ לקרוב⁽²⁾ ובמכירה נוצר הפסד בסכום של 2 מיליון ₪ לפחות

מספר תכנון מס (3)	תאריך הפעולה ⁽⁶⁾	הנכס הנמכר	מספר זהות/ת.פ. הקרוב	שם הקרוב	גובה ההפסד שקוץ	הערות

תקנה (3)2 - המוכר נכס⁽⁵⁾ לאחר, אשר הגיע לידי המוכר במכירה פטורה ממס, מאת קרוב⁽²⁾ ובמכירה לאחר נוצר הפסד בסכום של 2 מיליון ש"ח הניתן לקיזוז לפי הוראות הפקודה

מספר תכנון מס (3)	תאריך הפעולה ⁽⁷⁾	הנכס הנמכר	מספר זהות/ת.פ. הקרוב	שם הקרוב	גובה ההפסד שנוצר	הערות

תקנה (4)2 - המוכר נכס⁽⁵⁾ לאחר, אשר הגיע לידי המוכר במכירה פטורה ממס מאת קרוב⁽²⁾, ובמכירה לאחר נוצר רווח, ממנו קוזז הפסד בסכום של 2 מיליון ₪ לפחות

מספר תכנון מס (3)	תאריך הפעולה ⁽⁸⁾	הנכס הנמכר	מספר זהות/ת.פ. הקרוב	שם הקרוב	סכום ההפסד שקוץ	הערות

תקנה (5)2 - חבר בני אדם המוחל חוב לקרוב⁽⁹⁾ בסכום של 1 מיליון ₪ לפחות⁽¹⁰⁾

מספר תכנון מס (3)	תאריך הפעולה ⁽¹¹⁾	מספר זהות/ת.פ. הקרוב	שם הקרוב	הסכום שנמחל	הסיבות למחילת החוב	הערות

תקנה (6)2 - יחיד בעל מניות מהותי⁽¹²⁾ הפורע חוב בחבר בני אדם ברבעון האחרון של שנת המס/חבר בני אדם שיתרת חוב של יחיד בעל מניות מהותי⁽¹²⁾ נפרעה בו בגובה של 1 מיליון ₪ לפחות (מחקי את המיותר)

מספר תכנון מס (3)	תאריך הפעולה ⁽¹³⁾	מספר זהות	שם בעל מניות מהותי ^{**} / חבר בני אדם	הסכום שנפרע ברבעון האחרון של שנת המס	הגידול בסכום החוב של בעל מניות מהותי או קרוב ⁽¹⁴⁾ ברבעון הראשון של השנה העוקבת	הערות

* כאשר המדווח הוא חבר בני אדם ** כאשר המדווח הוא בעל מניות מהותי

מספר תיק _____ עמוד 2 מתוך 2 1213

תקנה 2(7) - הרכוש אמצעי שליטה⁽¹⁵⁾ בחבר בני אדם/חבר בני אדם אשר נרכשו בו אמצעי שליטה (מחקר/י את המיותר)

מספר תכנון מס(3)	תאריך הפעולה ⁽¹⁶⁾	פרטי הרוכש / הנרכש	
		מספר זהות/ח.פ.	שם
/ /	/ /		
/ /	/ /		
/ /	/ /		

תקנה 2(8) - הרכוש⁽¹⁷⁾ חברה בהפסדים שלה הפסדים לצרכי מס בסך של 3 מיליון ₪ לפחות/חברה שלה הפסדים לצרכי מס בסך של 3 מיליון ₪ לפחות הנרכשת ע"י רוכש (מחקר/י את המיותר)

מספר תכנון מס(3)	תאריך הפעולה ⁽¹⁸⁾	פרטי הרוכש / הנרכש		סכום הפסד צבור בחברה הנרכשת
		מספר זהות/ח.פ.	שם	
/ /	/ /			
/ /	/ /			
/ /	/ /			

הערות

תקנה 2(9) - הרכוש⁽¹⁷⁾ המחזיק⁽¹⁷⁾/המקבל תקבולים, בחבר בני אדם מיוחד⁽¹⁹⁾ (מחקר/י את המיותר)

מספר תכנון מס(3)	תאריך הפעולה ⁽²⁰⁾	שם החברה הנרכשת/המוחזקת	שיעור האחזקה	מקום מושב החברה הנרכשת/המוחזקת	פעילות החברה הנרכשת/המוחזקת	סכום התקבול	התקבול התקבל עבור	הערות
/ /	/ /							
/ /	/ /							

תקנה 2(10) - הרכוש⁽¹⁷⁾ המחזיק⁽¹⁷⁾/המקבל תקבולים, בחבר בני אדם תושב מדינה גומלת (מחקר/י את המיותר)

מספר תכנון מס(3)	תאריך הפעולה ⁽²⁰⁾	שם החברה הנרכשת/המוחזקת	שיעור האחזקה	מקום מושב החברה הנרכשת/המוחזקת	נכסי החברה ⁽²¹⁾	סכום התקבול	התקבול התקבל עבור	הערות
/ /	/ /							
/ /	/ /							

תקנה 2(11) - נישום המייצג בחברה משפחתית⁽²²⁾ המקבל ממנה תשלום היוצר הפסד שלא פחת מ - 500,000 ₪

מספר תכנון מס(3)	תאריך הפעולה ⁽²³⁾	ח.פ. החברה המשפחתית	שם החברה המשפחתית	סכום התשלום	שולם עבור	סכום ההפסד	הערות
/ /	/ /						
/ /	/ /						

תקנה 2(12) - נישום הוא בעל הזכות במקרקעין/נותן שירותים (מחקר/י את המיותר) גוש/חלקה

מספר תכנון מס(3)	תאריך העסקה ⁽²⁴⁾	מספר התיק של צד קשור	שם הצד הקשור ⁽²⁵⁾	מהות הקשר ⁽²⁶⁾	השירותים שניתנו ⁽²⁷⁾	הערות
/ /	/ /					
/ /	/ /					

תקנה 2(13) - נישום הוא בעל הזכות במקרקעין/גורם מארגן (מחקר/י את המיותר) גוש/חלקה

מספר תכנון מס(3)	תאריך העסקה ⁽²⁸⁾	מספר התיק של צד קשור	שם הצד הקשור ⁽²⁹⁾	מהות הקשר ⁽³⁰⁾	הסכומים ששולמו	הערות
/ /	/ /					
/ /	/ /					

אני, הח"מ, מצהיר/ה שכל הפרטים שמסרתי בדוח זה הם נכונים ומלאים ידוע לי כי מסירת פרטים לא נכונים מהווה עבירה על החוק

29. "עוסק זעיר" מיתווה החל מינואר 2024

1. רקע

ביום 31.5.2023 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג – 2023 (להלן "חוק ההסדרים"). בחוק ההסדרים נעשו תיקונים בחוק מיסוי מקרקעין, בפקודת מס הכנסה, בחוק מע"מ ובחוק ביטוח לאומי. אחד התיקונים שנעשו נוגע לעוסק זעיר.

מיהו עוסק זעיר?

יחיד, לא חברה, שמפיק הכנסה מעסק או משלח יד שמתקיימים בו התנאים שלהלן:

- מחזור עד 120,000 (נכון לשנת 2024)
- פקיד השומה רשם אותו ככזה

מהי תחולת החוק?

החל ב- 1.1.2024

2. היבטים

א. מס ערך מוסף

פקיד השומה ירשום את כל העוסקים הפטורים כעוסקים זעירים, אבל הקביעה אינה סופית, העוסק יכול לבטל את הרישום הזה.

ב. מס הכנסה

האם כל עצמאי (לרבות מקצועות חופשיים, לדוגמה) שמחזורו עד 120,000 יכול להירשם כעוסק זעיר?

יש לשים לב להבדל בין הסיווג למס ערך מוסף (מקצועות חופשיים כמו רואה חשבון ועורך דין אינם יכול להיות עוסקים פטורים), לבין הסיווג כעוסק זעיר שמגיע מהיבט מס הכנסה. במילים אחרות, גם רואה חשבון שמחזורו עד 120,000 ₪ יכול להירשם כעוסק זעיר.

האם יש עוסקים שאינם יכולים להירשם כעוסקים זעירים?

במקרים שלהלן העוסק אינו יכול להיות עוסק זעיר:

1. מי שמעסיק עובדים
2. אינו מנהל ספרים קבילים
3. בעל הכנסה מעסק שלא מיגיעה אישית (עסק שבו הוא אינו עובד בעצמו)
4. ההכנסה התקבלה ממעסיקו (קרי הוא מקבל משכורת והכנסה עסקית מאותו מקור)
5. ההכנסה מתקבלת מחברה משפחתית
6. יותר מ-25% מההכנסה העסקית התקבלו מאחד מאלה:
 - א. קרובו, כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה
 - ב. מי שהיה מעסיקו בשלוש שנות המס הקודמות

7. הוא בעל שליטה בחברה כהגדרתו בסעיף 32(9) לפקודה
8. הוא אינו עומד בתנאים נו ספים שקבע שר האוצר

מתי חייבים להודיע למס הכנסה ע ל סיווג כעוסק זעיר?

ניתן לבקש להירשם ככזה לפני הגשת הדוח השנתי או בעת ההגשה עצמה.

האם יש ניהול ספרים ספציפי לעוסק זעיר?

היות שבתיקון אין הפניה לסעיף 31 (3) לחוק מס ערך מוסף, ניהול הספרים יתבצע לפי התוספת שחל ה עליו - כלומר אם לעוסק יש מכולת, התוספת שתחול עליו היא תוספת ג - קמעונאים, ואם הוא רואה חשבון, התוספת שתחול עליו היא תוספת ה - מקצועות חופשיים.

ג. ביטוח לאומי

להגדרה עוסק זעיר אין השפעה מבחינת ביטוח לאומי, שכן הוא עדיין מסווג שם כעצמאי שעונה על ההגדרה או אינו עונה על ההגדרה. יש ל הביא בחשבון שהחוב נקבע לפי מה שמוגש למס הכנסה (ראו יתרונות וחסרונות).

*הערה - נכון לכתיבת מאמר זה הביטוח הלאומי עדיין לא הוציא הנחיה מיוחדת לגבי עוסק זעיר

3. יתרונות מול חסרונות

1. יתרונות

1. ניתן לנכות 30% ממחזור העסקאות ללא קשר להוצאות בפועל
2. פטור מהגשת דוח שנתי (הדבר עדיין לא תוקן בתקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דין וחשבון) התשמ"ח, 1988 - אף על פי שבסעיף 134א(6) לפקודה נקבע ששר האוצר רשאי לפטור עוסק זעיר מלהגיש דוח שנתי)
3. חיסכון בעלויות של העוסק (חיסכון בתשלום לרואה חשבון או יועץ מס בהגשת דוח שנתי)

2. חסרונות

1. אם יהיו לו הוצאות שגבוהות מ-30% ויבחר להיות רשום כעוסק זעיר, יהיה עליו לשלם יותר מס.
2. עוסק זעיר אינו יכול לדרוש תשלומים ששילם לביטוח לאומי אלא רק לקרן השתלמות.
3. המוסד לביטוח לאומי מחייב בדמי ביטוח על פי ההכנסה שמדווחת למס הכנסה, ו התשלום יהיה בהתאם. לדוגמה דמי לידה, שנקבעות לפי המחזור לפני הלידה (לפי שלושה חודשים או שישה חודשים לפני שילדה או השנה שלפניה, לפי הגבוה), ייתכן שאם תבחר להירשם כעוסק זעיר תצטרך להחזיר כספים לביטוח לאומי.

4. רישום כעוסק זעיר זה לא יפטור את הנישום מלהגיש דוח שנתי (אם אכן יתוקנו התקנות), הוא חייב להגישו בגלל סיבה אחרת (לדוגמה, מקבל משכורת שמחויבת במס יסף).

*הערה חשובה:

מי שביקש לעבור למסלול "רגיל" (כלומר לנכות הוצאות בפועל במקום לנכות הוצאה נורמטיבית של 30%) לא יהיה רשאי לחזור למסלול ניכוי הוצאה נורמטיבית בשנתיים שלאחר מכן.

4. שיקולים

מקרה ראשון

לעוסק יש לדוגמה הכנסה אחרת, כמו משכורת. יש לבדוק אם כדאי לו בכלל להירשם כעוסק זעיר שמוגבל ב-30% הוצאות, כלומר במקרה שיש לו הוצאות שגבוהות מ-30% או שצפויות להיות לו הוצאות שגבוהות מ-30% מהמחזור, עדיף שלא יירשם כעוסק זעיר.

מקרה שני

לעוסק חדש שפתח עסק עדיף שלא להירשם כעוסק זעיר, היות שצפויות לו יותר הוצאות מהכנסות וייגרמו לו הפסדים (שיוכל לנצל בשנים הבאות).

מקרה שלישי

בדיונים עם מס הכנסה הוא מוגבל בגין השנים שבהן היה רשום כעוסק זעיר, ולא ניתן לטעון אחרת מבחינת ההוצאות. מצד שני מס הכנסה לא יוכל להפחית יותר מ-30% מההוצאות הללו.

*הערה - העובדה שלעוסק זעיר ההוצאות במס הכנסה קבועות, אינה משליכה על עניין מס ערך מוסף.

30. פתיחת תיק עמותות ברשויות המס

עמותה בשלה לפתיחת תיקים ברשויות המס לאחר שהתאגדה וכן לאחר שנפתח לה חשבון בנק בישראל. ללא חשבון בנק לא ניתן להחל בהליך פתיחת התיקים. על מנת לפתוח תיקים יש להחל בפתיחת תיק מע"מ, זאת על אף שעמותה אינה חייבת במע"מ. לצורך פתיחת התיקים במס ערך מוסף יש להגיש למשרד מע"מ האיזורי, שבתחומו פועל המלכ"ר, את המסמכים הבאים: טופס 24 בקשה לרישום מלכ"ר במע"מ. תעודת רישום המלכ"ר מרשם העמותות/ החברות. תקנון. מינוי חברים התום ע"י רשם העמותות. אישור על חשבון בנק. פרוטוקול זכויות חתימה. תקציב שנתי משוער ובו פרוט לגבי מקורות מימון ההכנסות ופרוט לגבי אופי ההוצאות. וטופס בקשה לרישום מייצג. לאחר שמע"מ הכיר בכך שאכן מדובר בעמותה ולא בגוף בעל מטרה עסקית נסתרת ופתח תיק מע"מ לעמותה, מקבל המלכ"ר אישור על סיווגו כמלכ"ר. עם אישור הסיווג, ניתן לפנות למס הכנסה לפתיחת תיק במס הכנסה ובניכויים. פתיחת התיק בניכויים תיעשה רק במקרה של העסקת עובדים. על אף הפטור ממס הכנסה המוקנה לעמותות, יש לעמותה חובת דיווח שנתית למס הכנסה. מידע נוסף לגבי מיסוי עמותה ראה בלשונית העמותה ורשויות המס.

מס הכנסה

עמותה חייבת לפתוח תיק במס הכנסה. פתיחת תיק עמותה ברשויות המס, עמותות פטורות מתשלום מס הכנסה מכוח סעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה כלהלן: "פטורים ממס הכנסתם של רשות מקומית, מפעל הפיס ומוסד ציבורי, במידה שלא הושגה מעסק שהם עוסקים בו, או מדיבידנד או מריבית או מהפרשי הצמדה...". הגדרת מוסד ציבורי בהתאם לפקודה: "חבר בני אדם של שבעה לפחות שרוב חבריו אינם קרובים זה לזה, או הקדש שמרבית נאמניו אינם קרובים זה לזה, הקיימים ופועלים למטרה ציבורית ונכסיהם והכנסותיהם משמשים להשגת המטרה הציבורית בלבד והם מגישים דין וחשבון שנתי לגבי נכסיהם, הכנסותיהם והוצאותיהם להנחת דעתו של פקיד השומה על פי תקנות שהתקין שר האוצר".

על אף שעמותות פטורות מתשלום מס הכנסה, חייבות עמותות בהגשת דוח שנתי למס הכנסה.

למרות זאת, במקרה שבו עמותה מבצעת הוצאות בלתי מוכרות המפורטות בסעיף 32 לפקודת מס הכנסה, כגון הוצאות ארוח, הוצאות רכב בלתי מוכרות, הוצאות נסיעה לתו"ל בלתי מוכרות וכד' יחול מס בשיעור של 90 אחוז על הוצאות אלו. ההגיון העומד מאחורי היראות אלו הוא מניעת הגיגות פרטיות במסווה של פעילות לטובת הציבור. מס הכנסה קבע כללים לניהול הנהלת חשבונות בעמותה, להלן

אופן ניהול החשבונות

אופן ניהול החשבונות של העמותה נקבע על פי גובה המחזור.

עמותה שמחזורה עולה על שח750,000 לערך, חייבת בשיטת החשבונאות הכפולה לרבות:

1. ספר קופה.
2. פנקס קבלות.
3. חשבון הכנסות מפורט לפי סוגי ההכנסות.

4. ספר כרוך ובו ירשמו נכסים שנתקבלו כתרומות או כמתנות.
5. חשבון הוצאות מפורט לפני סוגים.

עמותה שמחזורה אינו עולה על 750,000 ₪, חייבת לנהל מערכת חשבונות חד צידית שתכלול ספר תקבולים ותשלומים, שבו יפורטו בטורים נפרדים תקבולי ותשלומי העמותה. כמו כן, יש לנהל ספר כרוך ובו ירשמו נכסים שנתקבלו כתרומות או כמתנות, וכן יש לנהל תיק תיעוד חוץ.

31. נוהל העברות כספים מעמותה לעמותה

רשם העמותות, החשב הכללי במשרד האוצר ורשות המיסים בישראל קבעו כללים לגבי אופן ביצוע פעולות שונות, ולפיכך יש לבחון אותם בטרם ביצוע פעולה שכזו, בהתאם למפורט להלן

השאלה:

האם מותר לעמותה לקבל כסף או העברה בנקאית מעמותה אחרת עבור שירות שנתנה לה ?

התשובה:

מבוא

בהתאם להנחיותיה של רשות המיסים בישראל חל איסור מוחלט על תאגיד המחזיק באישור לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) לתקצב ו/או לתרום למוסד שאין לו סעיף 46. יאמר עוד כי הוראות אלו מופיעות גם בתקנוני ההתאגדות של עמותות רבות. בהתאם לכך, העברות כספים כמפורט בשאלה צריכות להיעשות לאחר בחינת הסוגיה, והאם זו עומדת בניגוד להוראות רשות המיסים ביחס לפעילות גוף שהוכר לצורך סעיף 46. עם זאת, העברת כספים מעמותה מסוימת אל עמותה אחרת יכולה להתבצע במתכונת של מתן הלוואה, או של קיום פרויקט משותף, או קבלת שירותים בתמורה.

כללי

רשם העמותות, החשב הכללי במשרד האוצר ורשות המיסים בישראל קבעו כללים לגבי אופן ביצוע פעולות שונות, ולפיכך יש לבחון אותם בטרם ביצוע פעולה שכזו: ראשית, העברת הכספים חייבת להתאים למטרות העמותה המעבירה כמפורט בתקנונה; שנית, הגוף מקבל הכספים צריך להיות אלכ"ר (ארגון ללא כוונת רווח) בעל מטרות דומות לאלו של העמותה המעבירה, וחייב לחול באותו גוף איסור על חלוקת רווחים (כולל בעת פירוק); שלישית, היה ומקור הכספים בעמותה המעבירה הוא תרומות, יש לידע את התורמים בדבר האפשרות להעברת הכספים לגוף האחר; רביעית, אישור העברת הכספים יינתן בוועד העמותה, ובמקרים שבהם להעברה הכספית השפעה מהותית על העמותה, גם על ידי האסיפה הכללית של העמותה; חמישית, יש לקיים מנגנון פיקוח על הגוף מקבל הכספים כדי לוודא שהשימוש בהם מבוצע למטרות שלשמן נועד.

מתן הלוואות

עמותה רשאית להעניק הלוואה לגוף אחר (עמותה) בתנאי שמתקיימים מלוא התנאים שפורטו לעיל, ונוסף על כך, יש לקיים את התנאים הבאים: ראשית, הגוף המקבל (הלווה) אינו גוף עסקי והוא רשום כתאגיד ללא כוונת רווח;

שנית, מטרת הגוף המקבל (הלווה) הן מטרת דומות לאלו של הגוף המלווה; שלישית, מתן ההלוואה אושר כדין על ידי ועד העמותה המלווה; רביעית, נחתם הסכם הלוואה בין הצדדים, הכולל תנאי הלוואה סבירים, ומפרט את הסכומים, שיעור הריבית, תנאי החזר ומועד הפירעון; חמישית, הגוף המלווה קיבל בטחונות מאת הגוף הלווה; ששית, מתן ההלוואה אינו פוגע בתפקוד השוטף של העמותה המלווה; שביעית, ועד העמותה המלווה שוכנע כי ביכולת הגוף הלווה לעמוד בפירעון ההלוואה בהתאם לתנאים שנקבעו; שמינית, למיטב ידיעת העמותה המלווה, הגוף הלווה מתנהל כחוק ואין ליקויים משמעותיים בהתנהלותו;

פרויקטים משותפים

נוסף על המתואר לעיל, יכולה עמותה לבצע פרויקטים משותפים עם עמותה אחרת, וזאת בהתקיים שורת תנאים: ראשית, העברת כספים מאת עמותה בעלת אישור ניהול תקין מרשם העמותות חייבת להיות אך ורק לעמותה אשר גם לה אישור ניהול תקין; שנית, במקרה שהעמותה מקבלת הכספים היא גוף חדש, שאינו זכאי עדיין לקבל אישור ניהול תקין (גוף הפועל פחות משנתיים), על הגוף מקבל הכספים להחזיק ב"אישור על המצאת מסמכים". אגב, לאחר קבלת אישור ניהול תקין על ידי הגוף מקבל הכספים ניתן יהיה להפוך את העברת הכספים לתרומה. שלישית, כל העברת כספים חייבת לקבל ביטוי בדוח המילולי של העמותה.

קבלת שירותים מאת עמותה אחרת בתשלום

נוסף על המתואר לעיל, רשאית עמותה לקבל שירותים הנדרשים לאותה העמותה מאת עמותה אחרת, ואף אם אלו ניתנים בתמורה. כמובן, שיעור התמורה צריך להיות במחירי שוק וסביר בנסיבות העניין.

32. אופן הטיפול בבקשת נישום לתיקון דו"ח על הכנסות שהוגש לפקיד השומה

1. רקע כללי

1.1 סעיף 131 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן – "הפקודה" או "פקודת מס הכנסה"), קובע הוראות לגבי אוכלוסיית החייבים בהגשת דו"ח על ההכנסות (להלן – "הדו"ח השנתי") לפקיד השומה, וכן קובע הוראות לגבי הפירוט הנדרש במסגרת הדו"ח השנתי (לרבות צירוף מאזן ודו"ח רווח והפסד, וכדומה) והוראות רלוונטיות נוספות.

1.2 תכליתו של סעיף 131 לפקודה, מעבר לחובת הדיווח, היא לקבוע את הדו"ח השנתי כאבן הפינה במערכת היחסים בין הנישום החייב בהגשת דו"ח לבין רשויות המס. בדו"ח זה נותן הנישום בידי פקיד השומה מידע הנחוץ לצורך בדיקת הכנסות. הנתונים שמוסר הנישום, ובכלל זה אלה הכלולים בדו"חות הכספיים ובמסמכים האחרים המצורפים לדו"ח, דרושים לפקיד השומה לצורך בקרת המידע שמסר לו הנישום ועל מנת לאפשר לו, במידת הצורך, להוציא שומה מבוססת לפי מיטב השפיטה

1.3 לאור העובדה שלא נקבעה בפקודה הוראה המטפלת בבקשת נישום לתיקון דו"ח שנתי שהוגש על ידו לפקיד השומה, עולה השאלה מה דינן של בקשות כאמור – לרבות עצם זכותו של הנישום לבקש תיקון כאמור, השפעתו על הליכי השומה,

המועד שייחשב להגשת דו"ח, ועוד. מעמדה של בקשת הנישום לתיקון הדו"ח השנתי, עשוי להשליך הן על חבות המס לפי המוצהר, הן על קנסות הנגזרים ממועד הגשת דו"ח, והן על התיישנות הסמכות לשום.

1.4 יודגש, כי במצב בו הוגש דו"ח מקורי, אשר עקב כמות המסמכים החסרה בו או מהות המסמכים החסרים בו, נקבע כי הוא "דו"ח סתמי" לפי סעיף 131 (ו) לפקודה, ועל כן אינו מהווה דו"ח כלל, הגשת המסמכים החסרים תיחשב כהגשת דו"ח ולא כתיקון דו"ח.

2. סוגי תיקוני דו"חות והמבחנים לקבלתם:

2.1 תיקון דו"ח המהווה תיקון טכני:

תיקון טכני הוא תיקון שאינו מצריך שיקול דעת של פקיד השומה ולא יצריך בדיקה שומתית לעניין עצם הזכאות לתיקון. תיקון טכני מתאפיין בדרך כלל בהוספת מסמכים שלא נכללו בדו"ח המקורי, על פי רוב המדובר במסמכים מאמתים ולא במסמכים מהותיים, כגון הוספת אישורי הפקדות לקופות גמל, אישורים על תרומות למוסדות לפי סעיף 46 לפקודה, או תיקון של טעות אריתמטית. יובהר כי כל תיקון המשנה באופן מהותי את חבות המס יראו אותו כתיקון מהותי.

הטיפול בבקשה לתיקון טכני:

- ככלל, יש לקבל בקשות לתיקון המהוות תיקון טכני, על ידי עובדי החוליה המרכזית
- במידה ומתעורר ספק בדבר היות התיקון תיקון טכני, יש להעביר את הבקשה לרכז החוליה המרכזית והמשך הטיפול בה יהיה נתון לשיקול דעתו.

2.2 תיקון דו"ח המהווה תיקון מהותי:

תיקון מהותי יחשב כל אחד מהבאים: תיקון המשפיע על ההכנסה החייבת המוצהרת או על ההפסד לצורך מס (הכנסות, ניכויים, הפסדים וכדומה) או על חבות המס בשנת הדו"ח או בשנות מס אחרות או על נתונים אלו בתיקים קשורים לתיק לגביו נדרש התיקון. זאת למשל, בהתקיים אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

- שינוי בנקיטת עמדה מסוימת מכל סיבה שהיא, באשר לאופן, לעיתוי דיווח או לסיווג באשר למי מרכיביה של ההכנסה החייבת. כשהנישום נוקט עמדה חדשה, שונה מזו שננקטה בדו"ח המקורי, ביחס לאותן נסיבות, מכל טעם שהוא.
- במקרה בו נתגלתה לנישום טעות שאינה טכנית ושאינה טעות סופר שנפלה בדו"ח ההתאמה לצרכי מס.

הטיפול בבקשה לתיקון מהותי – כאמור בסעיף 2 לעיל, בתי המשפט קבעו שתיקון דו"ח הינו אירוע חריג. בהתאם לכך, קליטת דו"ח מתקן הכולל תיקון מהותי תתאפשר כאשר התיקון נובע כתוצאה מאחד מהמקרים הבאים:

- א. טעות בתום לב למשל במקרים של גילוי מידע שלא ניתן היה לדעת על קיומו קודם להגשת הדו"ח.
- ב. טעות שאינה בבחינת טעות "בכדאיות העסקה".
- ג. תיקון שאינו מהווה שינוי בעמדה מיסויית באשר לאותה מסכת עובדתית (לדוגמא שינוי סיווג הכנסה).
- ד. פסיקה בבית משפט עליון המהווה הלכה, בכפוף לתחולתה.
- ה. פרסום חוזר או הוראת ביצוע.

יובהר כי קליטת דו"חות מתקנים אין בה משום קביעת שומה או קביעה כי טענת הנישום המבוקשת נכונה או מקובלת על פקיד השומה, אלא כי קיימת עילה מוצדקת לבקשת התיקון.

2.3 מקרים בהם לא ניתן להגיש דו"ח מתקן

תיקון דו"ח לא יתקבל אם מתקיימים מי מהמצבים הבאים :

2.3.1 נסתיימה תקופת סמכות השומה לפי סעיף 145 (א)(2) לפקודה, ובדו"ח שהוגש לאחר שנערכה שומה לפי סעיף 145(ב) – נסתיימה תקופת סמכות השומה לפי סעיף 152(ג) לפקודה (התיישנויות).

2.3.2 דו"ח מתקן לאחר שקיימת שומה – באותם המקרים בהם הוגשה בקשה לתיקון דו"ח לאחר שהוצאה שומה לא יתקבלו בקשות לתיקון דו"ח. במקרים אלו תיקון אפשרי במסגרת סעיף 147 לפקודה, תוך המגבלות המצוינות בו, לרבות מגבלות הזמן הנקובות בסעיף, או במסגרת ההשגה או הערעור לפי העניין. (שנים נוספות מעבר להתיישנויות לפי סעיף 2.3.1 לעיל).

3. השלכות נוספות אפשריות

במקרים בהם הוגשה בקשה לתיקון דו"ח שמהותה הינה הגדלת ההכנסה החייבת או חבות המס וכן במקרים של הקטנת הפסד, יפעל פקיד השומה בהתאם להוראת ביצוע 12/93 - יחסי גומלין בין הטיפול הפלילי לטיפול האזרחי, בין אם מדובר בתיקון טכני ובין אם מדובר בתיקון מהותי. יובהר, כי הוראת הביצוע בעניין גילוי מרצון לא תחול על בקשה כאמור.

4. קליטת הבקשה לתיקון דו"ח על ידי פקיד השומה – השלכות והנחיות לפעולה

4.1 אופן הגשת בקשה לתיקון דו"ח :

בקשת הנישום לתיקון דו"ח שנתי, תוגש כשהיא מפורטת ומנומקת ותכלול בין היתר את הפרטים הבאים :

- פרטי התיק – מספר תיק ושם הנישום.
- שנת מס לגביה מבוקש התיקון
- עילת הבקשה – והנימוק לבקשה וכן הסבר על השינוי.
- הסכמת הנישום לתיקון מועד הגשת הדו"ח במידה ויקבע פקיד השומה כי מדובר בתיקון מהותי.

כמו כן, יצרף הנישום לבקשה מסמכים רלוונטיים וכן את הדו"ח המתוקן בעקבות התיקון. יובהר, אין להגיש בקשה לתיקון דו"ח כצרופה לדו"ח לשנת מס אחרת, ובוודאי שאין לתקן דו"ח על ידי תיקון הסכומים בדרך של הוספתם או הפחתתם בדו"ח התאמה לשנת מס העוקבת

4.2 המועד שייחשב למועד הגשת הדו"ח בתיקים בהם נקלטה בקשה לתיקון דו"ח בתיקון דו"ח המהווה תיקון טכני – אין לשנות את מועד הגשת הדו"ח. בתיקון דו"ח המהווה תיקון מהותי – יש לשנות את תאריך הגשת הדו"ח השנתי לתאריך הגשת הבקשה לתיקון הדו"ח. לעניין זה, ראה עמ"ה 53416-06-12, אברהם פלוס

נגד פקיד שומה פתח תקווה, שם נפסק כי "משהותר לנישום לתקן את השומה, יש לראות את המועד שבו הוגשה השומה המתוקנת כמועד ההגשה". יש לציין בתשובה לנישום בדבר תיקון הדו"ח כי מועד הגשת הדו"ח שונה. המשמעות שנות ההתיישנות מתחילים מהשנה שבה הוגשה הבקשה לתיקון הדו"ח.

4.3 הטלת קנסות בעקבות בקשה לתיקון דו"ח

עם שידור התיקון ושינוי תאריך ההגשה ייתכן ויוטלו על הנישום קנסות בשל אי הגשת הדו"ח במועד. נושא הקנסות יהיה נתון לשיקול דעתו של פקיד השומה, כאשר לפקיד השומה סמכות לביטול ולהקטנה של הקנס.

33. מתווה פיצוי לבעלי עסקים בעקבות מלחמת "חרבות ברזל"

מליאת הכנסת אישרה בתאריך 9.11.2023 את מתווה משרד האוצר למענה לעסקים בגין הנזק העקיף שנגרם להם בעקבות מלחמת חרבות ברזל. המתווה כולל מענק המשכיות עסקית לעסקים בכל רחבי הארץ (עסקים ביישובי הספר זכאים להחזר מלא על נזק זה כקבוע בחוק), וכן שורת הקלות במתווה החל"ת.

מובא להלן המתווה למתן פיצוי לבעלי עסקים בעקבות מלחמת חרבות ברזל, כלהלן:

א. מענק המשכיות עסקית:

על פי המתווה שאושר, קרן הפיצויים מס רכוש תפצה עסקים בכל רחבי הארץ שמחזור הפעילות שלהם הוא 12 אלף ש"ח עד 400 מיליון ש"ח וקיימת ירידה במחזור של מעל ל-25% לדיווח חד חודשי או 12.5% לדיווח דו חודשי בחודשים אוקטובר ו/או נובמבר 2023. לגבי עסקים שהחלו את פעילותם לאחר ה-2 בספטמבר 2022, תיבחן הזכאות לפי ממוצע חודשי של מחזור עסקאות על פני תקופת הפעילות של העסק עד סוף חודש אוגוסט 2023. לעסקים שמדווחים על בסיס מזומן ועיקר הכנסותיהם מתשלום שוטף 30+, תינתן האפשרות לקבל פיצוי על סמך דיווחיהם לחודשים נובמבר ו/או דצמבר 2023.

עסקים שמחזור העסקים שלהם הוא 12,000 ש"ח - 300,000 ש"ח בשנה :

עסקים אלו יהיו זכאים למענק המשכיות עסקית קבוע בהתאם לרמת הפגיעה בעסק ולפי הפירוט בטבלה המצורפת (טבלה 1).

היקף הירידה במחזור				תקרת מחזור שנתי
מעל 80%	60%-80%	40%-60%	40%-25%	
1,750	1,750	1,750	1,750	₪ 50,000
3,150	3,150	3,150	3,150	₪ 90,000
4,200	4,200	4,200	4,200	₪ 107,000
9,375	7,500	4,687.5	3,125	₪ 200,000
12,000	9,600	6,000	4,000	₪ 250,000
14,025	11,220	7,013	4,675	₪ 300,000

לעוסקים פטורים ממע"מ יוענק סכום קבוע בהתאם לגודל העסק (1,750 ש"ח לעסקים עם מחזור של עד 49,800 ש"ח, 3,150 ש"ח לעסקים עם מחזור של עד 90 אלף ש"ח ו-4,200 ש"ח לעסקים עם מחזור של עד 107 אלף ש"ח).

עסקים שמחזור העסקים שלהם הוא 300,000 ש"ח - 400 מיליון ש"ח בשנה:

עסקים אלו יהיו זכאים למענק המשכיות עסקית שיורכב מהחזר תשומות (החזר הוצאות) של בין 7-22 אחוז בהתאם לשיעור הפגיעה במחזור העסקים, למעט ענפים ייחודיים להם נקבע מתווה שונה, וכן מהחזר של 75% מהוצאות השכר ביחס לגובה הפגיעה, בהתאם לנוסחה המצורפת (טבלה 2).

כמו כן, לעסקים אלה נקבע מענק מינימום בגובה המענק לעסקים עם מחזור של עד 300 אלף ש"ח כמפורט בטבלה הקודמת (טבלה 1).

הפיצויים לעסקים עם מחזור עסקאות של 300 אלף – 100 מיליון ש"ח - יהיו כפופים לתקרה של 600 אלף ש"ח. לעסקים עם מחזור של 100 – 300 מיליון ש"ח - תקרה זו תעלה בהדרגה עד לרמה של 1.2 מיליון ש"ח. הפיצויים לעסקים עם מחזור עסקאות של 300 – 400 מיליון ש"ח יהיו כפופים לתקרה של 1.2 מיליון ש"ח.

רשות המיסים תאפשר הגשת תביעות מקוונות למענק עד לסוף תקופה של 90 יום ממועד פתיחת המערכת. תנאי מקדים להגשת תביעה הוא הגשת דו"חות תקופתיים למע"מ לחודשים ספטמבר – אוקטובר 2023 וניהול פנקסים כדין.

רשות המיסים פרסמה גם הקלות במתווה החל"ת, כדלקמן:

- הסרת תנאי קיזוז ימי חופשה צבורים עד לקבלת דמי האבטלה.
- הארכה אוטומטית של ימי האבטלה למי שניצל 180% מימי הזכאות ב-4 השנים האחרונות.
- הפחתת תקופת החל"ת המינימלית עד לקבלת דמי אבטלה מ-30 ל-14 יום.
- תקופת האכשרה המינימלית לקבלת דמי אבטלה תקטן ל-6 חודשים מתוך 18 חודשים.
- ביטול 5 ימי המתנה
- ביטול גבייה מהמעסיק בתקופת החל"ת בסך של 350 ש"ח
- הארכת חל"ת אוטומטית למפונים
- מענק מיוחד לבני 67 ומעלה שאיבדו את מקום עבודתם
- ביטול ספירת ימי החל"ת למניין 60 יום למניעת פיטורין עבור נשים שחזרו מחופשת לידה
- מודל ייעודי לחישוב דמי אבטלה לעובדים שהינם עצמאיים ושכירים
- הקלות אלו יתקיימו בתקופה שבין ה-7.10 ועד ל-30.11 מועד היציאה לחל"ת שנקבע לפי שירות התעסוקה יהיה החל מהיציאה בפועל של העובד לחל"ת.